

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

**Historie studií Československé televize
z hlediska výstavby jednotlivých
studií a televizní techniky**

Martin Švanda

Katedra divadelních a filmových studií

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Jana Jedličková, Ph.D.

Studijní program: Teorie a dějiny dramatických umění

Olomouc 2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Historie studií Československé televize z hlediska výstavby jednotlivých studií a televizní techniky* vypracoval samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Datum

.....

podpis

Rád bych touto cestou vyjádřil poděkování Mgr. et Mgr. Janě Jedličkové, Ph.D. za její čas, cenné rady a připomínky při vedení mé bakalářské práce.

OBSAH

Úvod	5
1. Kritika pramenů a literatury	8
2. Metodologie.....	11
3. Pokusy s televizním vysíláním ve 30. a 40. letech v Československu	14
4. Pražské studio ČST	19
4.1. Televizní centrum Kavčí hory.....	25
4.2. Vývoj vybavení Pražského studia ČST od roku 1975	30
5. Ostravské studio ČST.....	32
6. Bratislavské studio ČST	41
7. Brněnské studio ČST.....	46
8. Košické studio ČST	56
9. Barevné televizní vysílání.....	61
9.1. Normy pro barevné televizní vysílání	61
9.2. Začátky barevného televizního vysílání v Česku.....	63
9.3. Začátky barevného televizního vysílání na Slovensku.....	67
9.4. Vývoj televizních kamer Tesla pro barevné vysílání	70
Závěr	73
Seznam použitých pramenů a literatury	75
Seznam tabulek.....	84
Seznam zkratk	85
Seznam příloh	87

Úvod

Ve své bakalářské práci zkoumám historii Československé televize a to počátky vývoje televize v Československu, taktéž proces vzniku Československé televize jako samostatné instituce a dále se zabývám historickým vývojem budování jednotlivých studií v Praze, Ostravě, Brně, Bratislavě a Košicích až do doby zániku Československé televize. Zabývám se i televizní technikou, kterou Československá televize používala. Zaměřil jsem se hlavně na typy televizních kamer, záznamová zařízení a přenosové vozy. Československá televize byla instituce, která zajišťovala televizní vysílání na území Československého státu. Vysílání oficiálně začalo 1. května 1953 v Praze,¹ v této době byla Československá televize součástí Československého rozhlasu.² Samostatnost získala Československá televize v roce 1959.³ Postupně si vybudovala studia i v dalších významných městech Československa, odkud začala vysílat v roce 1955⁴ v Ostravě, následně v Bratislavě v roce 1956,⁵ poté v Brně roku 1961⁶ a nakonec i v Košicích roku 1962.⁷ Tato studia pomáhala vytvářet celostátní program, do kterého přispívala svými vlastními pořady. Československá televize zanikla 31. prosince 1992⁸ v důsledku rozdělení Československého státu na Českou republiku a Slovenskou republiku.

Cílem mé bakalářské práce je vytvořit přehled historického vývoje výstavby jednotlivých studií Československé televize ve městech: Praha, Ostrava, Brno, Bratislava, Košice a procesu vzniku Československé televize, jako samostatné instituce. A informovat o typech televizní techniky, kterou Československá televize používala. Moje bakalářská práce přinesla první ucelený pohled na vznik a vývoj výstavby jednotlivých studií Československé televize a televizní techniky v nich

---

¹ ČST v datech. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>

² KRUPIČKA, Miroslav a Dita KŘÍŽOVÁ. Historie rozhlasu v kostce. *Český rozhlas* [online]. 2018 [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: https://www.rozhlas.cz/informace/95let/_zprava/historie-rozhlasu-v-kostce--1795183

³ STRASMAJER, Vladimír. *Cesta k divákovi: 20 let Československé televize*. Praha: Československá televize, 1973, s. 114.

⁴ ČST v datech. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>

⁵ Tamtéž.

⁶ Tamtéž.

⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž.

používané. Tímto tématem se zabývám, již asi 10 let a za tuto dobu jsem nashromáždil větší množství textů, informací, fotografií a televizních pořadů.

Na začátku bakalářské práce se zabývám prvními pokusy s televizním vysíláním na území Československa ve 30. a 40. letech 20. století. Protože i tato doba, před oficiálním zahájením vysílání Československé televize, je součástí historie televize na našem území a televizní technika, kterou Československá televize používala v 50. letech, vychází z televizní techniky vyvinuté ve 40. letech.⁹ Každému studiu Československé televize je věnována jedna kapitola. V těchto jednotlivých kapitolách je vysvětlen důvod, proč v daném městě vzniklo studio ČST, jsou zde popsány počátky vysílání, potíže a omezení, která museli pracovníci překonávat v začátcích provozu, budování studií a jejich pozdější modernizace, případně budování nových prostorů pro tvorbu pořadů. V kapitole o pražském studiu věnuji větší pozornost začátkům vysílání Československé televize v 50. letech v Praze. Jelikož zde se začalo vysílat, a to byla velmi významná událost v dějinách naší televize, proto jsem ji věnoval větší prostor. Dále jsem se věnoval výstavbě televizního centra na Kavčích Horách v Praze, které se stalo hlavním centrem a sídlem Československé televize. V kapitole o bratislavském studiu jsem se zaměřil hlavně na výstavbu televizního centra v Mlynské dolině, které se stavělo skoro po celou dobu existence Československé televize v Bratislavě a stalo se centrem Slovenské televize.¹⁰ Bohužel dostupných zdrojů o historii studia v Bratislavě a Košicích je výrazně méně než zdrojů týkajících se studií na území ČR, proto kapitoly o bratislavském i košickém studiu jsou v mé bakalářské práci kratší. V kapitole o počátcích televize v 30. a 40. letech a pražském studiu v 50. letech jsem čerpal hlavně z knihy *1. 5. 1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*.¹¹ Jedním z mála zdrojů o historii ostravského studia je kniha *Padesát let Televizního studia Ostrava*.¹² Při psaní kapitoly o brněnském studiu jsem využil

---

⁹ ŠTOLL, Martin. *1. 5. 1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 9788087341063.

¹⁰ DLUGOLINSKÝ, Štefan. *Televízne centrum Mlynská dolina* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: http://www.imesto.sk/dlugolinsky/Televizne_centrum_Mlynska_dolina.doc

¹¹ ŠTOLL, Martin. *1. 5. 1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 9788087341063.

¹² ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-85005-53-0.

převážně knihy *50 let televizního studia Brno*.¹³ Zaměřil jsem se také na vývoj televizní techniky, která byla v těchto studiích používána. Protože televizní technika je nedílnou součástí televizních studií a bez ní by televize nemohla fungovat. Bylo zajímavé sledovat k jakému velkému a rychlému vývoji došlo v oblasti televizní techniky v průběhu 20. století. Ve své bakalářské práci jsem zmínil také pokusy a počátky barevného televizního vysílání v Československu, jako významné události v historii naší televize.

---

¹³ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. Edice České televize. ISBN 978-80-7404-070-2.

1. Kritika pramenů a literatury

Hlavním zdrojem informací o počátcích televizního vysílání na našem území a začátcích vysílání Československé televize, ze kterého jsem čerpal, je kniha, kterou napsal Martin Štoll, *1. 5. 1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*.¹⁴ Martin Štoll v knize popisuje pokusy českých vynálezců a radioamatérů s televizí a to pokusy s příjmem televizního signálu ze zahraničí, z Velké Británie a Německa, snahy jednotlivců sestavit televizní kameru, vysílač a přijímač. Snahy těchto nadšenců zapojit stát do zavádění televize v Československu. V knize jsem se také dozvěděl o fungování německé firmy Fernseh A. G. v Tanvaldu a Smržovce, která zde v době 2. světové války zkoumala možnosti využití televize ve válce. Martin Štoll se ve své knize zabývá hlavně začátky vysílání Československé televize v 50. letech. Popisuje první dny vysílání, pořady, které se vysílaly, zájem občanů o televizi a televizní přijímače, zabývá se také tím, jak se Československá televize vyčlenila z Československého rozhlasu a stala se samostatnou institucí. Tato kniha se zabývá historií televize jen do 60. let 20. století.

Další knihou, která byla cenným zdrojem informací, je kniha *Cesta k divákovi: 20 let Československé televize*,¹⁵ která byla vydána v roce 1973 k 20. výročí Československé televize. Tato kniha je kronikou prvních 20 let Československé televize (1953 – 1973), ale zmiňuje se i o době před rokem 1953. Tuto knihu jsem využil k ověření údajů z knihy *1. 5. 1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa* a využil jsem další nové informace z historie ČST. *Cesta k divákovi: 20 let Československé televize* obsahuje hlavně obrázky, ale také tabulky a grafy, ze kterých lze vyčíst zajímavé informace o počtech diváků, odvysílaných pořadů, televizních vysílačů a mapu těchto vysílačů, schéma vývoje vysílací doby. Správnost těchto údajů lze ověřit v knize *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*,¹⁶ která obsahuje údaje až do roku 1981. Z knihy *Tisíc tváří televize: čtení o televizi* jsem použil informace o typech televizní techniky, kterou ČST používala.

---

¹⁴ ŠTOLL, Martin. *1. 5. 1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 9788087341063.

¹⁵ STRASMAJER, Vladimír. *Cesta k divákovi: 20 let Československé televize*. Praha: Československá televize, 1973.

¹⁶ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983.

V kapitole, ve které se zabývám ostravským studiem, jsem čerpal hlavně z knihy *Padesát let Televizního studia Ostrava*.¹⁷ Tato kniha se zabývá hlavně pořady, které se natáčely v ostravském studiu, ale jsou zde popsány i důležité historické milníky provozu ostravského studia. Kniha se zabývá obdobím let 1955 – 2005. Z této knihy jsem využil informace o typech televizní techniky, která se v ostravském studiu používala v letech 1955 – 1992. A informace o prostorech a budovách, které ČST v Ostravě využívala, jako televizní studia.

V kapitole o brněnském studiu jsem čerpal hlavně z knihy *50 let televizního studia Brno*.¹⁸ Tato kniha se zabývá historií brněnského studia od jeho vzniku v roce 1960¹⁹ do roku 2011. Popisuje počátky vysílání brněnského studia, problémy, které museli jeho pracovníci překonávat a požár brněnského studia v roce 1964,²⁰ technické vybavení, prostory, které brněnské studio využívalo, a také pořady, které se v Brně natáčely. Kniha se zabývá i vysíláním v srpnu 1968 a je doplněna obrázky, které dokumentují historii brněnského studia. Z této knihy jsem využil informace o typech televizní techniky, kterou brněnské studio používalo do roku 1992. Tato kniha mi poskytla informace o prostorech a budovách, které ČST v Brně využívala, jako televizní studia.

Při vysvětlování technických pojmů a odborných výrazů z oblasti televize jsem čerpal z knihy *Televize pro každého*.²¹ V knize je vysvětleno fungování televize po technické stránce. Je zde popsána většina typů televizních zařízení pro analogové televizní vysílání a jsou zde vysvětleny normy pro barevné analogové televizní vysílání, způsob tvorby triků, titulků a dabingu, převod filmu na televizní signál a další činnosti potřebné pro televizní tvorbu. Tuto knihu jsem využil i při popisu televizní techniky, kterou Československá televize používala a při vysvětlování jak tato technika funguje. Využil jsem ji i při popisu televizních norem pro barevné analogové televizní vysílání.

---

¹⁷ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-85005-53-0.

¹⁸ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. Edice České televize. ISBN 978-80-7404-070-2.

¹⁹ Tamtéž, s. 9.

²⁰ Tamtéž, s. 25.

²¹ DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984.

Zajímavou knihou byl *Významový slovník běžnějších odborných pojmů, slangových výrazů a zkratk z oblasti provozu ČST v Praze*.²² Slovník mi pomohl zorientovat se v slangových výrazech a zkratkách, které používali pracovníci Československé televize. Slangové výrazy a zkratky se vyskytují ve výše uvedených knihách.

---

²² BRABEC, Otto. *Významový slovník běžnějších odborných pojmů, slangových výrazů a zkratk z oblasti provozu ČST v Praze*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978.

2. Metodologie

Jako metodologii použiji historickou metodu, tedy základní badatelskou metodu používanou v případě, „*jestliže je sledován u jakéhokoliv předmětu výzkumu především jeho pohyb, vznik, vývoj a zánik, jeho konkrétní dynamika v čase a v historických souvislostech.*“²³ V mé bakalářské práci se jedná o vznik, vývoj a zánik Československé televize. Využiji heuristiku, tedy zjištění a shromáždění příslušného okruhu literatury a pramenů a jejich studium. Nejedná se o práci jednorázovou, ale naopak badatel je povinen neustále doplňovat a rozšiřovat okruh zdrojů až do ukončení celé práce. Důležitý je také poměr využití literatury a pramenů.²⁴ Josef Bartoš ve své příručce *Metodika a technika historické práce*²⁵ doporučuje při studiu literatury věnovat pozornost především té literatuře, která celkově uvádí badatele do problematiky daného tématu. Začít by se mělo studiem nejnovější literatury, protože ta nejlépe informuje badatele o rozsahu dříve vydané literatury a okruhu použitých pramenů. Badatel však nemůže vynechat ani práce starší.²⁶ Hlavním metodologickým hlediskem při zkoumání minulosti je aktivní, dynamický a cílevědomý postoj k výzkumu pramenů a literatury, z nichž můžeme vytěžit velké množství informací, budeme-li kombinovat metodu přímou a nepřímou.²⁷ Z přímého zdroje čerpáme informaci, která je vněm přímo a výslovně uvedena. Jedná se hlavně o zjištění, že na určitém místě v určité době něco bylo nebo něco proběhlo a jaké to bylo a jak to proběhlo, podle otázek: kdy, kde, co a jak, nebo prostý popis a vyprávění. Nepřímá metoda spočívá v tom, že zjišťujeme v daném zdroji, zda je, nebo není schopen nám dát další informace, které zde nebyly přímo uvedeny, ale které lze přece jen nějakým způsobem nepřímou vyčíst nebo vyvodit. To se stává hlavně v případech, kdy zdroj směřoval k jinému účelu, než k jakému vzhledem k tématu výzkumu potřebujeme, avšak mimochodem zaznamenal další důležité a užitečné údaje. Po rozřídění a srovnání informací může badatel provést rekonstrukci historické události, tedy zjištění jak to vlastně bylo.²⁸

---

²³ BARTOŠ, Josef. *Metodika a technika historické práce*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982, s. 13.

²⁴ Tamtéž, s. 68.

²⁵ BARTOŠ, Josef. *Metodika a technika historické práce*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982.

²⁶ Tamtéž, s. 68.

²⁷ Tamtéž, s. 14.

²⁸ Tamtéž, s. 14.

Jak uvádí Josef Bartoš ve své příručce *Metodika a technika historické práce*, rekonstrukce minulosti má velký význam, „je ovšem možná jen po všestranném a hlubokém poznání skutečných historických jevů a procesů prostřednictvím širokého okruhu pramenů jako nositelů informací o minulosti a maximálního využití těchto informací... Jen touto cestou je možno dojít k pravdivému poznání.“²⁹

V badatelské práci se uplatňuje systém myšlení, minulé zkušenosti i cílové zaměření, včetně aktivizace starších informací uložených v paměti. Každý badatel využívá vědomě i nevědomě celou škálu mimopramenných zdrojů jako je lidské vědění, zkušenosti, zákony lidského poznání a myšlení, hlavní principy sociologie, psychologie, lidské práce i tvorby, teorie i praxe a v neposlední řadě celou přítomnost jako nespornou výslednici minulosti.³⁰ Obecnou vědeckou metodou je analýza a syntéza. „Analýza v historické práci spočívá hlavně v myšlenkovém rozložení daného souboru historických faktů na jednotlivé části, v rozboru jednotlivých složek a stránek těchto částí a jejich vzájemných vztahů. Syntéza pak znamená opětné spojení těchto složek a částí v dialektickou jednotu, ve vědecký systém poznatků, umožňující poznání podstatného a zákonitého, a také vytvoření a objasnění celkového pohledu a závěru o zkoumané historické skutečnosti.“³¹ Metodu analýzy jsem využil při četbě dostupné literatury a sledování televizních pořadů k získání informací týkajících se tématu mé bakalářské práce. Následně jsem využil metodu syntézy, kdy jsem tyto jednotlivé informace složil v jeden srozumitelný celek tak, aby tyto informace na sebe časově navazovaly. Využil jsem i metodu chronologickou, tedy zkoumání předmětu výzkumu v čase.³² A metodu geografickou, zkoumání předmětu výzkumu v prostoru (regionech),³³ protože Československá televize měla svá studia v největších městech ve všech částech Československa, ve městech: Praha, Ostrava, Brno, Bratislava a Košice.

Nejdříve jsem shromáždil informace a texty z dostupné literatury, publikací, časopisů a dokumentů, internetových zdrojů, archivních pramenů, fotografií, televizních pořadů a dokumentárních filmů. Poté jsem prostudoval nalezený materiál a vybral informace a texty týkající se tématu mé bakalářské práce. Následně jsem je

---

²⁹ BARTOŠ, Josef. *Metodika a technika historické práce*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982, s. 14.

³⁰ Tamtéž, s. 50.

³¹ Tamtéž, s. 17.

³² Tamtéž, s. 15.

³³ Tamtéž, s. 15.

zpracoval, dal do souvislostí a interpretoval, podle výše uvedených metod do mé bakalářské práce.

3. Pokusy s televizním vysíláním ve 30. a 40. letech v Československu

Historie televizního vysílání a televizní techniky v Československu se začala psát již na začátku 30. let 20. století. V této době si jednotlivci i skupinky československých radioamatérů, stavěli své vlastní televizní přijímače, na kterých se snažili zachytit televizní vysílání z Londýna, nebo Berlína. Pravděpodobně prvním z nich byl František Pilát, který na téma televize psal i články v odborné literatuře.³⁴ Československá veřejnost se mohla s televizí seznámit 2. září 1934 na Pražských vzorkových veletrzích, kde ji předvedla německá firma Telefunken.³⁵ Další významnou osobností byl prof. Matyáš Färber z Podmokel, který roku 1934 vytvořil projekt na „telefikaci“ Československa. Podle tohoto projektu měly být vybudovány čtyři hlavní televizní vysílače.³⁶ Zajímavou postavou byl zemědělec František Holeček z Vracovic pod Blaníkem, který se ve svém volném čase věnoval studiu elektřiny a vynalézal různé přístroje a to v obci, kde ještě nebyla zavedena elektřina.³⁷ František Holeček si nechal patentovat i dva vynálezy z oboru televize.³⁸ Kdyby se jeho patent *Zařízení pro vysílání a příjem televise* realizoval, „vývoj televize by se skokem ocitl na technologické úrovni padesátých let.“³⁹ Moravská továrna Radion v této době vyráběla stavebnici televizního přijímače za 3 500 Kčs.⁴⁰

Nejvýznamnějším vynálezcem a propagátorem televize u nás byl Jaroslav Šafránek, který byl docentem experimentální fyziky Karlovy univerzity v Praze.⁴¹ Na začátku 30. let sestrojil se svými kolegy ve Fyzikálním ústavu Univerzity Karlovy, televizní přijímač. Jako první v Československu sestrojili a dne 5. prosince 1935 uvedli do provozu experimentální vysílač i přijímač třiceti řádkové mechanické televize. Toto zařízení bylo předvedeno veřejnosti 10. prosince 1935 v Domě

---

³⁴ STRASMAJER, Vladimír. *Historie televize v Československu*. Praha: SPN, 1978, s. 19.

³⁵ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 33.

³⁶ STRASMAJER, Vladimír. *Historie televize v Československu*. Praha: SPN, 1978, s. 21.

³⁷ Holeček si za svým domem postavil větrnou elektrárnu. In: STRASMAJER, Vladimír. *Historie televize v Československu*. Praha: SPN, 1978, s. 24.

³⁸ STRASMAJER, Vladimír. *Historie televize v Československu*. Praha: SPN, 1978, s. 22–23.

³⁹ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 44.

⁴⁰ SEGER, Jiří. *Televize - dílo generací*. Praha: Nadas, 1978, s. 192.

⁴¹ STRASMAJER, Vladimír. *Historie televize v Československu*. Praha: SPN, 1978, s. 24.

zemědělské osvěty.⁴² S tímto zařízením pak Šafránek absolvoval turné přednášek ve 43 městech Československa, kterých se zúčastnilo okolo 20 000 posluchačů.⁴³ V roce 1936 Šafránek vydal knihu *Televise*, ve které shrnuje své přednášky a články o televizi.⁴⁴ Na začátku prosince 1938 Šafránek dokončil přijímač elektronické 240 řádkové televize. Následně začal pracovat i na vysílači. Dne 17. listopadu 1939 byly uzavřeny vysoké školy a tím bylo Šafránkovi znemožněno dále pokračovat ve vývoji televize.⁴⁵

Opačný přístup k televizi měla Československá vláda. V první polovině 30. let vláda zaujala odmítavý postoj vůči televizi i lidem, kteří se ji snažili prosadit. Ministerstvo pošt a telegrafů uplatňovalo postup: „*nic nepodnikat, vyčkávat, studovat zahraniční zkušenosti a pak se teprve rozhodnout.*“⁴⁶ V polovině 30. let se tento postoj pod tlakem veřejnosti a médií změnil.⁴⁷ V roce 1935 Ministerstvo pošt a telegrafů schválilo plán výstavby experimentálního televizního vysílače, jeho správcem se stal Alois Singer.⁴⁸ Na jedné z veřejných diskusí 15. února 1937, kterou pořádal Československý radiosvaz, Singer prohlásil: „*že ministerstvo zvážilo celou situaci a že v dohledné době zahájí experimentální vysílání televize.*“⁴⁹ V následujících dnech se začaly objevovat nadšené zprávy v tehdejšímu tisku, že televize začne vysílat ještě téhož roku.⁵⁰ Nestalo se tak, Singer chtěl pouze uklidnit veřejnost.⁵¹ Ve skutečnosti ministerstvo teprve přidělilo pro televizi v budově Technického ústavu správy pošt na Žižkově.⁵² Televizní vysílač zde byl skutečně postaven, ale vysílal jen nosnou vlnu a sloužil k výzkumu šíření velmi krátkých vln.⁵³

---

⁴² STRASMAJER, Vladimír. *Historie televize v Československu*. Praha: SPN, 1978, s. 31.

⁴³ Tamtéž, s. 37.

⁴⁴ Tamtéž, s. 35.

⁴⁵ Tamtéž, s. 50–52.

⁴⁶ Tamtéž, s. 48.

⁴⁷ Tamtéž, s. 41.

⁴⁸ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 57.

⁴⁹ STRASMAJER, Vladimír. *Historie televize v Československu*. Praha: SPN, 1978, s. 46.

⁵⁰ Tamtéž, s. 46.

⁵¹ Tamtéž, s. 47.

⁵² ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 58.

⁵³ SEGER, Jiří. *Televize - dílo generací*. Praha: Nadas, 1978, s. 197.

Vývoj československé televize byl přerušen 2. světovou válkou. Ale již roku 1943 přestěhovala německá firma Fernseh A.G.⁵⁴ většinu své výroby z Berlína do prádelny v Dolní Smržovce.⁵⁵ A Zentralstelle für Röhrenforschung⁵⁶ se přestěhoval do textilky v Tanvaldě.⁵⁷ „*Fernseh A.G. ve Smržovce, Blaupunkt ve Velkých Hamrech, Zentralstelle für Röhrenforschung v Tanvaldě a Riedlovy sklárny v Desné spolu úzce spolupracovaly v oblasti výzkumu, vývoje a realizaci televizní a radarové techniky. V Desné se vyráběly obrazovky, v Tanvaldě probíhal výzkum, ve Smržovce a ve Velkých Hamrech potom vývoj a realizace. Pracovalo se zde mimo jiné na projektech Seedorf⁵⁸ a Tonne⁵⁹. Podle pamětníků probíhaly ve Smržovce mimo jiné i zkoušky televizního navádění pásových vozidel Goliath⁶⁰.*“⁶¹ Firma Fernseh A.G. pracovala také na vývoji zařízení pro televizní přenos map, snímání filmů a přenos obrazů mezi dvěma telefonujícími osobami.⁶² „*Ve druhé polovině roku 1944 se někteří pracovníci začali neoficiálně zabývat problematikou související s poválečným zaváděním televizního vysílání. Předválečný německý standard 441 řádků je již považován za překonaný, a je proto navržen systém s 625 řádků⁶³ jako optimální z hlediska detailové rozlišovací schopnosti i nároku na přenos. V prvních měsících roku 1945 je dokončen synchronizátor pro tento systém. V dubnu 1945, v důsledku přibližující se fronty, opouští podnik 15 nejlepších odborníků, kteří se s velkými problémy dostávají počátkem května do Taufkirchenu v Dolním Bavorsku. Spolu*

---

⁵⁴ O firmě Fernseh A.G. se dočtete i v následujících kapitolách, ale již pod názvem Bosch Fernseh GmbH.

⁵⁵ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 76.

⁵⁶ Česky: Ústřední ústav pro výzkum elektronových lamp.

⁵⁷ ŠMÍD, Milan. *Historie televize v ČR - 1* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p33his1.html>

⁵⁸ Televizní přijímač, používaný operátorem bomby Hs 293. Byl používán se zařízením Tonne. Seedorf umožňoval operátorovi vidět cíl z pohledu bomby. In: *Léta válečná* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.ceska-televize.uvadi.cz/val.html>

⁵⁹ Televizní kamera s rozlišením 200 řádků, používaná v bombách Hs 293. Vyvíjela ji firma Blaupunkt. V roce 1944 bylo objednáno 1000 kusů, ale později byla objednávka zrušena a projekt ukončen. In: *Léta válečná* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.ceska-televize.uvadi.cz/val.html>

⁶⁰ Malé, dálkově ovládané pásové vozidlo, které vezlo náklad 75 kg TNT. Goliath byl ovládán pomocí kabelu, který táhl za sebou. Když dojel na místo určení, byl odpálen. In: *Léta válečná* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.ceska-televize.uvadi.cz/val.html>

⁶¹ *Léta válečná* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.ceska-televize.uvadi.cz/val.html>

⁶² Tamtéž.

⁶³ 625 řádků se po 2. světové válce stalo standardem pro evropské televize. Americké televize vysílaly v systému 525 řádků. In: *405-line television system*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/405-line_television_system

*s odborníky je vypraven také nákladní vlak s materiálem a přístroji. Převážná většina vagónů zůstává po osvobození na našem území.*⁶⁴ A následně se tyto přístroje z tohoto vlaku stávají součástí Vojenského technického ústavu v Tanvaldě. V květnu 1945 do již bývalého Fernseh A.G. v Dolní Smržovce přicházejí čeští odborníci a podnik je pojmenován Televid.⁶⁵ Úkolem českých odborníků bylo „*seznámit se s televizním výzkumem a podchytit zkušenosti německých pracovníků.*“⁶⁶ Práci v Televidu popisuje František Křížek: „*Pracovníci byli rozděleni do jednotlivých laboratoří včetně vakuové techniky, kde pracovali pod vedením původních německých vedoucích nebo jejich zástupců. Z úkolů, které jim byly zadány k řešení, bylo patrné, že veškeré práce v podniku jsou už zaměřeny na systém 625 řádků. Tato pro většinu z nich úplně nová technika všechny zcela zaujala a studium zde v této době dosažených prací je vedlo k úvahám, jak této práce využít k brzkému vybudování televize u nás. Scházeli se proto po pracovní době a diskutovali o těchto otázkách. Doc. Šafránek, který tuto akci zorganizoval, se přímých prací nezúčastnil, často však do Smržovky dojížděl, práce sledoval a zmíněných diskusí se účastnil. Říká se, že při nich prosazoval systém s 240 řádky, na kterém pracoval už v předválečné době. Tím ovšem narážel na odpor těch, kteří na úkolech konkrétně pracovali a měli jasnou představu o přínosu nového systému 625 řádků.*“⁶⁷ Od 3. prosince 1945 byl českým odborníkům zakázán vstup do Televidu a veškeré vybavení bylo odvezeno do SSSR, který ho považoval za svou válečnou kořist.⁶⁸

V Zentralstelle für Röhrenforschung v Tanvaldě byla zřízena pobočka Vojenského technického ústavu (VTÚ). Zde byl vyvinut experimentální televizní řetězec pro 625 řádkovou televizi, který se skládal ze čtyř televizních kamer, dvojitého synchronizátoru, režijního zařízení, zdroje monoskopu a vysílače o výkonu 1 kW. Vyrobeno bylo i 25 televizních přijímačů.⁶⁹ Koncem roku 1947 bylo zařízení předvedeno novinářům a obyvatelům Tanvaldu v hostinci U Müllerů.⁷⁰ Výsledky práce VTÚ byly předvedeny i na Mezinárodní výstavě rozhlasu v Praze, která se konala v roce 1948. Zde se vysílalo po dobu konání veletrhu (15. května až

---

⁶⁴ *Léta válečná* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.ceska-televize.uvadi.cz/val.html>

⁶⁵ *Poválečná historie* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.ceska-televize.uvadi.cz/poval.html>

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Tamtéž.

11. července 1948) třikrát denně jednu hodinu.⁷¹ Z XI. Vsesokolského sletu (4. až 8. července 1948) probíhaly také televizní přenosy. Tyto přenosy ze Strahovského stadionu zajišťovaly tři kamery a televizní signál se vysílal z vysílače na Petříně pro 25 televizních přijímačů rozmístěných v různých institucích a na veřejných místech v Praze. Dva přijímače byly umístěny i mimo Prahu: v jižních Čechách a v chatě Hvězda na Příchovicích v Krkonoších.⁷² V březnu 1949 bylo televizní zařízení znovu předvedeno na Pražském vzorkovém veletrhu.⁷³ Na jaře 1949 je vývoj ve VTÚ ukončen. Pracovníci VTÚ v Tanvaldě byli přeloženi na pracoviště zaměřená na speciální vojenskou techniku. Televizní zařízení je z VTÚ převezeno do Ústavu rozhlasové techniky v Praze.⁷⁴ Ústav rozhlasové techniky dostal za úkol, od ministerstva informací a osvěty dne 20. října 1950, vyvinout televizní řetězec, se kterým by se mělo zahájit televizní vysílání v průběhu první pětiletky.⁷⁵

Kromě VTÚ vyvíjeli televizní řetězec pro 625 řádkovou televizi i v Tesle Pardubice (dříve Telegrafia), pod vedením Ing. Kapouna a Doc. Šafránka. Tento televizní řetězec byl dokončen v květnu 1948 a byl předveden veřejnosti na výstavě Východní Čechy republiky v Pardubicích. Výstava se konala od 3. července do 3. října 1948. Zde televizní kamery snímaly i divadelní představení *Směšná práce*, jednalo se tedy o první televizní inscenaci v Československu.⁷⁶ První scénka, která byla napsána přímo pro televizní vysílání, se jmenovala *U fotografa*⁷⁷ a vysílala se 19. března 1949 na Pražském vzorkovém veletrhu.⁷⁸

---

⁷¹ *Poválečná historie* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.ceska-televize.uvadi.cz/poval.html>

⁷² Tamtéž.

⁷³ ŠMÍD, Milan. *Historie televize v ČR - 1* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p33his1.html>

⁷⁴ *Poválečná historie* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.ceska-televize.uvadi.cz/poval.html>

⁷⁵ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 105.

⁷⁶ Tamtéž, s. 101–103.

⁷⁷ Autorem scénky byl Jindřich Brichta a zahráli ji František Filipovský, Erik Zámeš, Jiřina Krejčová, V. Kopecký. In: ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 103.

⁷⁸ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 103.

4. Pražské studio ČST

Sbor pro výzkum a technický rozvoj při ministerstvu informací a osvěty vypracoval v září 1951 zprávu *Vývoj a dnešní stav československé televize*. Tato zpráva stanovila i termín prvního vysílání (15. listopadu 1952) a pravidelného vysílání (od 1. ledna 1954).⁷⁹ O dva měsíce později byl vypracován ještě dodatek k této zprávě *Televize – dodatek k projektovému úkolu*, podle kterého měly být všechny podklady hotovy do 1. ledna 1952, instalace zařízení měla proběhnout do 1. září 1952 a vysílání mělo začít 1. ledna 1953.⁸⁰ Pro budování televize bylo vyčleněno na rok 1952 34 720 000 Kčs.⁸¹ Televizní přijímač vyvinul Výzkumný ústav sdělovací techniky A. S. Popova společně s Teslou Strašnice. Sériová výroba televizoru Tesla 4001 začala v Tesle Strašnice v červenci 1952.⁸² „K termínu zahájení vysílání se však podařilo vyrobit v první sérii pouze 30 a v druhé 100 ks. Od října 1953 již výroba dodávala 50 ks denně. Celkem se těchto televizorů v základní a zlepšené verzi vyrobilo přes 200 000 ks.“⁸³ Aby bylo, na čem první vysílání sledovat, bylo dovezeno 1255 televizorů Leningrad T2 vyrobených v NDR.⁸⁴ Televizní techniku pro vysílání vyvíjel Výzkumný ústav rozhlasu a televize, vývoj televizní kamery zde začal na podzim 1951. Dále zde vyvíjeli televizní synchronizátory, vysílač, diasnímač a filmový snímač. Československá vláda vytvořila 8. dubna 1952 Československý rozhlasový výbor, jehož úkolem bylo řízení rozhlasové a televizní práce, tím se televize stala součástí Československého rozhlasu. Ministerstvo spojů bylo pověřeno vybudovat pražské televizní studio. Bylo rozhodnuto i o novém datu zahájení vysílání 1. května 1953.⁸⁵ Techničtí pracovníci patřili pod Správu spojů a programoví pracovníci (režiséři, scénáristé, dramaturgové) pod Československý rozhlas a to způsobovalo organizační problémy.⁸⁶ Pro umístění

---

⁷⁹ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 106-107.

⁸⁰ Tamtéž, s. 107.

⁸¹ Tamtéž, s. 108.

⁸² Tamtéž, s. 109.

⁸³ *50 let televize – část III.* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-iii/>

⁸⁴ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. Dny, které tvořily české dějiny. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 118.

⁸⁵ Tamtéž, s. 110.

⁸⁶ Tamtéž, s. 119.

vysílače byla vybrána „*Petřínská rozhledna, na kterou nainstalovali technici z Tesly Hloubětín vysílač, který pokrýl 1 400 km².*“⁸⁷

Dalším úkolem bylo najít vhodné prostory pro pražské studio. „*Studia a provozní místnosti musí být na vyvýšeném místě, aby byl umožněn přímý přenos a ve středu Prahy, aby bylo možno i ve večerních hodinách získat účinkující pro televizní pořady. Jako nejvhodnější se jevila lokalita Královských Vinohrad. Uvažovalo se o bývalém vinohradském pivovaru, pak o kinu Illusion v Paláci Maceška a o Národním domě na Vinohradech.*“⁸⁸ Nejvhodnějším objektem se jevil Národní dům na Vinohradech, ale ten byl nakonec přidělen Souboru písní a tanců. V roce 1952 získal Československý rozhlas budovu Měšťanské besedy ve Vladislavově ulici 1477/20⁸⁹ a tato budova, spolu s budovou na Jungmannově ulici 28/17, byla následně přidělena pražskému televiznímu studiu.⁹⁰ Měšťanská beseda byla pro televizní studio nevhodná. „*Byl to památkově chráněný objekt. Proto všechny stavební úpravy, jež musely být značné, vyžadovaly zvláštní povolení a přirozeně i opatrnost. V domě bydleli nájemníci, tito obyvatelé pochopitelně nesli nelibě rušný provoz televizního studia. Dům neměl prostor pro technické ani personální zázemí. Veškeré úpravy nebo přestavby dekorací se ze začátku musely provádět přímo ve studiu, ani programoví pracovníci neměli, kam se uchýlit. Vzhledem k cennosti objektu nebylo možné zavést dostatečnou vzduchotechniku, čímž se natáčení při plném osvětlení měnilo v tavící se peklo jak pro personál, tak pro tvůrce a herce. A nakonec, proklamovaná potřeba budovy na vyvýšeném místě z důvodu dohledu na petřínský vysílač zde nebyla naplněna vůbec, neboť dům stojí v dolním městě obklopen stejně vysokou zástavbou.*“⁹¹ Projekt pražského televizního studia vypracoval Spojprojekt, dodavatelem televizní techniky byla Tesla Radiospoj a dodavatelem zvukového zařízení byla Tesla Elektroakustika Bratislava.

---

⁸⁷ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. Dny, které tvořily české dějiny. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 121.

⁸⁸ Tamtéž, s. 119.

⁸⁹ ČST využívala tuto budovu do konce 70. let. V 80. letech zde byl Archiv Státní pojišťovny. Poté ji získala televize Nova, která odtud roku 1994 zahájila své vysílání. In: ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. Dny, které tvořily české dějiny. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 120.

⁹⁰ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. Dny, které tvořily české dějiny. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 119.

⁹¹ Tamtéž, s. 121.

Rekonstrukce Měšťanské besedy stála 25 000 000 Kčs.⁹² Bývalý taneční sál byl rekonstruován na televizní studio s plochou 200 m².⁹³ Studio bylo vybaveno dvěma kamerami, technikou potřebnou pro vysílání a filmovým snímačem. „*Veškeré další ateliérové vybavení, celý osvětlovací park, stojany pod lampy, kabely, vozíky pro kamery, mikrofony apod. byly zapůjčeny z Čs. Státního filmu.*“⁹⁴ Filmové střížny byly umístěny v budově v Jungmannově ulici a v budově ve Vodičkově ulici.⁹⁵

Programová složka televize byla svěřena Karlovi Kohoutovi, který se stal provozním a programovým ředitelem Československého rozhlasu – Ústředního televizního studia Praha. Funkce ředitele ČST byla vytvořena až v srpnu 1953.⁹⁶ Karel Kohout začal spolu s Henrykem Blochem, Jiřím Trnkou, Vlastimilem Synekem a Vladimírem Kutilem připravovat televizní program.⁹⁷ Svůj zájem o spolupráci s televizí projeví i tehdejší filmoví herci a režiséři (například Jan Werich, Oldřich Nový, Oldřich Lipský, Miloslav Cikán, Elmar Klos, Martin Frič a další).⁹⁸

S prvním televizním vysíláním 1. května 1953 se ale nepočítalo jako s živým vysíláním, ale jako s předem připraveným pořadem natočeným na 35 mm film a vysílaným z filmového snímače.⁹⁹ Vysílání začalo v 20:00, kdy z předtočeného filmu přivítal televizní diváky herec Jaroslav Marvan.¹⁰⁰ „*Následoval filmový záznam České filharmonie, která zahrála slavnostní kantátu Václava Dobiáše, Buduj vlast – posilíš mír.*“¹⁰¹ Následoval projev Jozefa Vrabce, výkonného náměstka Československého rozhlasového výboru, taktéž z filmového záznamu. Po projevu následovala scénka Františka Filipovského. A po ní filmová reportáž z oslav 1. máje v Praze. Vysílání zakončil pořad *Aktualita* (filmový týdeník Zpravodajského filmu).¹⁰² „*Vlastní zahájení televize začalo přesně v plánovaném čase a probíhalo bez větších potíží. Přesto, že nedošlo během vysílání filmů k poruše, byla pro*

---

⁹² ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 121.

⁹³ *50 let televize – část I.* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-i/>

⁹⁴ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 122.

⁹⁵ Tamtéž, s. 141.

⁹⁶ Tamtéž, s. 123.

⁹⁷ Tamtéž, s. 123.

⁹⁸ Tamtéž, s. 124.

⁹⁹ Tamtéž, s. 124.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 127.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 127.

¹⁰² Tamtéž, s. 128–129.

zpestření pořadu režijně zařazena i scéna ze studia.“¹⁰³ V této scéně vystoupil herec František Filipovský s monologem z Moliérova *Lakomce*. Vysílalo se i druhý den 2. května 1953, program ve složení: skeč, dětský program, ukázka z filmu *Rodná země*, film *Dobytí Berlína*.¹⁰⁴

„K hlavním rysům programu prvních měsíců patřila snaha o žánrovou pestrost, o variace snímacích metod a o hledání smyslu celého média. Pořady byly živé ze studia, filmové z předem vytvořeného záznamu, smíšené (kombinace živého vysílání s tzv. dotáčkami) a ostatní. Vzhledem k absenci předchozí zkušenosti se na divácích experimentálně zkoušelo, jakou délku vysílání vůbec snesou – denní normou se nakonec stala dvouhodinovka, nejčastěji mezi 20:00–22:00. Zpočátku se vysílání rozjelo třikrát v týdnu (středa, pátek, sobota), s tím však bylo nutné z kapacitních i technických důvodů hned na konci května skončit a omezit se na dva dny (středa, sobota).“¹⁰⁵ V pondělí se opravovala televizní technika.¹⁰⁶

Tabulka 1: Rozšiřování počtu vysílacích dnů

Datum	Počet dnů v týdnu
1. 5. 1953 – 30. 5. 1953	3
1. 6. 1953 – 30. 9. 1953	2
1. 10. 1953 – 31. 10. 1953	3
1. 11. 1953 – 31. 12. 1954	4
1. 1. 1955 – 3. 10. 1955	5
4. 10. 1955 – 28. 12. 1958	6
Od 29. 12. 1958	7

Zdroj: STRASMAJER, Vladimír. *Cesta k divákovi: 20 let Československé televize*. Praha: Československá televize, 1973, s. 27.

Zkušební vysílání ČST trvalo do 25. února 1954, kdy bylo Československou vládou prohlášeno za pravidelné a řádné.¹⁰⁷ Volný prodej televizorů Tesla 4001 byl zahájen až 15. července 1953¹⁰⁸ za cenu 4 000 Kčs.¹⁰⁹ Předtím se běžní občané chodili dívat na televizi do různých veřejných sálů (divadla, kina, internáty, agitační střediska, později i čekárny na nádražích) nebo do výloh obchodů, kde byly televizory umístěny.¹¹⁰ Technicky zdatní lidé si mohli postavit svůj vlastní televizní přijímač.

¹⁰³ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 126.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 144.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 146.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 156.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 151.

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 138.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 143.

¹¹⁰ *Retro – Seriály* [dokumentární film]. ČR, 2008. ČT.

Od 1. října 1953 se cena televizoru Tesla 4001 snížila na 2 500 Kčs.¹¹¹ V zimě 1954 byla cena televizoru Tesla 4001 snížena na 2 000 Kčs.¹¹² Díky tomu se prudce zvýšil prodej těchto televizorů.

První přímý přenos se odehrál z hokejového utkání 11. února 1955 v Praze. Tento přenos byl uskutečněn pomocí prvního přenosového vozu¹¹³ ČST. Přenosový vůz byl dodán 26. ledna 1955,¹¹⁴ byl postaven na podvozku autobusu Škoda 706 RO a byl vybaven třemi kamerami a televizní technikou, kterou vyrobila Tesla Radiospoj. „Přenosová technika otevřela nové možnosti. Ještě v témž roce následoval přenos *Prodané nevěsty z Národního divadla a přímé přenosy ze Spartakiády*.“¹¹⁵ První přímý přenos ze zahraničí se vysílal 28. ledna 1956 ze Zimních olympijských her v Itálii.¹¹⁶ Sportovní přenosy byly důvodem dalšího výrazného zvýšení prodeje televizorů.¹¹⁷ Sportovní zpravodajství, pořad *Branky, body, vteřiny* se začal vysílat 11. března 1956.¹¹⁸ Dalším pořadem, který tvořil „páteř“ ČST, byly od 2. října 1956 *Televizní aktuality a zajímavosti*, později *Televizní noviny*.¹¹⁹ Dětský pořad *Večerníček* se vysílá od roku 1965.¹²⁰ Samostatnost a oficiální název Československá televize (ČST), získala ČST 1. října 1959.¹²¹

V polovině 50. let vyvinuli ve VÚRT nový typ televizní kamery Tesla TKO 402. Těmito kamerami bylo vybaveno studio v Měšťanské besedě v roce 1957 a následně v roce 1960 studio v budově Plodinové burzy.¹²² V srpnu 1958 byl od britské firmy Marconi zakoupen telerecording.¹²³ Telerecording (TRC) umožňuje zaznamenávat televizní obraz na 16 mm film. Toto zařízení je složeno z televizního

---

¹¹¹ ŠMÍD, Milan. *Historie televize v ČR - 3* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p35his3.html>

¹¹² ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 153.

¹¹³ Přenosový vůz je v podstatě pojízdné televizní studio, které je vybaveno až čtyřmi kamerami, obrazovou a zvukovou režii, technickým a měřicím pracovištěm. In: DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984. Polytechnická knihovna (SNTL), s. 91.

¹¹⁴ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 155.

¹¹⁵ *50 let televize – část III*. [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-iii/>

¹¹⁶ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 155.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 155.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 155.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 155.

¹²⁰ Tamtéž, s. 187.

¹²¹ Tamtéž, s. 169.

¹²² Tamtéž, s. 181.

¹²³ Tamtéž, s. 181.

monitoru, na který je namířena 16 mm filmová kamera, která snímá obraz z monitoru a zároveň zaznamenává i zvuk.¹²⁴ „Filmový pás měl samozřejmě omezenou délku záznamu a chvíli trvalo, než vyčerpanou cívku obsluha vyměnila za novou. V tu chvíli použila telefon, který byl součástí Telerecordingu, a zavolala režisérovi, který přerušil děj nahrávaného pořadu. V případě televizní show moderátor vyplnil vzniklou přestávku vatou pro diváky v sále, a když dostal pokyn, že je záznam opět připravený, pokračoval tam, kde předtím skončil.“¹²⁵ Další možností jak zaznamenat televizní signál je magnetický záznam na magnetickou pásku. Roku 1966 si ČST pořídila první televizní magnetický záznam (TMZ). Do Československa byly v tomto roce dovezeny čtyři TMZ Machtronics MVR-15 americké výroby. Dovezeny byly jako příslušenství k rentgenům, dodavatelem byla holandská firma. ČST dostala do užívání dva kusy, které se používaly ve studiu v Měšťanské besedě, ale již roku 1968 byly vyřazeny z provozu kvůli opotřebení čtecích a záznamových hlav.¹²⁶ V roce 1966 byl zakoupen také TMZ americké firmy Ampex typ VR 2000, který zaznamenával televizní signál na 2" magnetickou pásku.¹²⁷ Tyto pásky se vyráběly pro délku záznamu 30, 60 a 90 minut. Ale na Československo bylo uvaleno embargo na dovoz některých technologií ze zemí NATO. I TMZ Ampex bylo zakázáno vyvážet do zemí východního bloku, protože v USA se tyto TMZ používaly i v armádě pro záznam telemetrických údajů z raket.¹²⁸ „Nejbližší zemí, která nebyla na "černé listině", byla Jugoslávie. Rekordér se tedy objednal tam a po cestě se zásilka "ztratila". V Terstu ji z lodi přeložili na kamion a dovezli do Prahy. Zde byl uprostřed noci pod rouškou tmy rekordér Ampexu vyložen v dnešní Vladislavově ulici a vynesena do druhého patra Měšťanské besedy, odkud Československá televize vysílala.“¹²⁹ Pro záznam reportáží se kromě filmu od roku 1967 používal i TMZ Akai VT-100S, který zaznamenával televizní signál na audiopásku, která se používá do magnetofonů.

---

¹²⁴ ŠMÍD, Milan. *Historie televize v ČR - 5* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p51his5.html>

¹²⁵ NÝVLT, Václav. *První studiový videorekordér musela Československá televize propašovat* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/reportaze/vystava-televizni-techniky.A130430_161036_tec_reportaze_nyv

¹²⁶ Den otevřených dveří v České televizi 2015 díl 2/4 - První magnetický záznam. In: *Youtube* [online]. 12.6.2015 [cit. 2019-03-22]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

¹²⁷ NÝVLT, Václav. *První studiový videorekordér musela Československá televize propašovat* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/reportaze/vystava-televizni-techniky.A130430_161036_tec_reportaze_nyv

¹²⁸ Tamtéž.

¹²⁹ Tamtéž.

Akai VT-100S se nosil jako kabelka přes rameno a dala se do něj zapojit černobílá kamera.¹³⁰ Od roku 1960 do začátku 70. let ČST používala přenosové vozy Škoda 706 RTO vybavené kamerami Tesla TKO 402.¹³¹ A od roku 1969 přenosové vozy SVA SAP 11 vybavené čtyřmi kamerami Tesla TKO 311.¹³² V roce 1972 byl pořízen v souvislosti s přípravou na barevné vysílání přenosový vůz britské výroby vybavený čtyřmi barevnými televizními kamerami Marconi Mark VIII.¹³³ Ve stejném roce byly pořízeny i dva přenosové vozy LOTOS, sovětské výroby.¹³⁴ V 70. letech vzniklo několik reportážních vozů. Do osobního auta Volha 24 byl nainstalován TMZ a kamera Bosch Fernseh KCR 40. Stejnou technologií a dvěma kamerami byly vybaveny i dodávky Avia 15.¹³⁵

4.1. Televizní centrum Kavčí hory

*„V říjnu 1953 navštívila pražské studio ministerská komise, která došla k závěru, že studio nevyhovuje po akustické stránce a že do obrazu není možno zachytit celou scénu. Zároveň konstatovala, že pracovní podmínky nesplňují základní hygienické normy.“*¹³⁶ Roku 1956 získalo pražské studio nové prostory v bývalém kině Skaut na rohu Vodičkovy a Navrátilovy ulice.¹³⁷ Další nové studio bylo vybudováno v objektu Plodinové burzy na Senovážném náměstí.¹³⁸ Rychle přibývaly další adaptovaná studia, která měla názvy: Balkán, Gong, Braník, Ruzyně, Klicperovo divadlo v Kobylisích, natáčecí sál Globus, přenosové oddělení v Římské ulici.¹³⁹ *„Ve výsledku mělo pražské studio asi 120 pracovišť po celé Praze, z čehož*

---

¹³⁰ Den otevřených dveří v České televizi 2015 díl 4/4 historické přenosné TVP a záznamová technika. In: *Youtube* [online]. 12.6.2015 [cit. 2019-03-22]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

¹³¹ STRASMAJER, Vladimír. *Cesta k divákovi: 20 let Československé televize*. Praha: Československá televize, 1973, s. 36.

¹³² NEUMANN, Jan. *Autobus Škoda 706 RTO: historie, vývoj, jiná provedení, modernizace*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3437-8, s. 77.

¹³³ Televizní kamera Marconi Mark 8 vyrobená 1972. In: *Youtube* [online]. 29.6.2012 [cit. 2019-03-22]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

¹³⁴ Přenosový vůz LOTOS je popsán v kapitole o Ostravském studiu ČST na straně 38.

¹³⁵ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983, s. 104.

¹³⁶ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 141.

¹³⁷ Tamtéž, s. 163.

¹³⁸ Tamtéž, s. 164.

¹³⁹ *50 let televize – část III.* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-iii/>

dvě třetiny byly naprosto nevhodné.“¹⁴⁰ Ale ani tyto nové prostory zdaleka nestačily potřebám televizní tvorby, spíše přinášely další problémy. Zaměstnanci ČST neměli přehled o tom, jaké prostory mají k dispozici a jaké je jejich vybavení, nebo možnosti tvorby.¹⁴¹ A proto 1. prosince 1958 ČST předložila pražské plánovací komisi návrh na vybudování nového televizního centra na Kavčích horách.¹⁴² Vláda plán výstavby televizního centra na Kavčích horách schválila v únoru 1962.¹⁴³ Stavba začala v květnu 1962, ale již na začátku roku 1963 byla zastavena, z ekonomických důvodů.¹⁴⁴ V červenci 1963 vláda vydala nařízení, aby stavba pokračovala od začátku roku 1965.¹⁴⁵ „*Nové prostory byly netrpělivě očekávány – mnohé si od nich slibovala jak divácká veřejnost, tak i televize. Její naděje byly velké – moderní středisko mělo konečně zajistit profesionální podmínky pro práci a v dlouhodobém aspektu umožnit všechny plány: větší kvalitu i kvantitu vysílání, nové programové okruhy a barevné vysílání.*“¹⁴⁶

Výstavba televizního centra Kavčí hory byla rozdělena na dvě části západní a východní. V západní části mělo být základní technické zázemí pro produkci a odbavování programu. Ve východní části mělo sídlit zpravodajství, publicistika a mělo zde být velké víceúčelové studio pro velké zábavné pořady.¹⁴⁷ V západní části se postavilo 5 studií s užitnými plochami: 400, 200, 300, 700 a 400 m², tři zvuková studia, dílny a montážní haly scénické techniky, šest zkušeben, objekt přenosů, stravování a tvorby programu.¹⁴⁸ „*Nová studia byla řešena tak, aby příprava scény ve studiu zabírala co nejméně času. Dekorace mohly být připravovány v montážní*

---

¹⁴⁰ ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 165.

¹⁴¹ VRABEC, Jan. *Organizace televizní tvorby II: základní vývoj podmínek tvorby a výroby programu v prvních patnácti letech činnosti Československé televize: určeno pro posl. fak. filmové a televizní*. 2. vyd. Praha: SPN, 1977, s. 29.

¹⁴² ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 978-80-87341-06-3, s. 163.

¹⁴³ VRABEC, Jan. *Organizace televizní tvorby II: základní vývoj podmínek tvorby a výroby programu v prvních patnácti letech činnosti Československé televize: určeno pro posl. fak. filmové a televizní*. 2. vyd. Praha: SPN, 1977, s. 22.

¹⁴⁴ FILIPOVÁ, Silvie. *Dvojitý život televize jako objektu i obsahu v letech 1954 - 1972*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 61.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 61.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 61.

¹⁴⁷ ŠMÍD, Milan. *Jak vznikla ótéenka* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p32otn.html>

¹⁴⁸ VRABEC, Jan. *Organizace televizní tvorby II: základní vývoj podmínek tvorby a výroby programu v prvních patnácti letech činnosti Československé televize: určeno pro posl. fak. filmové a televizní*. 2. vyd. Praha: SPN, 1977, s. 28.

hale u studií, převezeny do studia a zde upraveny do konečné podoby. K dispozici byla také malírna pozadí a odstavné prostory pro používaný nábytek a rekvizity. Součástí studií bylo také rozsáhlé příslušenství, kde pro pět studií bylo k dispozici 34 šaten pro herce, 4 šatny komparzistů, 7 maskéren a 10 místností pro výrobní štáby pracující ve studiích.¹⁴⁹ Televizní centrum je napájeno elektřinou ze tří různých směrů a pro jistotu je zde umístěn i generátor s naftovým motorem, aby výpadek elektřiny neohrozil vysílání.¹⁵⁰ Kably jsou po vzoru počítačových středisek vedeny pod odkládacími podlahami. Většina (asi 2500) místností, má klimatizaci, kterou centrálně řídí počítač. Pro odvedení tepla z klimatizace byly postaveny chladicí věže. Později se přišlo s nápadem, že teplá voda se posílá do plaveckého stadionu v Podolí k vyhřívání bazénů.¹⁵¹ Výstavba televizního centra Kavčí hory – západ stála 2,3 miliardy Kčs¹⁵² a byla dokončena v roce 1983.¹⁵³ Kavčí hory – východ se nerealizovaly, pozemek, kde měly stát, byl v roce 1997 prodán Komerční bance.¹⁵⁴ „Investice to byly mohutné, protože se předpokládalo, že Kavčí hory budou jakýmsi druhým Barrandovem, kde se v pěti studiích bude vyrábět veškerá domácí televizní produkce na klíč. Nesmí se zapomenout na to, že tehdy ještě neexistovaly přenosné kamery, že televizní technika byla jen obtížně mobilní a to výhradně prostřednictvím přenosových vozů spojených radioreléovou trasou se studiem, záznamový stroj měl velikost třídílné skříně atd.“¹⁵⁵ V květnu 1970 byla dokončena první etapa se dvěma hlavními studii s plochou 400 a 200 m², o čtyři měsíce později v něm začal první zkušební provoz.¹⁵⁶ Každé z těchto studií bylo vybaveno čtyřmi černobílými televizními kamerami Tesla TKO 311, režijními komplexy, které obsahují zvukovou režii, obrazovou režii a obrazovou kontrolu, TMZ Ampex, diasnímači a filmovými

---

¹⁴⁹ FILIPOVÁ, Silvie. *Dvojí život televize jako objektu i obsahu v letech 1954 - 1972*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 194.

¹⁵⁰ *50 let televize – část III*. [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-iii/>

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² Tamtéž.

¹⁵³ ŠMÍD, Milan. *IVO MATHÉ o výstavbě Kavčích hor* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p33otnmathe.html>

¹⁵⁴ Tamtéž.

¹⁵⁵ ŠMÍD, Milan. *Jak vznikla ótéenka* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p32otn.html>

¹⁵⁶ FILIPOVÁ, Silvie. *Dvojí život televize jako objektu i obsahu v letech 1954 - 1972*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 194.

snímači.¹⁵⁷ Dále ke studiím patří úschovna kamer, kde se provádí nastavování kamer.¹⁵⁸ Studia 3, 4 a 5 byla uvedena do provozu v letech 1976 až 1978 a byla vybavena barevnými televizními kamerami Tesla TKP 305 a 2" TMZ Ampex.¹⁵⁹

Tabulka 2: Hlavní projektanti a dodavatelé televizního centra Kavčí hory

Hlavní architekt projektu	Arch. Jiří Holý, Spojprojekt Praha
Generální projektant 1. – 3. a 6. etapy	Spojprojekt Praha
Generální projektant 4. a 5. etapy	Banské projekty Bratislava
Generální dodavatel stavební části	Konstruktiva n. p. Praha
Dodavatel obrazového zařízení	Tesla Radiospoj n. p. Praha
Dodavatel zvukového zařízení	Tesla Elektroakustika n. p. Bratislava

Zdroj: GLAS, Martin. *Kavčí hory* [online]. [cit. 2019-04-01]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/studia/kavci-hory/>

Výstavba Kavčích hor – východ, kde mělo sídlit zpravodajství, se neustále odkládala kvůli nedostatku financí. Redakce Televizních novin sídlila v nevyhovujícím objektu Měšťanské besedy. Nakonec se zvolilo náhradní řešení. V projektu televizního centra se počítalo i s budovou pro VÚRT. V roce 1976 bylo rozhodnuto, že tato budova se stane sídlem zpravodajství a dostala nový název: Objekt Televizních novin (OTN).¹⁶⁰ Jiří Hodač ji popisuje takto: „*Ótéenka je televizi v televizi, schopná samostatné existence, oddělená od zbytku Kavčích hor volným prostranstvím. Nedá se tam dostat jinak než právě přes ten nechráněný prostor.*“¹⁶¹ 3. ledna 1979 byl OTN uveden do provozu a současně s touto událostí byly zavedeny i další technologické novinky ve zpravodajství. Bylo ukončeno natáčení reportáží na filmový pás (ale pouze v Pražském studiu) a přešlo se na TMZ Sony U-matic a Betacam¹⁶² a pořad *Televizní noviny* se začal vysílat barevně.¹⁶³ OTN byl vybaven televizní technikou od západoněmecké firmy Bosch Fernseh GmbH a to kamerami Bosch Fernseh KCK 40.¹⁶⁴ Pro odbavování reportáží do *Televizních novin* se používal

¹⁵⁷ VRABEC, Jan. *Organizace televizní tvorby II: základní vývoj podmínek tvorby a výroby programu v prvních patnácti letech činnosti Československé televize: určeno pro posl. fak. filmové a televizní*. 2. vyd. Praha: SPN, 1977, s. 27.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 27.

¹⁵⁹ ŠMÍD, Milan. *IVO MATHÉ o výstavbě Kavčích hor* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p33otnmathe.html>

¹⁶⁰ ŠMÍD, Milan. *Jak vznikla ótéenka* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p32otn.html>

¹⁶¹ Tamtéž.

¹⁶² MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983, s. 95.

¹⁶³ Tamtéž, s. 254–255.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 98.

TMZ Ampex ACR-25, do kterého se dalo vložit až 24 speciálních kazet, každá s maximální délkou záznamu 6 minut.¹⁶⁵

V listopadu 1978 měl premiéru seriál *Nemocnice na kraji města*, který měl u diváků velký úspěch.¹⁶⁶ V lednu 1979 seriál vysílala i východoněmecká televize Fernsehen der DDR i zde měl seriál velký úspěch.¹⁶⁷ „Pro další osud seriálu byl ale klíčový až hamburský Norddeutsche Rundfunk, jehož redaktor Eberhardt Scharfenberg zhlédl *Nemocnici na návštěvě otce v dolnolužické Chotěbuzi (Braniborsko)* a apeloval na vedení, aby seriál přivedlo i do západního Německa.“¹⁶⁸ Na západoněmecké televizní stanici ARD měla *Nemocnice na kraji města* premiéru v březnu 1980.¹⁶⁹ „Divácký zájem byl nakonec tak enormní, že se Norddeutsche Rundfunk rozhodl iniciovat vznik dalších dílů a podílet se na nich jako koproducent. V historii české seriálové tvorby se stalo vůbec poprvé, že by se seriál dočkal pokračování.“¹⁷⁰ Problémem byla nižší kvalita obrazu, než na jakou byli západoněmečtí diváci zvyklí. Interiérové scény v seriálu *Nemocnice na kraji města* jsou natočeny kamerami Tesla TKP 305 a zaznamenány na 2" TMZ Ampex.¹⁷¹ Západoněmecké televizní stanice používají televizní techniku od firmy Bosch Fernseh GmbH, která má výrazně vyšší kvalitu obrazu. A proto došlo k výměnnému obchodu. Televize ARD vybavila studio 2 na Kavčích horách kamerami Bosch Fernseh KCP 60 a 1" TMZ Bosch Fernseh BCN 51.¹⁷² ČST za to natočila ve studiu 2 s touto novou technikou dalších 7 dílů *Nemocnice na kraji města*, které u nás měly premiéru v listopadu 1981 a v západním Německu o rok později.¹⁷³

---

¹⁶⁵ Magnetický záznam obrazu [online]. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: http://necyklopedie.wikia.com/wiki/Magnetick%C3%BD_z%C3%A1znam_obrazu

¹⁶⁶ MAŇÁK, Vratislav. *Primář Sova v NDR: Das Krankenhaus am Rande der Stadt* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1237384-primar-sova-v-ndr-das-krankenhaus-am-rande-der-stadt>

¹⁶⁷ Tamtéž.

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ Tamtéž.

¹⁷⁰ Tamtéž.

¹⁷¹ 31.8. - dva roky ČT HD [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://forum.digizone.lupa.cz/index.php?topic=1372.0>

¹⁷² *Retro – Seriály* [dokumentární film]. ČR, 2008. ČT.

¹⁷³ MAŇÁK, Vratislav. *Primář Sova v NDR: Das Krankenhaus am Rande der Stadt* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1237384-primar-sova-v-ndr-das-krankenhaus-am-rande-der-stadt>

4.2. Vývoj vybavení Pražského studia ČST od roku 1975

V roce 1975 byla dokončena rekonstrukce studia v Plodinové burze, které bylo vybaveno barevnými sovětskými kamerami KT 116.¹⁷⁴ Při sportovních přenosech našlo uplatnění zpomalovací zařízení Ampex HS 100, které zaznamenává televizní signál na dva magnetické disky s maximální délkou záznamu 32 sekund. Při zajímavé situaci může režisér pomocí tohoto zařízení záznam zastavit a vrátit se až o 32 sekund zpět a záznam pustit zpomaleně.¹⁷⁵ Roku 1976 ČST, jako první na světě, začala s dabingem na TMZ.¹⁷⁶ Od poloviny 80. let se v dabingu používaly kazetové TMZ JVC CR-8250-E systém U-matic, které se používaly i pro odbavování večerníků.¹⁷⁷ Od konce 70. let se v pražském studiu ČST používaly 2" TMZ Ampex AVR-3.¹⁷⁸ Na začátku 80. let byly pořízeny 1" TMZ Ampex VPR-2,¹⁷⁹ následně Ampex VPR-3 a Sony BVH 2000.¹⁸⁰ Na konci 80. let byly pořízeny televizní kamery Sony BVP 360.¹⁸¹ V roce 1988 byl pořízen kazetový TMZ Sony BVU 850, systém U-matic.¹⁸² V roce 1991 byly pořízeny 1" TMZ Ampex VPR-6.¹⁸³ V roce 1992 byl pořízen kazetový TMZ Sony BVW-35P.¹⁸⁴ Ve zpravodajství se používaly pro natáčení reportáží ruční televizní kamery Sony BVP 330,¹⁸⁵ Bosch Fernseh KCF 1¹⁸⁶

---

¹⁷⁴ VLASÁKOVÁ, Šárka. *Vývoj programového schématu Československé televize v letech 1970 – 1985*. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova, s. 77.

¹⁷⁵ DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984. Polytechnická knihnice (SNTL), s. 60.

¹⁷⁶ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983, s. 254.

¹⁷⁷ Den otevřených dveří v České televizi 2015 díl 4/4 historické přenosné TVP a záznamová technika. In: *Youtube* [online]. 13.6.2015 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

¹⁷⁸ DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984. Polytechnická knihnice (SNTL), s. 54.

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 60.

¹⁸⁰ AMPEX VPR3 Working video recorder one inch C format. In: *Youtube* [online]. 9.4.2011 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

¹⁸¹ Sony plumbicon camera BVP360. In: *Youtube* [online]. 9.4.2011 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

¹⁸² NÝVLT, Václav. *První studiový videorekordér musela Československá televize propašovat* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/reportaze/vystava-televizni-techniky.A130430_161036_tec_reportaze_nyv

¹⁸³ Ampex VPR-6 prohlídka historického rekordéru. In: *Youtube* [online]. 12.2.2014 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

¹⁸⁴ NÝVLT, Václav. *První studiový videorekordér musela Československá televize propašovat* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/reportaze/vystava-televizni-techniky.A130430_161036_tec_reportaze_nyv

¹⁸⁵ Ampex Nagra VPR-5 connected together with Sony BVP-330 in action. In: *Youtube* [online]. 28.2.2014 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

¹⁸⁶ Střihové operace s rekordéry formátu B BCN50 a BCN51. In: *Youtube* [online]. 25.1.2015 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

a Bosch Fernseh KCA 110.¹⁸⁷ V letech 1983 až 1985 byly kamery Tesla TKP 305 v televizním centru Kavčí hory nahrazovány kamerami Tesla TKP 306.¹⁸⁸ Od roku 1981 byly Teslou Radiospoj postupně dodávány přenosové vozy Tesla TQP 861¹⁸⁹.¹⁹⁰ V polovině 80. let byl pořízen přenosový vůz na podvozku nákladního auta Mercedes-Benz LP 808, vybavený čtyřmi kamerami Bosch Fernseh KCF 1.¹⁹¹ Jak vyplývá z těchto údajů, od 80. let pozorujeme odklon od televizní techniky československé výroby a příklon k technice západních výrobců.

---

¹⁸⁷ DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984. Polytechnická knižnice (SNTL), s. 33.

¹⁸⁸ *50 let televize – část IV.* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/17/>

¹⁸⁹ Přenosový vůz Tesla TQP 861 je popsán v kapitole o Ostravském studiu ČST na straně 39.

¹⁹⁰ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983, s. 255.

¹⁹¹ DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984. Polytechnická knižnice (SNTL), s. 91.

5. Ostravské studio ČST

Dalším městem, kde vzniklo studio ČST, bylo „ocelové srdce Československa“ Ostrava, kde v roce 1950 žilo 183 662 obyvatel.¹⁹² Každé následující desetiletí počet obyvatel a tedy i diváků rapidně rostl, na 322 073 v roce 1980.¹⁹³ Koncem roku 1953 se v ostravské prodejně Elektra objevily první televizní přijímače Tesla 2001.¹⁹⁴ Zachytit slabý signál z Prahy se ostravským majitelům televizorů většinou nedařilo. Za to tehdejší televizní a rádioví nadšenci dokázali na těchto televizorech zachytit v létě při dobrých povětrnostních podmínkách britskou BBC nebo francouzské televizní stanice.¹⁹⁵ V lednu 1954¹⁹⁶ vláda ČSR rozhodla o výstavbě televizního vysílače v Ostravě-Hošťálkovicích. V této době byl kladen důraz na budování těžkého průmyslu a těžbu uhlí, pracovníci v této oblasti měli i výrazně vyšší platy než lidé pracující například v zemědělství, nebo ve službách. A právě vysoké platy a vysoká hustota zalidnění na Ostravsku byly důvody, proč byla Ostrava vybrána pro vznik dalšího studia ČST mimo Prahu.¹⁹⁷ Jak, již bylo napsáno v předchozí kapitole, televizní přijímač byl v 50. letech velmi drahá záležitost.

Ve stejném roce 1954¹⁹⁸ dostal národní podnik Hutní montáže Vítkovice zakázku na výrobu televizního vysílače pro bratislavské studio ČST. Ale v průběhu výroby tohoto vysílače přišlo z Bratislavy rozhodnutí, že tato zakázka bude zrušena, protože odborníci v Bratislavě dospěli k závěru, že vysílač by měl být o 7 metrů vyšší, než ten, který byl objednan.¹⁹⁹ „*Když se to dověděl tehdejší generální ředitel OKD Jaroslav Miska, bouchl do stolu a prohlásil, že tedy věž nebude vztyčena nad Mlýnskou dolinou, ale v Ostravě. A basta!*“²⁰⁰ Tento incident zřejmě velmi urychlil výstavbu ostravského vysílače, který jako celek i se studiem vyprojektoval podnik Správa radiokomunikací, technické vybavení vyrobily Radiostavby Praha a stavbu

---

¹⁹² Ostrava. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Ostrava>

¹⁹³ Tamtéž.

¹⁹⁴ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 9.

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 10.

¹⁹⁶ Tamtéž, s. 8.

¹⁹⁷ *Televise, která měla nebyt* [dokumentární film]. ČR, 2016. ČT.

¹⁹⁸ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 11.

¹⁹⁹ Tamtéž, s. 11.

²⁰⁰ Tamtéž, s. 11.

provedly Pozemní stavby Ostrava.²⁰¹ Nový vysílač a studio v Ostravě-Hošťálkovicích bylo dokončeno v roce 1955.²⁰² Stavba trvala jen 10 měsíců, vysílač byl vysoký 112 metrů a sloužil následujících 26 let, pak byl vyměněn za nový.²⁰³ Studio bylo vybaveno černobílou televizní kamerou Tesla, střihacím pultem, magnetofonem, gramofonem, diasnímačem a filmovým snímačem na 35 mm film. Snímač na 16 mm film byl pořízen až v roce 1961, díky tomu pak mohli kameramani začít používat i lehké 16 mm filmové kamery.²⁰⁴ Ředitel pražského studia ČST nabídl místo ředitele ostravského studia Jaroslavu Vondrovi, který v té době byl v posledním ročníku na FAMU. Jaroslav Vondra nabídku přijal a spolu s ním odešlo do Ostravy i několik technických pracovníků a tvůrců z pražského studia.²⁰⁵

Ostravské studio ČST zahájilo vysílání 31. prosince 1955.²⁰⁶ První slova na obrazovce pronesla původně rozhlasová hlasatelka Eva Kunertová: „*Dobry večer, milí přátelé. Vítám Vás k prvnímu zkušebnímu vysílání televizní stanice Ostrava. Ano, je to pravda: už i Ostrava má svou televizní stanici. A vy milí přátelé, jste opravdovými televizními diváky. Trochu nezvyklé, že? Však si časem zvyknete.*“²⁰⁷ Karel Dittler, pozdější ředitel ostravského studia vzpomíná na první vysílání takto: „*V 19:30 se na obrazovce po úvodním nahlášení Evy Kunertové objevil s krátkým prolovem Alfréd Lubojacký, ředitel Československého rozhlasu v Ostravě. Pak se ujal slova Lubor Tokoš, člen Státního divadla v Ostravě, který konferencí spojoval sled krátkých zábavných filmů zakončený vystoupením hudebního klauna Jaromíra Myšky. Po přestávce pokračovalo vysílání krátkých filmů s průvodním slovem Lubora Tokoše až do 23:30, kdy první vysílání stanice Ostrava skončilo.*“²⁰⁸ Následující den 1. ledna 1956 se vysílal předtočený novoroční projev prezidenta Antonína Zápotockého. V průběhu jeho vysílání došlo ke dvěma poruchám. Při první poruše se přetrhl film, porucha trvala dvacet vteřin. Při druhé poruše vypadl zvuk. Po projevu prezidenta Zápotockého uvedl ředitel Státního divadla v Ostravě Miloslav Holub film

---

²⁰¹ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 12.

²⁰² Tamtéž, s. 8.

²⁰³ Tamtéž, s. 12.

²⁰⁴ Tamtéž, s. 13.

²⁰⁵ Tamtéž, s. 12.

²⁰⁶ Tamtéž, s. 8.

²⁰⁷ Tamtéž, s. 13.

²⁰⁸ Tamtéž, s. 14.

*Tanková brigáda.*²⁰⁹ Vysílání ostravského studia bylo úspěšně zahájeno, v prvních měsících se vysílalo dvakrát týdně, a to ve středu a v neděli.²¹⁰ „*Od 1. dubna 1956 bylo vysílání rozšířeno o sobotu na tři dny a o sedm měsíců později se program rozšířil na čtyři vysílací dny — úterý, čtvrtek, sobotu a neděli. Program byl připravován tak, že obvykle pokrýl dobu mezi 19 a 22 hodinou. Vysílání probíhalo za velikých zmatků. Technické zařízení bylo nedokonalé a poměrně často docházelo k poruchám.*“²¹¹ Kromě častých poruch komplikovala provoz a vysílání studia také špatná organizace pracovníků studia, která způsobovala nedorozumění mezi pracovníky. „*Zatímco pracovníci programu patřili pod Československý výbor pro rozhlas a televizi, techničtí pracovníci a zaměstnanci správy vysílače spadali do kompetence Ústřední správy radiokomunikací. Nevědělo se pořádně, kdo je komu vlastně podřízen a kdo je za co odpovědný.*“²¹² Tento organizační zmatek byl vyřešen až v roce 1959, kdy byli pracovníci programu a techničtí pracovníci převedeni do společného podniku Televizní stanice Ostrava.²¹³ V prvním roce fungování studia postupně přicházeli noví pracovníci, kteří ale s televizí neměli vůbec žádné zkušenosti, jednalo se hlavně o lidi, kteří předtím vykonávali běžná povolání jako například pošťák (Čeněk Rábl), nebo řidič tramvaje (Oldřich Klásek), ale přišlo i několik lidí z ostravského rozhlasu, kteří sice měli zkušenosti se zvukem, ale chyběly jim zkušenosti s obrazem. Čeněk Rábl ve studiu působil jako asistent režie a Oldřich Klásek jako osvětlovač.²¹⁴ V roce 1956 mělo ostravské studio jen 11 zaměstnanců z původně plánovaných 57 zaměstnanců.²¹⁵ Ukázalo se, že i 11 lidí je schopno zajistit plynulé vysílání.

Redakce ostravského studia ČST se nacházela v budově Ostravského Rozhlasu. V budově vysílače se nacházela jen jedna malá vysílací místnost o rozměrech 5 x 6 metrů, které pracovníci říkali hlasatelna.²¹⁶ Tato malá místnost měla původně sloužit pouze, jako technická místnost k přebírání pražského programu. Hlasatelna neposkytovala tvůrcům dostatek místa, a proto se některé

---

²⁰⁹ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 15.

²¹⁰ Tamtéž, s. 8.

²¹¹ Tamtéž, s. 15.

²¹² Tamtéž, s. 15.

²¹³ Tamtéž, s. 8.

²¹⁴ Tamtéž, s. 16.

²¹⁵ Tamtéž, s. 16.

²¹⁶ Tamtéž, s. 17.

pořady natáčely televizní kamerou i venku před budovou. V letních měsících při pěkném počasí hlasatelka ohlašovala program při západu slunce v pozadí. Hlasatelna byla využívána pro tvorbu pořadů až do začátku 70. let.²¹⁷ V červenci roku 1956²¹⁸ byl do ostravského studia přidělen přenosový vůz typ Škoda 706 RO se třemi kamerami a technikou, které vyrobila Tesla Radiospoj v Praze.²¹⁹ Tento přenosový vůz byl původně vyroben pro Albánii.²²⁰ Vzhledem k nevyhovujícímu prostoru hlasatelny byl přenosový vůz využíván i jako náhradní televizní studio, tak že byl přistaven k budově Státního divadla v Ostravě, nebo k sálu v hospodě U Havránků.²²¹ Tyto prostory někdy posloužily jako velké televizní studio. První televizní přenos se uskutečnil 22. srpna 1956²²² ze Státního divadla v Ostravě, odtud mohli diváci sledovat operu *Prodaná nevěsta*.²²³ Přenosový vůz ze začátku sloužil hlavně pro potřeby tzv. uměleckého vysílání, které zajišťovalo přenosy z divadel, koncertů, výstav, zábavných a hudebních pořadů. U diváků byly velmi oblíbené i přenosy z pracovních prostředí.²²⁴ Byly to pořady *Rozvědka v bílém* ze závodní nemocnice dolu Rudý říjen, *Celsius versus revír* z dolu Ludvík, *Zvláštní vydání* z tiskárny a redakce deníku Nová svoboda a další nejen z pracovišť v Ostravě, ale i z dalších měst tehdejšího Severomoravského kraje.²²⁵

20. prosince 1956²²⁶ byla dokončena retranslační trasa (soubor televizních přijímačů a vysílačů, který umožňuje propojení dvou televizních studií na velkou vzdálenost)²²⁷ – propojení pražského a ostravského studia. Byl to významný mezník ve vývoji ostravského studia, protože teď už mohli ostravské vysílání sledovat i diváci v Čechách a naopak obyvatelé ostravského regionu mohli sledovat pražské

---

²¹⁷ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 20.

²¹⁸ Tamtéž, s. 8.

²¹⁹ Tamtéž, s. 21.

²²⁰ Tamtéž, s. 25.

²²¹ Tamtéž, s. 22.

²²² ŠMÍD, Milan. *Historie televize v ČR - 5: Z Prahy do celé republiky* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p51his5.html>

²²³ Tamtéž.

²²⁴ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 24–25.

²²⁵ Tamtéž, s. 24.

²²⁶ Tamtéž, s. 8.

²²⁷ NOVÁČEK, Zdeněk. *Pasivní retranslace v rádiových spojích* [online]. 15.05.2009 [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <http://www.elektrorevue.cz/cz/download/pasivni-retranslace-v-radiovych-spojich/>

vysílání již ve stejné kvalitě, jaké ho mohli sledovat diváci v Čechách.²²⁸ Koncem roku 1956 bylo na území, které pokrýval ostravský vysílač (dnešní Moravskoslezský a Olomoucký kraj) celkem 7 766 televizních koncesionářů.²²⁹ Na konci roku 1957 bylo registrováno již 26 387 televizních koncesionářů.²³⁰ Ostravské vysílání mohli sledovat i diváci v Polsku a dokonce až ve Vysokých Tatrách.²³¹

Přenosový vůz ostravského studia byl využit i při prvním dálkovém přenosu v historii ČST. 25. srpna 1957²³² byl z Karlovy Studánky v Jeseníkách vyslán pořad *Promenádní koncert z Karlovy studánky – Jménem zákona*. Karlova Studánka byla vybrána kvůli přímému dohledu na retranslační bod na vrcholu hory Praděd, který byl součástí retranslační trasy Praha – Ostrava.²³³ Televizní signál se tedy nevysílal jako doposud v trase: přenosový vůz – vysílač Ostrava – retranslační trasa – vysílač Praha, ale v trase: přenosový vůz – retranslační bod – retranslační trasa – vysílač Ostrava a vysílač Praha. Po tomto technickém úspěchu ostravští technici zorganizovali další prvenství: „*Kameraman Jiří Vrožina přišel s nápadem vysílat z prostředí, z jakého se televizní přenos zatím nikdo uskutečnit neodvážil — z hlubin Žermanické přehrady. Technici uzavřeli televizní kameru do vodotěsného boxu a připevnili ji na dokonale vyváženou bójku. Nikdo ovšem nevěděl, co se stane — zda třeba zařízení napojené na zdroj elektrického proudu odvážného kameramana nezabije. Jirka, který byl vycvičeným potápěčem, se spustil pod vodu a my jsme na monitorech mohli pozorovat první historické záběry. Připadali jsme si jako ve snu. Ostrava byla opět první.*“²³⁴

Ostravské televizní studio mělo i dabingové studio. V začátcích ostravského studia v 50. letech se dabing zahraničních filmů dělal naživo. Dabingy se zkoušely v hledišti kina Vesmír, vždy po skončení večerního představení. Nikdy nebylo k dispozici tolik herců jako v původním filmu, takže někteří z herců museli číst i dvě, nebo tři role a měnit při tom hlasy.²³⁵ U diváků byly oblíbené nejen zahraniční filmy, ale i české filmy. Každý týden se vysílaly dva až tři. V té době ještě neexistovala

---

²²⁸ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 20.

²²⁹ Tamtéž, s. 18.

²³⁰ Tamtéž, s. 26.

²³¹ Tamtéž, s. 26.

²³² Tamtéž, s. 23.

²³³ Tamtéž, s. 22.

²³⁴ Tamtéž, s. 24.

²³⁵ Tamtéž, s. 19.

smlouva mezi ČST a Státní půjčovnou filmů o použití děl hrané a krátkometrážní tvorby. Filmy se jednoduše půjčovaly z ostravského kina Vesmír.²³⁶

Na začátku roku 1963²³⁷ postihly severní Moravu kruté mrazy, které trvaly řadu měsíců. Teplota klesala pod minus 30 stupňů Celsia. Zastavila se kola těžních věží, ostravské hutě omezily výrobu, bylo přerušeno i televizní vysílání.²³⁸ Od 5. ledna 1963²³⁹ do 4. dubna 1963²⁴⁰ ostravský televizní vysílač nevysílal. Večer 7. dubna 1963²⁴¹ byl odvysílán první díl publicistického cyklu *Negordický uzel*, který pátral po příčinách krizové situace na ostravsku, v pořadu došlo ke zjištění, že mrazy byly jen spouštěčem katastrofy, kterou způsobilo hlavně dlouhodobé špatné hospodářské a ekonomické řízení Československa. Bylo to poprvé, co byla ve vysílání ČST řečena kritika stavu Československého hospodářství. Zajímavé je, že pořad *Negordický uzel* byl zakázán až na podzim 1964 po odvysílání 7 dílů a v souvislosti s jinou kauzou.²⁴²

Na začátku 60. let přibyla v hlasatelně vysílače v Hošťálkovicích druhá televizní kamera Tesla.²⁴³ Roku 1961²⁴⁴ ostravská televize, jako první v Československu zavedla dopolední vysílání. Ve stejném roce ostravské studio dostalo další posilu – starší přenosový vůz Škoda 706 RO, který předtím sloužil v Praze.²⁴⁵ Rok 1968²⁴⁶ byl pro ostravskou televizi velmi významný. Bylo vybudováno nové televizní studio v Ostravě-Zábřehu, které vzniklo rekonstrukcí hospodského sálu. Studio mělo užitnou plochu 300 m² a bylo vybaveno čtyřmi černobílými kamerami Tesla TKO 402.²⁴⁷ Studio v Hošťálkovicích pak sloužilo jen pro zpravodajství.²⁴⁸ Ani jedno ze studií však nemělo možnost záznamu. Záznam se

---

²³⁶ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 19.

²³⁷ Tamtéž, s. 30.

²³⁸ Tamtéž, s. 31.

²³⁹ Tamtéž, s. 31.

²⁴⁰ Tamtéž, s. 31.

²⁴¹ Tamtéž, s. 31.

²⁴² Tamtéž, s. 31.

²⁴³ Tamtéž, s. 44.

²⁴⁴ VAŠEK, Jaromír. *Taková normální normalizace: Tvorba ostravského studia Československé televize v letech 1969–1989*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, s. 12.

²⁴⁵ *Televizní studio Ostrava v datech* [online]. [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>

²⁴⁶ Tamtéž.

²⁴⁷ *Televize, která měla nebyť* [dokumentární film]. ČR, 2016. ČT.

²⁴⁸ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 34.

prováděl pomocí retranslační trasy v Praze.²⁴⁹ Až roku 1971 byla ostravská televize vybavena 2" TMZ Ampex VR 2000B.²⁵⁰ Záznam na 2" pásky se používal do roku 1991.²⁵¹ Na podzim roku 1973 byla dokončena výstavba nových studií v bývalém Divadle Petra Bezruče v Dvořákově ulici.²⁵² V této budově se nacházela dvě studia s užitnými plochami 120 a 160 m², která byla od sebe oddělena posuvnou stěnou, takže po jejím otevření došlo k propojení těchto dvou studií do jednoho velkého. Obě studia byla vybavena vlastními režiemi, stříhovým pracovištěm vybaveným dvěma 2" TMZ Ampex VR 2000B, odbavovacím pracovištěm a čtyřmi černobílými kamerami Tesla TKO 311.²⁵³ Nové studio představovalo obrovský pokrok v oblasti funkčnosti a pohodlí pro pracovníky ostravské televize. Díky tomuto novému moderně vybavenému studiu, které odpovídalo potřebám tehdejší televizní produkce, bylo v roce 1974 zrušeno nevyhovující studio (hlasatelna) v budově vysílače v Hošťálkovicích.²⁵⁴ V roce 1982 se uskutečnila další generační výměna televizní techniky.²⁵⁵ Studio Petra Bezruče bylo vybaveno novou technikou sovětské výroby a kamerami KT 132 pro barevné vysílání.²⁵⁶

Také přenosové vozy bylo potřeba vyměnit za nové pro barevné vysílání. Stalo se tak roku 1977,²⁵⁷ kdy se součástí ostravského studia stal přenosový vůz typ LOTOS sovětské výroby, vybavený čtyřmi televizními kamerami KT 116, jednalo se o upravený autobus ЛиАЗ-5930.²⁵⁸ Televizní technika v tomto přenosovém voze byla velmi poruchová, a tak byl vůz natrvalo odstaven u studia v Ostravě-Zábřehu, kde nahradil černobílou televizní techniku ve studiu.²⁵⁹ Dalším novým přenosovým

---

²⁴⁹ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 34.

²⁵⁰ VAŠEK, Jaromír. *Determinace výroby televizních pořadů vývojem techniky (příklad ostravského televizního studia)*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 32.

²⁵¹ Tamtéž, s. 33.

²⁵² ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 34.

²⁵³ VAŠEK, Jaromír. *Determinace výroby televizních pořadů vývojem techniky (příklad ostravského televizního studia)*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 34.

²⁵⁴ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 34.

²⁵⁵ Tamtéž, s. 94.

²⁵⁶ Tamtéž, s. 94.

²⁵⁷ Tamtéž, s. 94.

²⁵⁸ ЛиАЗ-677. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B8%D0%90%D0%97-677>

²⁵⁹ VAŠEK, Jaromír. *Determinace výroby televizních pořadů vývojem techniky (příklad ostravského televizního studia)*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 40.

vozem, dodaným roku 1981,²⁶⁰ se stal nástupce LOTOSu – přenosový vůz MAGNOLIA neboli autobus ЛиАЗ-5932.²⁶¹ Významnou událostí bylo i pořízení mobilního záznamového vozu, který byl vyroben roku 1985, ze skříňového vozidla Avia a byl vybaven TMZ Ampex 2.²⁶² Záznamový vůz také velmi usnadnil práci technikům i tvůrcům, protože záznam se prováděl přímo na místě natáčení. Před pořízením mobilního záznamového vozu se musel televizní signál vysílat a na dálku se zaznamenával ve studiu Petra Bezruče.²⁶³ Přenosový vůz MAGNOLIA byl kvůli technickým problémům již v roce 1986 nahrazen novým přenosovým vozem již československé výroby.²⁶⁴ Přenosový vůz Tesla TQP 861 byl postaven na podvozku nákladního automobilu LIAZ 100 a vybaven čtyřmi barevnými televizními kamerami Tesla TKP 306 a televizní technikou, kterou vyrobila Tesla Radiospoj.²⁶⁵ Tento přenosový vůz pracoval v barevné televizní normě PAL. K přenosovému vozu patřil také tzv. doprovodný vůz, taktéž LIAZ 100. „Zde bylo uskladněno příslušenství – velké kabelové bubny, kufry pro kamerové hlavy, malé bubny s mikrofonními kabely, mikrofonní rozvodné skříně, kovový žebřík, ruční vozík, lednička, elektrický vaříč, zásobník vody s průtokovým ohříváčem, sněhové hasicí přístroje, atd.“²⁶⁶ Ve stejném roce získalo ostravské studio další převratnou technickou novinku. Do sovětské dodávky RAF-2203 Latvíja (РАФ-2203 Латвия)²⁶⁷ byla zabudována kamera Sony DXC-3000P, která jako snímač používala čipy CCD²⁶⁸ (předchozí typy barevných kamer používali jako snímač 3 plumbicony).²⁶⁹ Tato nová kamera Sony byla menší,

---

²⁶⁰ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 94.

²⁶¹ ЛиАЗ-677. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B8%D0%90%D0%97-677>

²⁶² VAŠEK, Jaromír. *Determinace výroby televizních pořadů vývojem techniky (příklad ostravského televizního studia)*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 33.

²⁶³ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 94.

²⁶⁴ Tamtéž, s. 112.

²⁶⁵ Hledá se přenosový vůz. In: *Youtube* [online]. 13.4.2014 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

²⁶⁶ VAŠEK, Jaromír. *Determinace výroby televizních pořadů vývojem techniky (příklad ostravského televizního studia)*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 42.

²⁶⁷ РАФ-2203. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%90%D0%A4-2203>

²⁶⁸ VAŠEK, Jaromír. *Determinace výroby televizních pořadů vývojem techniky (příklad ostravského televizního studia)*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 43.

²⁶⁹ DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984. Polytechnická knihovna (SNTL), s. 28.

výrazně lehčí a dokázala bez problémů snímat i špatně osvětlenou scénu, na rozdíl od plumbiconových kamer. Moderní kamery s CCD čipy začaly postupně vytlačovat filmové kamery, které se používaly pro natáčení reportáží. V roce 1990 byla pořízena tři auta Škoda Favorit, každé z nich bylo vybaveno jednou kamerou Ikegami HC 230.²⁷⁰ Tím skončil záznam zpravodajství na filmový pás.²⁷¹ Další přenosový vůz byl zakoupen v roce 1992, dodávka Mercedes-Benz T1 byla vybavena televizní technikou od japonské firmy Sony.²⁷²

Na konci 80. let začala další generační výměna televizní techniky ve studiu Petra Bezruče. Roku 1988 byly pořízeny nové TMZ od japonské firmy SONY, typ U-matic.²⁷³ „*Jimi byly vybavovány nové obrazové střížny. Nastala éra postprodukčního zpracování pořadů, to znamená, že definitivní podoba nového pořadu nevznikala jako dosud hned při natáčení na režijním stole, nýbrž dodatečnou kompletací v obrazové střížně.*“²⁷⁴ V roce 1990 bylo studio vybaveno novými moderními kamerami s kompaktním záznamem S-VHS od japonské firmy Ikegami.²⁷⁵ V následujícím roce 1991 bylo studio vybaveno novým TMZ BETACAM SP od firmy Sony.²⁷⁶ Tyto nové kazetové TMZ velmi usnadnili tvůrcům i technikům práci a především ji zrychlily oproti práci na 2" TMZ Ampex. Po rozdělení Československa v roce 1993, začala Česká televize, vysílat v normě PAL.²⁷⁷ Jak vyplývá z těchto údajů, ostravské studio bylo díky generační výměně televizní techniky na přelomu 80. a 90. let plně připraveno na vysílání v normě PAL.

---

²⁷⁰ VAŠEK, Jaromír. *Determinace výroby televizních pořadů vývojem techniky (příklad ostravského televizního studia)*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 44.

²⁷¹ ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-850-0553-0, s. 112.

²⁷² Tamtéž, s. 112.

²⁷³ Tamtéž, s. 112.

²⁷⁴ Tamtéž, s. 112.

²⁷⁵ Tamtéž, s. 112.

²⁷⁶ Tamtéž, s. 112.

²⁷⁷ *Televizní studio Ostrava v datech* [online]. [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>

6. Bratislavské studio ČST

I v Bratislavě, hlavním městě Slovenska, vzniklo další studio ČST. Vhodné místo pro televizní vysílač se vybíralo z vrchů Kamzík a Stráže. Vybrán byl vrch Kamzík, protože odtud televizní vysílač dokáže pokrýt skoro celé západní Slovensko.²⁷⁸ V roce 1954 začala stavba vysílače, následující rok 1955 byla stavba přerušena kvůli nedostatku dřeva, ale další rok byl vysílač dokončen.²⁷⁹ V budově vysílače se nacházelo malé studio o rozměrech 6 x 10 m, které bylo vybaveno dvěma televizními kamerami a dvěma 35 mm filmovými snímači a televizní technikou, kterou vyrobila Tesla Radiospoj.²⁸⁰ Ve stejném roce vyšla i informační brožura v nákladu několik tisíc kusů *Čo má každý vedieť o televízii*, která seznamovala občany s televizí.²⁸¹ Ředitelem bratislavského studia se stal Emil Štefan.²⁸² Před zahájením vysílání byli první zaměstnanci bratislavského studia na půlročním školení v pražském studiu ČST.²⁸³ Dne 3. listopadu 1956 ministr spojů odevzdal televizní vysílač veřejnosti, ve stejný den se uskutečnilo i první vysílání. První slova ve vysílání pronesla hlasatelka Hilda Michalíková: „*Dobrý večer, vážení přátelé hlásí se vám televizní studio Bratislava s prvním programem svého pokusného vysílání. Za chvíli uvidíte přímý přenos z estrádní haly Parku kultury a oddychu. Slavnost k 30. výročí rozhlasového vysílání na Slovensku a k zahájení televizního vysílání v Bratislavě.*“²⁸⁴ V zábavném programu v Parku kultury a oddychu vystoupil Slovenský ľudový umelecký kolektív (SEUK).²⁸⁵ Televizní přenos z Parku kultury a oddychu zajistily dva přenosové vozy Škoda 706 RO.²⁸⁶ První vysílání proběhlo bez poruchy.²⁸⁷ V roce 1956 bylo v Bratislavě 794 televizních koncesionářů, kdo nevládnul televizor, chodil se dívat k sousedům nebo do výloh obchodů, nebo společenských sálů, kde byly televizory umístěny.²⁸⁸

---

²⁷⁸ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

²⁷⁹ *Televízia po slovensky 1956 - 1964* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.

²⁸⁰ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

²⁸¹ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

²⁸² *Televízia po slovensky 1956 - 1964* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.

²⁸³ KOŠČO, Ján. *Rozhovory o televízii*. Bratislava: Československá televízia, 1989, s. 106.

²⁸⁴ *Televízia po slovensky 1956 - 1964* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.

²⁸⁵ Tamtéž.

²⁸⁶ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

²⁸⁷ Tamtéž.

²⁸⁸ *Televízia po slovensky 1956 - 1964* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.

První rok se vysílalo dvakrát týdně ve středu a v sobotu od 17:00. Po roce pokusného vysílání se začalo vysílat každý den kromě pondělí.²⁸⁹ V roce 1958 vláda rozhodla, že „*pracující si zaslouží televizi celý týden*“²⁹⁰ a vysílací čas v pondělí byl přidělen bratislavskému studiu.²⁹¹ Poprvé se v pondělí vysílalo 29. prosince 1958, televizní inscenace *Život Galileiho*, tím začaly bratislavské pondělky, které byly velmi oblíbené hlavně u českých diváků.²⁹² Poprvé se z Bratislavy vysílalo do zahraničí v lednu 1958 a to Mistrovství Evropy v krasobruslení v Bratislavě, kvůli tomu došlo k propojení vysílačů Kamzík a Vídeň.²⁹³ Do Prahy se televizní signál dostával přes Vídeň, protože retranslační trasa Praha – Bratislava byla zprovozněna až 2. srpna 1958.²⁹⁴

Stejně jako i v jiných studiích ČST i v Bratislavě se vysílalo v prvních letech vše na živo, až v roce 1959 byl pořízen telerecording od britské firmy Marconi.²⁹⁵ V roce 1967 byly pořízeny dva 2" TMZ Ampex typ VR 2000, které byly umístěny do budovy na náměstí SNP (bývalá Tatra Banka).²⁹⁶ Stejně jako ten pražský, se museli do Československa kvůli embargu propašovat.²⁹⁷ Od roku 1962 se v bratislavských studiích používaly televizní kamery Tesla TKO 402 a přenosové vozy Škoda 706 RTO vybavené těmito kamerami.²⁹⁸

Malé studio v budově vysílače Kamzík nestačilo, a proto byly bratislavskému studiu postupně přidělovány další prostory. V budově Československého rozhlasu v Bratislavě na Zochovej ulici, kde předtím bylo německé gymnázium, se nachází tělocvična. Tuto tělocvičnu rozhlas poskytl ČST, která zde zřídila další televizní studio o ploše 200 m².²⁹⁹ V roce 1957 přibylo další studio vybudované v bývalé synagoze na Rybnom náměstí.³⁰⁰ Roku 1959 byl zahájen provoz v dalším novém studiu v budově bývalé Tatra banky na náměstí SNP.³⁰¹ Největší adaptované studio

---

²⁸⁹ *História STV* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.rtvz.org/o-rtvz/historia/historia-stv>

²⁹⁰ *Televízia po slovensky 1956 - 1964* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.

²⁹¹ Tamtéž.

²⁹² Tamtéž.

²⁹³ Tamtéž.

²⁹⁴ KOŠČO, Ján. *Rozhovory o televízii*. Bratislava: Československá televízia, 1989, s. 37.

²⁹⁵ *Televízia po slovensky 1956 - 1964* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.

²⁹⁶ *Televízia po slovensky 1965 - 1969* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.

²⁹⁷ Viz kapitola o pražském studiu ČST na straně 24.

²⁹⁸ KOŠČO, Ján. *Rozhovory o televízii*. Bratislava: Československá televízia, 1989, s. 85.

²⁹⁹ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

³⁰⁰ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

³⁰¹ Tamtéž.

bylo v budově bývalé městské tržnice, která sloužila jako televizní studio v letech 1960 až 1982.³⁰² Provoz těchto studií byl drahý a neefektivní, proto se začalo s přípravou televizního centra, kde by všechna pracoviště bratislavského studia ČST byla na jednom místě.³⁰³

Pro výstavbu televizního centra byl vybrán pozemek o rozloze 181 900 m², trojúhelníkovitého tvaru v Mlynské dolině, z jedné strany ohraničený zoologickou zahradou a na druhé straně hřbitovem.³⁰⁴ Na televizní centrum byla vypsaná celostátní architektonická soutěž. Z padesáti návrhů zvítězil arch. Josef Struhař ze Státního projektového ústavu obchodu.³⁰⁵ Projekt televizního centra je rozdělený do dvou rozvojových směrů: směr dlouhého a krátkého výrobního cyklu a trojúhelníkovité budovy uprostřed, kde se nachází výroba rekvizit, kostýmů a sklady. V dlouhém výrobním cyklu se nachází studia 1, 2, 3 a 4 s plochami 100, 250, 500 a 1000 m², která se nachází v části která je blíže k zoologické zahradě. V krátkém výrobním cyklu, v části, která je blíže k hřbitovu, se nachází dabingové studio, filmové laboratoře, zvuková studia, zpravodajské centrum a výšková budova tvorby programu.³⁰⁶ K budovám dlouhého i krátkého výrobního cyklu je možné přistavovat další budovy nebo studia. Tento způsob výstavby byl zvolen, aby se televizní centrum mohlo stavebníkovitě rozšiřovat podle toho, jak se předpokládal rozvoj televize.³⁰⁷ Ve špici pomyslného trojúhelníku, se kromě vrátnice a hlavního vjezdu, nachází budova zdravotního střediska.³⁰⁸ Výstavba byla zahájena 5. dubna 1964 slavnostním prvním výkopem, který provedl Vasil Biľak.³⁰⁹ Výstavba byla rozdělena do pěti etap a měla být hotova v roce 1990. Realizovaly se jen první tři etapy.³¹⁰ Hlavním dodavatelem stavby byl podnik Stavindustria Bratislava.³¹¹ První etapa zahrnovala výstavbu prvních tří studií 100, 250 a 500 m², které byly vybaveny

---

³⁰² Stará tržnice (Bratislava). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Star%C3%A1_tr%C5%BEnice_\(Bratislava\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Star%C3%A1_tr%C5%BEnice_(Bratislava))

³⁰³ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

³⁰⁴ DLUGOLINSKÝ, Štefan. *Televízne centrum Mlynská dolina* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: www.imesto.sk/dlugolinsky/Televizne_centrum_Mlynska_dolina.doc

³⁰⁵ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

³⁰⁶ *Noc v archíve – Lúčime sa s BTP* [dokumentární film]. Slovensko, 2015. RTVS.

³⁰⁷ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

³⁰⁸ *Noc v archíve – Lúčime sa s BTP* [dokumentární film]. Slovensko, 2015. RTVS.

³⁰⁹ Vasil Biľak byl v této době tajemníkem Ústředního výboru Komunistické strany Slovenska. In: Vasil Biľak. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vasil_Bi%C4%BEak

³¹⁰ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

³¹¹ Tamtéž.

černobílými kamerami Tesla TKO 311 a televizní technikou Tesla Radiospoj a 2" TMZ KADR 1, sovětské výroby.³¹² První etapa měla být uvedena do provozu v červenci 1969,³¹³ protože Stavindustria neplnila stavební plán, zahájení provozu se uskutečnilo až 25. listopadu 1970.³¹⁴ V souvislosti se zahájením barevného vysílání byla tato studia následně vybavena barevnými televizními kamerami Bosch Fernseh KCU 40 a 2" TMZ Ampex.³¹⁵ Ve druhé etapě, která se začala stavět v roce 1968, byla postavena výšková budova tvorby programu, část garáží pro vozový park a část pracovišť umělecko-technických dílen (výroba rekvizit, kostýmů a sklady).³¹⁶ Výšková budova má 28 nadzemních podlaží a 2 podzemní podlaží, se svou výškou 107,5 m byla v této době nejvyšší budovou v Československu.³¹⁷ Druhá etapa byla odevzdána do provozu 11. prosince 1975.³¹⁸ Ve třetí etapě byly dostavěny garáže a umělecko-technické dílny a bylo postaveno studio 4 s plochou 1000 m², které bylo největším studiem v ČST.³¹⁹ Studio 4 bylo vybaveno kamerami Tesla TKP 305, které byly ale brzy vyměněny za kamery Bosch Fernseh KCU 40. Projektanti studio 4 vyprojektovali pro natáčení velký zábavných programů. Studio mělo propadliště pro vodní scény, vstup pro nadrozměrné rekvizity a vjezd pro motorová vozidla, zvukotěsné hydraulické opony, počítačem řízený světelný park, svůj vlastní TMZ nezávislý na ostatním provozu, pohyblivé sezení pro 600 diváků, prostorné obslužné prostory. Původní záměr, který počítal s velkými revuálními a hudebně-zábavnými pořady se nenaplnil. V roce 1982 musela ČST opustit budovu městské tržnice, kde se natáčely televizní inscenace, natáčení televizních inscenací se přesunulo do studia 4 v Mlynské dolině.³²⁰ Provoz třetí etapy byl zahájen 9. ledna 1981.³²¹ Televizní centrum v Mlynské dolině je napájeno elektřinou ze dvou různých směrů pro případ

---

³¹² *Noc v archíve – Lúčime sa s BTP* [dokumentární film]. Slovensko, 2015. RTVS.

³¹³ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

³¹⁴ *História STV* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.rtv.slovensko.sk/o-rtvs/historia/historia-stv>

³¹⁵ Viz kapitola o barevné televizi na straně 69.

³¹⁶ DLUGOLINSKÝ, Štefan. *Televízne centrum Mlynská dolina* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: www.imesto.sk/dlugolinsky/Televizne_centrum_Mlynska_dolina.doc

³¹⁷ *História STV* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.rtv.slovensko.sk/o-rtvs/historia/historia-stv>

³¹⁸ Tamtéž.

³¹⁹ DLUGOLINSKÝ, Štefan. *Televízne centrum Mlynská dolina* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: www.imesto.sk/dlugolinsky/Televizne_centrum_Mlynska_dolina.doc

³²⁰ Tamtéž.

³²¹ *História STV* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.rtv.slovensko.sk/o-rtvs/historia/historia-stv>

výpadku elektriny z obou směrů je tu ještě agregát na naftu.³²² Podle původního projektu zbývá ještě postavit zpravodajské centrum v krátkém výrobním cyklu a dvě studia v dlouhém výrobním cyklu.³²³ Zpravodajská redakce sídlila až do začátku 90. let v budově bývalé Tatra banky na náměstí SNP.³²⁴

V roce 1967 se začala stavět nová vysílací věž na Kamzíku, dokončena byla v roce 1974.³²⁵ V roce 1968 byl pořízen přenosový vůz WZT, polské výroby vybavený černobílými kamerami.³²⁶ Roku 1969 byl podnikem Slovnaft zakoupen přenosový vůz Mercedes-Benz LP 1624, již pro barevné vysílání.³²⁷ Na začátku 70. let byl pořízen přenosový vůz britské výroby vybavený čtyřmi barevnými televizními kamerami Marconi Mark VIII, přenosový vůz LOTOS³²⁸ a záznamový vůz Mercedes-Benz LP 808 vybavený 2" TMZ Ampex typ VR 2000.³²⁹ V první polovině 70. let, vzniklo několik reportážních vozů, kdy do osobního auta Volha 24, nebo dodávky Avia, byl nainstalován TMZ a kamera Bosch Fernseh KCR 40.³³⁰ V 70. letech se stejně jako i v jiných studiích ČST začal používat kazetový TMZ U-matic. V 80. letech byly pořízeny 1" TMZ Bosch Fernseh BCN 51 a Sony BVH 2000.³³¹ Do studia na náměstí SNP byly pořízeny televizní kamery Bosch Fernseh KCP 60.³³² Náhradní díly se získávaly a opravy západní televizní techniky se prováděly tak, že na hraničním přechodě s Rakouskem, nebo Spolkovou republikou Německo, vedle sebe zastavila Tatra 613 a Mercedes-Benz a opravená technika a nové náhradní díly se přeložily z Mercedesu do Tatra 613 a naopak se přeložila poškozená, nebo nefunkční technika.³³³ V průběhu 80. let přibýly další nové přenosové vozy Tesla TQP 861³³⁴ a přenosový vůz Mercedes-Benz 2226, vybavený televizní technikou Sony.³³⁵

---

³²² *Noc v archíve* [dokumentární film]. Slovensko, 2009. STV.

³²³ *Televízia po slovensky 1965 - 1969* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.

³²⁴ DLUGOLINSKÝ, Štefan. *Televízne centrum Mlynská dolina* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: www.imesto.sk/dlugolinsky/Televizne_centrum_Mlynska_dolina.doc

³²⁵ *História STV* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.rtv.org/o-rtvs/historia/historia-stv>

³²⁶ *Noc v archíve – Lúčime sa s BTP* [dokumentární film]. Slovensko, 2015. RTVS.

³²⁷ Viz kapitola Začátky barevného vysílání na Slovensku na straně 68.

³²⁸ Přenosový vůz LOTOS je popsán v kapitole o Ostravském studiu ČST na straně 38.

³²⁹ *Noc v archíve* [dokumentární film]. Slovensko, 2009. STV.

³³⁰ Tamtéž.

³³¹ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

³³² *Televízia po slovensky 1975 - 1979* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.

³³³ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

³³⁴ Přenosový vůz Tesla TQP 861 je popsán v kapitole o Ostravském studiu ČST na straně 39.

³³⁵ *Noc v archíve – Rok 1988* [dokumentární film]. Slovensko, 2018. RTVS.

7. Brněnské studio ČST

Historie televizního vysílání v Brně se začala psát roku 1956,³³⁶ kdy vojáci z Vojenské technické akademie postavili na brněnských Hádech vysílač, který přebíral televizní vysílání z Bratislavy a vysílal ho v brněnském regionu.³³⁷ Na zbytku jižní a střední Moravy, ale pořád chybělo kvalitní pokrytí televizním signálem. To byl důvod výstavby dalšího vysílače, který byl postaven na kopci Kojál u Krásenska v červnu 1957.³³⁸ Tento vysílač byl vysoký 322,4 metrů a byl nejvyšší stavbou v Československu, díky své výšce a výkonu se televizní signál dostal až do Vídně.³³⁹ V této době již mohli diváci v Jihomoravském kraji sledovat vysílání pražského, ostravského a bratislavského studia ČST. V roce 1955 zde televizi vlastnilo 30 koncesionářů,³⁴⁰ v roce 1959 již více než 30 000³⁴¹ a v roce 1961, kdy začalo vysílat brněnské studio, 142 496 koncesionářů.³⁴² Roku 1960 Komunistická strana rozhodla o zahájení dopoledního vysílání v nejbližší době.³⁴³ To však Československá televize nebyla schopna z kapacitních důvodů zajistit. Jediným řešením bylo vybudování dalších nových studií. Vybudování nového televizního studia v Brně bylo schváleno 16. listopadu 1960.³⁴⁴ Zahájení vysílání bylo naplánováno v roce 1964 nebo 1965.³⁴⁵ Toto stanovisko bylo záhy přehodnoceno a vysílání z brněnského studia mělo začít již v roce 1962.³⁴⁶

V září 1960³⁴⁷ byly brněnskému studiu přiděleny prostory v paláci Typos v dnešní Jezuitské ulici.³⁴⁸ V těchto prostorách se předtím nacházelo kabaretní

---

³³⁶ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 7.

³³⁷ Tamtéž, s. 7.

³³⁸ Tamtéž, s. 7.

³³⁹ Tamtéž, s. 7.

³⁴⁰ Tamtéž, s. 8.

³⁴¹ Tamtéž, s. 8.

³⁴² MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 4.

³⁴³ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 8.

³⁴⁴ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 4.

³⁴⁵ Tamtéž, s. 4.

³⁴⁶ Tamtéž, s. 5.

³⁴⁷ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 9.

³⁴⁸ Tamtéž, s. 9.

divadlo, i tak bylo třeba provést větší rekonstrukci.³⁴⁹ Následně byly brněnskému studiu přiděleny i prostory vinárny ve stejném objektu.³⁵⁰ Pro brněnskou televizi byly ale původně vybrány jiné prostory, jak vzpomíná František Zouhar: „*Původně Typos neměl být studiem. Uvažovalo se o jiných prostorech, třeba sokolovna v Husovicích, Aluminát na Kraví Hoře, tam, kde je dnes Biskupské gymnázium. To by byla ideální budova, ale předstihlo nás tehdy Vysoké učení technické. Palác Typos tehdy opouštěli spojaři. Uvolnil se tam sál, který využíval klub železničářů, hráli tam amatérské divadlo. Ti se přestěhovali do Zabovřesk a v Typosu se divadlo přestalo hrát. Pak tedy prostor získala televize.*“³⁵¹ František Zouhar dále vzpomíná: „*Když jsme se do domu nastěhovali, dostali jsme v mezipatře dvě místnosti, které předtím patřily Městskému ústavu národního zdraví. Šilo a opravovalo se tam nemocniční prádlo. Tehdejší ředitel Křivánek kolem toho běhal tak dlouho, až nám ty dvě místnosti uvolnili. Vzniklo tam sídlo ředitele a šéfa provozu. Další prostory se pak postupně uvolňovaly v pasáži, kde byly různé obchody. Vznikly tam pak místnosti údržby pro přenosové vozy, které brněnské studio dostalo a které se musely pořád spravovat. Byly tam různé pomocné sklady a podobně. Celý dům patřil v té době Lidové demokracii. Později lidovci dům televizi prodali. Byty obsazené nájemníky se pak postupně uvolňovaly pro účely televize.*“³⁵² „*S horečnými přípravami rodičího se televizního studia notně pomáhaly vstřícné a ochotné brněnské podniky i úřady. Uvést televizní studio co nejdříve do života bylo zkrátka prioritou celého města. V naprosto rekordním čase se třeba zvládlo postavit provizorní trafostanici v parku za Typosem, aby měla televize odkud brát elektřinu.*“³⁵³

Podle původního plánu mělo vysílání z paláce Typos probíhat jako televizní přenos, tak že před budovou bude stát přenosový vůz a studio v Typosu nebude vybaveno televizní technikou. Nakonec v červnu 1961 brněnské studio dostalo vyřazený přenosový vůz z Prahy a televizní technika z tohoto přenosového vozu byla

---

³⁴⁹ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 9.

³⁵⁰ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 5.

³⁵¹ Tamtéž, s. 95.

³⁵² SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 13.

³⁵³ Tamtéž, s. 9.

nainstalována do studia v Typosu.³⁵⁴ Dále bylo studio vybaveno 16 mm filmovým snímačem.³⁵⁵ Další přenosový vůz Škoda 706 RO, který již sloužil svému účelu, brněnské studio dostalo v září 1961.³⁵⁶ „*Vysílalo se z něj, protože jeho vybavení bylo kvalitnější než to v samotném studiu.*“³⁵⁷ vzpomíná Pavel Čermák. V brněnském studiu tento přenosový vůz sloužil pouhý jeden rok, když na konci živého přenosu pořadu pro děti *Pojďte s námi za vojáky*, který se natáčel na letišti v Tuřanech, vyhořel.³⁵⁸ Na podzim 1962 ho nahradil nový modernější přenosový vůz Škoda 706 RTO s kamerami Tesla TKO 402.³⁵⁹ Na konci roku 1961 bylo studio dovybaveno filmovou laboratoří a filmovou střížnou, díky tomu se tvůrcům otevřely nové možnosti tvorby.³⁶⁰

Stejně tak jako i v počátcích ostatních studií ČST i v tom brněnském tvořili jeho první zaměstnanci lidé, kteří přišli z rozhlasu. Techničtí pracovníci přicházeli z národního podniku Spoje, nejdříve ale prošli školením v pražském a ostravském studiu.³⁶¹ V prvním roce své existence mělo brněnské studio jen 3 zaměstnance v následujícím roce již 51.³⁶² Prvním ředitelem brněnského studia se stal Josef Křivánek.³⁶³ „*Zpočátku pracovali v brněnském studiu televizní režiséři z Prahy, později se začalo spolupracovat s externisty, většinou s profesionály z rozhlasu, brněnských divadel a Krátkého filmu. Aby se podařilo naplnit programový plán, musela brněnská televize čerpat z mimotelevizních zdrojů. Zároveň se postupně utvářely podmínky pro vlastní tvorbu a pro vlastní programové zázemí.*“³⁶⁴

---

³⁵⁴ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 5.

³⁵⁵ Tamtéž, s. 5.

³⁵⁶ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 14.

³⁵⁷ Tamtéž, s. 14.

³⁵⁸ Tamtéž, s. 22.

³⁵⁹ Tamtéž, s. 21–22.

³⁶⁰ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 7.

³⁶¹ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 13.

³⁶² MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 5.

³⁶³ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 163.

³⁶⁴ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 8.

I přes velké úsilí všech zúčastněných dokončit vše včas, se nepodařilo dokončit retranslační trasu, spojení studia Typos s vysílačem Kojál.³⁶⁵ Ale i přes tuto komplikaci se podařilo technikům uskutečnit první oficiální vysílání z Brna. Televizní signál se k jihomoravským divákům dostával poněkud složitější cestou: před studiem Typos stál přenosový vůz, „z něj putoval signál retranslační trasou do Bratislavy ke slovenským divákům, z Bratislavy do Ostravy k severomoravským divákům, z Ostravy na Praděd, z Pradědu na centrálu do Prahy k divákům v Čechách a odtud na Kojál. Z Kojálu pak teprve k lidem u obrazovek na jižní Moravě.“³⁶⁶ Stalo se tak 6. července 1961 v osm hodin večer, kdy se živě vysílal zábavný pořad *Sedmikrásky nad Brnem*.³⁶⁷ V tomto pořadu účinkoval Orchestr Gustava Broma a brněnští estrádní umělci, pořad trval 40 minut.³⁶⁸ První vysílání se dokonce obešlo bez technických poruch, jak uvádí zápis v provozní knize: „*Pouze čtyři minuty po zahájení estrády se divákům jedinkrát zhoupnul obraz.*“³⁶⁹ Úvodní melodie z pořadu *Sedmikrásky nad Brnem* v podání Orchestru Gustava Broma se stala hitem a byla použita i jako znělka před hlášením na Brněnském hlavním nádraží.³⁷⁰ Další pořad z produkce brněnského studia byl *Veletrh dobré nálady*, vysílaný na konci září 1961.³⁷¹ První regionální televizní zprávy se vysílali 1. října 1961, po dokončení spojení studia Typos s vysílačem Kojál.³⁷² V prvním roce brněnské studio odvysílalo 2,5 hodiny v oblastním programu a 5 hodin v celostátním programu.³⁷³

Studio v Typosu bylo prostorově nedostačující, a proto brněnská televize využívala i další prostory v Brně. Například výstavní haly brněnského výstaviště, Janáčkovu operu v Brně, Dělnický dům v Brně-Židenicích, často se natáčelo také v exteriérech na Brněnské přehradě.³⁷⁴ Při vysílání první hrané inscenace brněnského studia, *Mysteria Buffa* byla využita celá jedna výrobní hala Královopolské strojírny

---

³⁶⁵ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 6.

³⁶⁶ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 11.

³⁶⁷ Tamtéž, s. 10.

³⁶⁸ Tamtéž, s. 10.

³⁶⁹ Tamtéž, s. 11.

³⁷⁰ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 6.

³⁷¹ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 14.

³⁷² Tamtéž, s. 15.

³⁷³ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 7.

³⁷⁴ Tamtéž, s. 97.

v Brně, kde bylo umístěno šest kamer.³⁷⁵ Hledání dalších prostorů pro brněnskou televizi měl na starosti František Zouhar: „*Za úkol jsem měl také hledat různé prostory pro vysílání. Všechno se tehdy vysílalo živě a stolaři nestačili stavět dekorace. Když se v Typosu připravovala a zkoušela inscenace, bylo celé studio zablokované a nebylo možné začít chystat další pořad. Takže jsme museli shánět velké sály na vysílání. A k tomu ředitel pověřil mě, vždycky jsem si vytipoval sál, šel jsem ho prohlédnout, jestli je tam elektrina, pak museli přijít spojaři z radiokomunikací, se kterými jsme se museli dohodnout. Převážně jsme vysílali z různých zábavných podniků – hodně se třeba natáčelo ve varieté Rozmarýn, dále v Besedním domě, nebo také v Dělnickém domě v Jamborově ulici. Byly to většinou různé estrádní pořady. Hodně jsme pak vysílali také z kabaretu Večerní Brno, v dnešní ulici Milady Horákové.*“³⁷⁶

Na omezené možnosti studia Typos vzpomíná Jakub Nosek (kameraman): „*...postavily se v Typosu dekorace a my jsme přes den točili zpravodajství a večer jsme zkoušeli inscenaci. To trvalo někdy skoro celou noc, v deset hodin se začalo a zkoušelo se třeba do čtyř do rána. Inscenace se zkoušela týden a dvakrát se potom naživo vysílala. Myslím, že to bylo v pondělí večer, v hlavním vysílacím čase. Kabelonosiči museli hlídat, abychom se s těmi kamerami nezasukovali. I to se občas stalo. Když jsme přejížděli s kamerami, tak jsme se zasukovali těmi kabely a v tom chaosu jsme se nedokázali rozplést. Takže jsme stáli dva kameramani celou dobu vedle sebe, jako siamská dvojčata. Nemohli jsme se hnout, když se pohnul jeden s kamerou, musel i druhý. A tak jsme to museli vydržet až do konce vysílání. Kamery tehdy potřebovaly spoustu světla, svítilo se zepředu dvěma tisíci luxů, světlo kontra, tedy zezadu, mělo dokonce čtyři tisíce luxů. Herci byli zpoceni, bylo vedro a muselo se větrat. Nedej bože, když si ještě režisér vymyslel nějaké zvláštní efekty jako třeba kouř. To byly strašné podmínky.*“³⁷⁷

Brněnské studio spolupracovalo také s loutkovým divadlem Radost, se kterým 28. ledna 1962 odvysílalo, poprvé do mezinárodní televizní sítě východního

---

³⁷⁵ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 17.

³⁷⁶ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 97.

³⁷⁷ Tamtéž, s. 118.

bloku Intervize, loutkové představení *Dnes v noci zázraky*.³⁷⁸ Dalším zajímavým přenosem byla operace srdce, která se natáčela v Nemocnici u svaté Anny a díky výkonnému vysílači Kojál ji sledovali i diváci v severovýchodním Rakousku.³⁷⁹

V červenci 1963 přišla do brněnského studia významná posila režisérů, kameramanů a střihačů ze zrušeného Krátkého filmu Brno.³⁸⁰ Díky tomu mohlo brněnské studio začít i s výrobou krátkých filmů, zejména vědeckých a naučných. Výroba filmů sídlila na adrese Běhounská 14 Brno.³⁸¹ Ve stejném roce byla brněnskému studiu přidělena i budova na třídě kpt. Jaroše 3, kde se usídlilo ředitelství studia, programové redakce a správa.³⁸² Také začalo budování dabingového studia v suterénu Typosu.³⁸³

22. ledna 1964 vypukl v suterénu Typosu požár, který zničil část vybavení studia a vyřadil celé studio z provozu.³⁸⁴ Podařilo se najít náhradní prostory v sále Husova sboru v Botanické ulici, před kterým byl zaparkován přenosový vůz a pražský filmový vůz. Náhradní prostory v Husově sboru bylo povoleno využívat jen do 30. června 1964.³⁸⁵ V průběhu oprav Typosu pomáhala brněnskému studiu i ostatní studia ČST a podniky v brněnském regionu. „*Třeba Československý rozhlas pomáhal s opravami technického zařízení, skupina techniků Radioreléových spojů Praha se ochotně nabídla vypomoci ve svém volnu při obnově studia. Také diváci posílali do televize dopisy plné podpory. Bohužel, už tak omezené technické vybavení brněnského televizního studia se po požáru ještě zhoršilo. Studiu chybělo především kvalitní zázemí pro filmovou výrobu včetně základního vybavení střížen. Po požáru se možnosti výroby v mnohém vrátily k podmínkám, které panovaly v samotných počátcích studia.*“³⁸⁶ Provoz studia Typos byl obnoven v roce 1965.³⁸⁷ Požár Typosu vyvolal razantní rozhodnutí dalších obyvatel paláce Typos, kteří bydleli v bytech ve vyšších patrech, žádali: „*aby studio televize bylo, pokud možno v nejkratší době, odstraněno z paláce Typos, a to především z bezpečnostních důvodů, jak pro*

---

³⁷⁸ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 19.

³⁷⁹ Tamtéž, s. 23.

³⁸⁰ Tamtéž, s. 25.

³⁸¹ Tamtéž, s. 25.

³⁸² Tamtéž, s. 25.

³⁸³ Tamtéž, s. 25.

³⁸⁴ Tamtéž, s. 26.

³⁸⁵ Tamtéž, s. 28.

³⁸⁶ Tamtéž, s. 30.

³⁸⁷ Tamtéž, s. 30.

*nájemníky, tak pro zaměstnance televize, i pro sousední domy.*³⁸⁸ Na to ředitelství ČST v Praze odpovědělo: „*že jejich požadavek na vyklizení televizního studia z Typosu je neuskutečnitelný a současně je ujistilo, že se snaží a bude snažit postavit v Brně studio nové. Brzy ale národní výbor pohřbil jakékoliv naděje a nájemníkům vzkázal, že na nové studio nejsou peníze a že se musejí smířit s tím, že televize zůstane prozatím v Typosu.*“³⁸⁹ Prozatím do června 2016, kdy byl zahájen provoz v nově postaveném studiu, které se nachází na adrese Trnkova 117 Brno.³⁹⁰ Toto nové studio vzniklo rekonstrukcí administrativní budovy, která předtím patřila podniku Zetor, a přístavby další nové budovy, ve které se nachází tři studia (70, 130 a 330 m²).³⁹¹ V 60. letech se ale počítalo s vybudováním nového studia v Jaselských kasárnách v Brně.³⁹²

Až do roku 1965 nemělo brněnské studio možnost vlastního záznamu televizního signálu.³⁹³ Záznam byl možný jen na dálku přes retranslační trasu do Prahy, nebo Bratislavy, kde měli telerecording.³⁹⁴ Televizní technik brněnského studia Ing. Kopřiva proto sestrojil vlastní telerecording, tak že před televizní monitor postavil 35 mm filmovou kameru a propojil je, aby tato soustava byla synchronní a mohla zaznamenávat i zvuk.³⁹⁵ Na jeho počest byl tento vynález pojmenován KOTRC – Kopřivův telerecording.³⁹⁶ KOTRC dokonce zaznamenával kvalitnější obraz, než pražský nebo bratislavský telerecording, protože ty zaznamenávaly na 16 mm film, ale KOTRC zaznamenával na 35 mm film.³⁹⁷ Díky KOTRCu skončilo živé vysílání inscenací brněnského studia. V roce 1966³⁹⁸ došlo ke generační výměně televizní techniky ve studiu Typos. Byly dodány nové televizní kamery Tesla TKO

---

³⁸⁸ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 29.

³⁸⁹ Tamtéž, s. 30.

³⁹⁰ *Nové televizní studio ČT v Brně* [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ts-brno/vystavba/>

³⁹¹ Tamtéž.

³⁹² MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 20.

³⁹³ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 38.

³⁹⁴ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 119.

³⁹⁵ Tamtéž, s. 119.

³⁹⁶ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 39.

³⁹⁷ Tamtéž, s. 119.

³⁹⁸ Tamtéž, s. 20.

402.³⁹⁹ Zvukovýroba začala v brněnském studiu až v roce 1970, předtím se hudba a ruchy natáčely v brněnském rozhlasu.⁴⁰⁰ Brněnský vynález KOTRC nahradil v květnu 1972 2" TMZ Ampex VR 1200C.⁴⁰¹ Ve stejném roce brněnské studio dostalo i nový přenosový vůz SVA SAP 11, československé výroby vybavený čtyřmi televizními kamerami Tesla TKO 311 a televizní technikou, kterou vyrobila Tesla Radiospoj.⁴⁰² Na začátku 70. let získalo brněnské studio také další prostory. Roku 1970 bývalé kino Sibiř v Brně-Husovicích⁴⁰³ a roku 1974 bývalý kabaret Netopýr v ulici Štefánikova 24.⁴⁰⁴ Studio Sibiř nebylo vybaveno televizní technikou, při vysílání z tohoto studia byl využíván přenosový vůz. V únoru 1977 získalo brněnské studio starší přenosový vůz LOTOS, sovětské výroby, který předtím sloužil v Praze.⁴⁰⁵ Tento přenosový vůz pracoval v barevné televizní normě SECAM a byl vybaven čtyřmi televizními kamerami KT 116.⁴⁰⁶ Díky novým studiím a přenosovým vozům vzrostla v průběhu 70. let výroba pořadů. Za rok 1971 to bylo 275 hodin pořadů, v roce 1981 již 356 hodin.⁴⁰⁷

Průběžná výměna televizní techniky za novou, již pro barevné vysílání, pokračovala v 80. letech. V červnu 1981⁴⁰⁸ brněnské studio získalo nový přenosový vůz MAGNOLIA sovětské výroby. Tento přenosový vůz byl v provozu do roku 1987,⁴⁰⁹ kdy ho nahradil přenosový vůz Tesla TQP 861 postavený na podvozku nákladního automobilu LIAZ 100, který byl vybavený čtyřmi barevnými televizními kamerami Tesla TKP 306 a televizní technikou, kterou vyrobila Tesla Radiospoj.⁴¹⁰ K tomuto přenosovému vozu patřil také tzv. doprovodný vůz, taktéž LIAZ 100.⁴¹¹

---

³⁹⁹ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 20.

⁴⁰⁰ Tamtéž, s. 20.

⁴⁰¹ Tamtéž, s. 61.

⁴⁰² NEUMANN, Jan. *Autobus Škoda 706 RTO: historie, vývoj, jiná provedení, modernizace*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3437-8, s. 77.

⁴⁰³ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 30.

⁴⁰⁴ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 62.

⁴⁰⁵ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 30.

⁴⁰⁶ Tamtéž, s. 30.

⁴⁰⁷ Tamtéž, s. 31.

⁴⁰⁸ Tamtéž, s. 39.

⁴⁰⁹ Tamtéž, s. 39.

⁴¹⁰ Hledá se přenosový vůz. In: *Youtube* [online]. 13.4.2014 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

⁴¹¹ Tamtéž.

Další přenosový vůz MAGNOLIA byl dodán v roce 1984.⁴¹² Dále byl pořízen mobilní TMZ Ampex ve vozidle Mercedes-Benz.⁴¹³ V roce 1983 došlo ke generační výměně televizní techniky ve studiu Netopýr, které bylo vybaveno televizní technikou z přenosového vozu MAGNOLIA a barevnými televizními kamerami KT 132, sovětské výroby.⁴¹⁴ Jak bylo napsáno na začátku této kapitoly, první televizní techniku získalo brněnské studio z pražského studia, které ji už nepotřebovalo, protože si pořídilo novou modernější. Roku 1985 se historie opakovala, když v rámci další rekonstrukce studia Typos, bylo studio vybaveno televizními kamerami Philips LDK 3, které předtím sloužili v pražském studiu. Jsou to ty kamery, se kterými pražské studio 9. května 1973⁴¹⁵ zahájilo barevné televizní vysílání na českém území. To potvrdil i Milan Kloupar (kameraman): „*Teprve až v Praze nějakou kameru nepotřebovali nebo jim dosloužila, teprve potom ji dali nám do Brna. Když začínalo barevné vysílání, tak jsme byli v Praze na týdenním školení v tehdy experimentálním studiu Jezerka. A tam měli kameru Philips. A ta samá kamera se o několik let později objevila tady u nás ve studiu.*“⁴¹⁶ Televizní kamery Philips LDK 3 byly i přes své stáří a opotřebení stále výrazně lepší v kvalitě obrazu a barev než sovětské kamery KT 132 ve studiu Netopýr nebo v ostravském studiu ČST. Filmové laboratoře byly vybaveny novým vyvolávacím automatem na barevný film a byl pořízen barevný diasnímač TAD 711.⁴¹⁷ Od roku 1986 vytvářelo brněnské studio 380 hodin pořadů ročně, což bylo 11% z celkové produkce ČST.⁴¹⁸ Stejně jako v ostatních studiích ČST, byl roku 1989 pořízen kazetový TMZ Sony Umatic.⁴¹⁹

Společenské a ekonomické změny v roce 1990 přinesly brněnskému studiu nečekané velké starosti. V rámci restitucí byla Židovské obci vrácena budova na třídě kpt. Jaroše 3, kde sídlilo ředitelství brněnského studia, které se následně přestěhovalo

---

⁴¹² MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 39.

⁴¹³ Tamtéž, s. 39.

⁴¹⁴ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 63.

⁴¹⁵ *ČST v datech* [online]. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>

⁴¹⁶ MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 131–132.

⁴¹⁷ Tamtéž, s. 39.

⁴¹⁸ Tamtéž, s. 31.

⁴¹⁹ Tamtéž, s. 40.

na adresu Běhounská 18 Brno.⁴²⁰ Původním majitelům byla vrácena i budova, kde se nacházelo studio Netopýr. V tomto případě se podařilo s majiteli uzavřít nájemní smlouvu.⁴²¹ Brněnské studio vstoupilo do digitální televizní éry už v roce 1992 pořízením digitálního kazetového TMZ Panasonic v systému D3.⁴²² Toto záznamové zařízení zaznamenávalo sice pořad na kazetu obsahující magnetickou pásku, ale záznam a práce s ním probíhal digitálně.

---

⁴²⁰ SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. ISBN 978-80-7404-070-2, s. 90.

⁴²¹ Tamtéž, s. 90.

⁴²² MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 69.

8. Košické studio ČST

Košice jsou druhým největším městem Slovenska⁴²³ a byly pátým největším městem Československa.⁴²⁴ Košice byly hlavním městem Východoslovenského kraje,⁴²⁵ který existoval v letech 1960 až 1990.⁴²⁶ V roce 1961, kdy se začíná psát historie košického studia ČST, žilo v Košicích 79 400 obyvatel.⁴²⁷ Město se rychle rozrostlo na 235 160 obyvatel v roce 1991.⁴²⁸ Město Košice je od roku 1960 spjato s podnikem Východoslovenské železářny. Východoslovenské železářny byly založeny 1. dubna 1959,⁴²⁹ jejich výstavba začala 4. ledna 1960⁴³⁰ a výroba železa byla zahájena 2. června 1965.⁴³¹ Jedním z důvodů, proč v Košicích vzniklo další studio ČST, nebyl jen požadavek zajistit televizní vysílání na východním Slovensku, ale přinášet i zprávy a dokumentovat výstavbu průmyslu v tomto regionu.⁴³²

Košické studio ČST bylo oficiálně založeno 1. ledna 1962.⁴³³ Protože v prostorách v kině Elite, které bylo košickému studiu přiděleno, ještě probíhaly stavební úpravy, Východoslovenský deník poskytl ve své budově jednu kancelář pracovníkům ČST.⁴³⁴ Přebudování bývalého kina Elite na televizní studio provedl Městský stavební podnik Košice.⁴³⁵ Košické studio mělo v té době jen 3 zaměstnance: Jána Vrábela (šéfredaktor), Ladislava Šidelského (kameraman) a řidiče Jančíka.⁴³⁶ První vysílání z již rekonstruované budovy bývalého kina Elite, se odehrálo 25. února 1962 večer.⁴³⁷ Diváci mohli shlédnout televizní pásmo *Čím žije*

---

⁴²³ *Košice* [online]. [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.kosice.sk/mesto/charakteristika-mesta>

⁴²⁴ Dějiny Košic. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Dějiny_Košic

⁴²⁵ Východoslovenský kraj. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: https://sk.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDchodoslovensk%C3%BD_kraj

⁴²⁶ Tamtéž.

⁴²⁷ Košice. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://sk.wikipedia.org/wiki/Košice>

⁴²⁸ Tamtéž.

⁴²⁹ História. *U. S. Steel Košice* [online]. [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.usske.sk/sk/onas/informacie-o-spolocnosti/historia>

⁴³⁰ Tamtéž.

⁴³¹ Tamtéž.

⁴³² *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

⁴³³ Tamtéž.

⁴³⁴ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

⁴³⁵ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

⁴³⁶ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

⁴³⁷ *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

náš kraj – dva hudební pořady a loutkovou pohádku *Na rozkaz Šťuky*.⁴³⁸ Vysílání televizního signálu, na východním Slovensku, zajišťoval 300 metrů vysoký vysílač Dubník u Prešova.⁴³⁹ V následujících měsících přicházeli do košického studia ČST noví zaměstnanci. Z Košického divadla přišli kostyměři, kulisáci, rekvizitáři a osvětlovači. Z Československého rozhlasu Košice přišli zvukaři a reportéři.⁴⁴⁰ Dramaturg Ján Patarák se aktivně podílel i na získávání tvůrců pro košické studio. Jeho nabídku pracovat v Košicích přijali režiséři Juraj Jakubisko, Juraj Kerekes a Ivan Toronský.⁴⁴¹

Významnou událostí, bylo dokončení retranslační trasy do Bratislavy 15. května 1962,⁴⁴² díky tomu mohli pořady z košického studia sledovat diváci v celém Československu. A naopak východoslovenští diváci mohli konečně sledovat celostátní vysílání ČST. První celostátní vysílání z Košic se uskutečnilo 27. srpna 1962,⁴⁴³ byla to inscenace *Búrlivé leto*, příběh odehrávající se v době Slovenského národního povstání.⁴⁴⁴ První hraná televizní inscenace *Vietor do tváre* se vysílala už 25. července 1962, ale pouze pro slovenské diváky.⁴⁴⁵ V 60. letech se pořady vysílali na živo, nebo se promítaly filmy pomocí filmového snímače. Pavol Mészáros (kameraman košického studia) vzpomíná: „Živé inscenace se zkoušeli celý týden, od pondělí do neděle a v pondělí se vysílalo.“⁴⁴⁶ Poté, co bylo bratislavské studio vybaveno TMZ, se košické inscenace už zaznamenávaly způsobem, že z Košic se po retranslační trase vysílaly části inscenací do Bratislavy a zde se zaznamenávaly na 2" TMZ Ampex VR 2000 a následně se zde i sestříhaly do konečné podoby. Na začátku 70. let bylo i košické studio vybaveno 2" TMZ Ampex VR 2000B, což umožnilo zaznamenávat pořady přímo v Košicích. Odpadl tím složitý způsob záznamu na dálku, který kromě technické a personální náročnosti způsoboval i snížení kvality obrazu a zvuku.

---

⁴³⁸ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

⁴³⁹ *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

⁴⁴⁰ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

⁴⁴¹ Tamtéž.

⁴⁴² *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

⁴⁴³ Tamtéž.

⁴⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁴⁶ Tamtéž.

Na konci roku 1962 bylo ve Východoslovenském kraji 17 000 televizních koncesionářů a košické studio ČST mělo 72 zaměstnanců.⁴⁴⁷ Ján Patarák, který byl dramaturgem, vzpomíná na začátky košického studia takto: „*Všichni jsme dělali všechno, pomalu jsme zjišťovali, co umíme dělat a co ne.*“⁴⁴⁸ Tvůrci košického studia zkoušeli různé žánry a postupy. Díky tomu tvůrci zjistili, že umělecké pořady dělat neumí, ale umí dětské a publicistické pořady, tím objevili svou vlastní cestu kudy jít.⁴⁴⁹ Protože košické studio bylo hůře vybavené, než bratislavské, nebo pražské, nešlo zde vytvářet inscenačně náročné pořady. Úspěšnými pořady byly například dětský hudební pořad *Zlatá brána*, nebo kreslené večerníčky *Tri svište*.⁴⁵⁰ Oba tyto pořady košické studio vytvářelo dlouhých 20 let, během kterých bylo natočeno 145 dílů *Zlaté brány*.⁴⁵¹ *Tri svište* měli velký úspěch i v zahraničí vysílaly se ve 140 zemích světa.⁴⁵² Košické studio často spolupracovalo s loutkovým divadlem v Košicích, se kterým natáčelo loutkové pohádky. Loutky měly nevýhodu, že i na televizní obrazovce byly jasně vidět provázky, kterými jsou ovládány. Speciálně na zakázku košického televizního studia vyvinul Výzkumný ústav Chemlon speciální vlákna pro vedení loutek, které nebyly v televizi vidět.⁴⁵³ V prvních deseti letech existence košického studia zaujímaly ve zpravodajství většinu prostoru filmové reportáže z výstavby Východoslovenských železáren. Reportáže se natáčely na filmový materiál, který se posílal běžnou poštou do Bratislavy, kde se film vyvolal a poslal zpátky do Košic. Což trvalo i několik dní, jen když bylo potřeba vyvolat reportáž z posledního svaru na ropovodě Družba, bylo využito letadlo (aerotaxi), aby se ten stejný den mohla tato reportáž vysílat.⁴⁵⁴ V košickém studiu vzniklo i dabingové studio, které se specializovalo hlavně na dabing západních filmů a seriálů. Nejoblíbenějším dabovaným seriálem z košického studia, byl francouzský seriál *Bella a Sebastián* (1965).⁴⁵⁵

V 60. letech bylo košické studio vybavené televizními kamerami Tesla TKO 402, které byly v první polovině 70. let nahrazeny kamerami Tesla TKO 311 a byl

---

⁴⁴⁷ *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

⁴⁴⁸ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

⁴⁴⁹ Tamtéž.

⁴⁵⁰ *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

⁴⁵¹ Tamtéž.

⁴⁵² *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

⁴⁵³ Tamtéž.

⁴⁵⁴ *Brána do televízie* [dokumentární film]. Slovensko, 2017. RTVS.

⁴⁵⁵ *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

pořízen 2" TMZ Ampex VR 2000B.⁴⁵⁶ Díky pořízení TMZ se mohl zaznamenávat i televizní signál z přenosových vozů.⁴⁵⁷ Jak vzpomíná Marek Mryglot (sportovní redaktor košického studia): „*Přechod z filmové technologie na elektronickou byl obrovský přelom. Předtím museli kameramani hlídat, aby zbytečně neplýtvali filmovým materiálem. Při záznamu fotbalových zápasů na film se například stávalo, že vítězný gól nebyl zaznamenán, protože už nezbyl volný film.*“⁴⁵⁸ V polovině 70. let byla televizní technika pro černobílé vysílání (kromě TMZ) vyměněna za techniku pro barevné vysílání sovětské výroby – kamery KT 116. Od poloviny 60. let sloužily v košickém studiu i dva přenosové vozy Škoda 706 RTO vybavené kamerami Tesla TKO 402.⁴⁵⁹ Roku 1980 byly nahrazeny novým přenosovým vozem MAGNOLIA sovětské výroby.⁴⁶⁰ Další posila přijela v polovině 80. let, přenosový vůz Tesla TQP 861 postavený na podvozku nákladního automobilu LIAZ 100 se čtyřmi barevnými televizními kamerami Tesla TKP 306 a televizní technikou, kterou vyrobila Tesla Radiospoj.⁴⁶¹ Jeho neodmyslitelnou součástí byl i další LIAZ 100, tzv. doprovodný vůz, který sloužil hlavně jako pojízdný sklad kabelů a různých doplňků pro televizní techniku.⁴⁶²

Archiv a sklady rekvizit měla košická televize od roku 1963⁴⁶³ v budovách bývalých jezdeckých kasáren na Rastislavovej ulici v Košicích.⁴⁶⁴ Nádvoří těchto kasáren bylo vybráno jako pozemek vhodný k výstavbě nového studia ČST Košice. Zajímavé je, že tato nová budova je ve všech dostupných pramenech⁴⁶⁵ nazývána „*nová přenosová sál*“ nikoliv nové studio. Tato nová moderní železobetonová budova byla postavena na konci 80. let a byla vybavena kamerami Tesla TKP 306 a televizní technikou, kterou vyrobila Tesla Radiospoj.⁴⁶⁶ Jako TMZ sem byl přestěhován 2" TMZ Ampex VR 2000B ze starého studia v bývalém kině Elite, dále

---

⁴⁵⁶ *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

⁴⁵⁷ *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.

⁴⁵⁸ Tamtéž.

⁴⁵⁹ *Brána do televízie* [dokumentární film]. Slovensko, 2017. RTVS.

⁴⁶⁰ VAŠEK, Jaromír. *Determinace výroby televizních pořadů vývojem techniky (příklad ostravského televizního studia)*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 41.

⁴⁶¹ Hledá se přenosový vůz. In: *Youtube* [online]. 13.4.2014 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.

⁴⁶² Tamtéž.

⁴⁶³ *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

⁴⁶⁴ Tamtéž.

⁴⁶⁵ V pramenech: *50 rokov štúdia STV Košice*, *Takí sme boli*, *Brána do televízie*, *Televízia za dverami*.

⁴⁶⁶ *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

byl pořízen nový 1" TMZ Bosch Fernseh BCN 51.⁴⁶⁷ Na začátku 90. let byl pořízen ještě kazetový TMZ Sony BETACAM SP.⁴⁶⁸ Jednalo se tedy o plnohodnotné vybavené televizní studio nikoliv o prázdný sál sloužící k televizním přenosům. Po zahájení provozu v novém studiu na Rastislavovej ulici bylo zrušeno studio v bývalém kině Elite.⁴⁶⁹ Po více než 25 letech své existence tak košické studio ČST získalo moderní zázemí, které odpovídalo potřebám tvůrců i techniků.⁴⁷⁰

---

⁴⁶⁷ *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.

⁴⁶⁸ Tamtéž.

⁴⁶⁹ Tamtéž.

⁴⁷⁰ Tamtéž.

9. Barevné televizní vysílání

9.1. Normy pro barevné televizní vysílání

Ve světě existují tři základní televizní normy pro barevné televizní vysílání: NTSC, SECAM, PAL. Každá z těchto norem má i několik lehce odlišných variant, které vznikly podle specifických požadavků některých zemí (například Brazílie a Argentina).⁴⁷¹ Hlavním požadavkem při tvorbě těchto norem bylo, aby se barevný obraz zobrazil černobíle na starších černobílých televizorech.⁴⁷²

NTSC (National Television System Committee)

Norma NTSC byla poprvé vytvořena v roce 1941 v USA, ale jen pro černobílé vysílání.⁴⁷³ Druhá norma NTSC byla vytvořena na začátku 50. let pro barevné vysílání.⁴⁷⁴ Barevný televizní signál NTSC se skládá ze dvou složek. Z jasového signálu, který je stejný jako u televize černobílé a z barvonosného signálu, který nese informaci o barevném tónu a sytosti barev. Barevný obraz v této normě je v podstatě obarvený černobílý obraz.⁴⁷⁵ Výhodou NTSC je jednoduchý přijímač, velmi dobrá slučitelnost s černobílým televizorem a jednoduchost. Nevýhodou je velká citlivost na přenosová zkreslení, tím dochází ke změně tónu barvy. Kvalita obrazu je tedy závislá na kvalitě celého televizního řetězu.⁴⁷⁶

SECAM (Séquentiel couleur avec mémoire)

SECAM vynalezl na konci 50. let francouzský inženýr Henri France. Zkratka SECAM znamená postupný přenos barev s pamětí. SECAM vychází ze stejných

---

⁴⁷¹ Color television. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Color_television

⁴⁷² DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984. Polytechnická knižnice (SNTL), s. 41.

⁴⁷³ NTSC. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/NTSC>

⁴⁷⁴ Tamtéž.

⁴⁷⁵ DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984. Polytechnická knižnice (SNTL), s. 41–42.

⁴⁷⁶ Tamtéž, s. 43.

principů jako NTSC, jehož nedostatky se snaží odstranit. Barvonosná vlna je modulována nikoliv kvadraturně, ale kmitočtově, stejným způsobem jakým je modulována nosná vlna rozhlasu VKV a televizního zvukového doprovodu. Dále se vychází z předpokladu, že barevné informace dvou sousedních řádků se od sebe příliš neliší (oba řádky jsou si barevně podobné).⁴⁷⁷ Výhodou této normy je zmenšená citlivost na přenosová zkreslení a snadnější záznam na TMZ. Nevýhodou je blikání na vodorovných a šikmých rozhraních sytých barev a menší barevná rozlišovací schopnost, kontrola barevného signálu je obtížnější a je potřeba složitější přijímač. SECAM není vhodný pro studiové zpracování (stříh, triky), je zapotřebí složitější a dražší režijní zařízení.⁴⁷⁸

PAL (Phase Alternating Line)

Normu PAL vytvořil, na začátku 60. let, Walter Bruch ve Spolkové republice Německo. PAL zdokonaluje základní principy NTSC. Z SECAMu převzal princip zpoždování barvonosného signálu po dobu trvání jednoho řádku a byl doplněn principem střídání fáze následujících řádků. Díky tomu se výrazně zmenšila citlivost na přenosová zkreslení. Díky tomu je zajištěno nezkreslené podání tónu barev. Největší výhodou této normy je věrné podání barev a jednoduché režijní zpracování. Přijímač je složitější v porovnání s přijímačem pro NTSC. Větší náklady na přijímač jsou vyváženy vysokou kvalitou obrazu a věrným podáním barev.⁴⁷⁹

První zemí na světě, která začala s pravidelným barevným televizním vysíláním, byly Spojené státy Americké v roce 1953 v normě NTSC. Druhou zemí byla Kuba v roce 1958, také v normě NTSC a třetí bylo Japonsko roku 1960 v normě NTSC-J. V 60. letech následovaly země: Mexiko, Kanada, Filipíny, všechny v normě NTSC. Až roku 1967 bylo zahájeno pravidelné barevné televizní vysílání v západní Evropě: Velká Británie (PAL), Spolková republika Německo (PAL), Francie (SECAM). První zemí východního bloku, která začala s pravidelným barevným televizním vysíláním, byla Německá demokratická republika, v roce 1969, v normě SECAM. Druhá země východního bloku bylo Polsko, v roce 1971, v normě SECAM

---

⁴⁷⁷ DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984. Polytechnická knihnice (SNTL), s. 44.

⁴⁷⁸ Tamtéž, s. 46.

⁴⁷⁹ Tamtéž, s. 46–47.

a třetí byla ČSSR oficiálně roku 1973.⁴⁸⁰ V případě Sovětského svazu je sporné, který rok považovat za začátek barevného televizního vysílání v této zemi.

9.2. Začátky barevného televizního vysílání v Česku

Již v roce 1937 Jaroslav Šafránek podal patentovou přihlášku *Způsob a zařízení pro barevnou televizi*.⁴⁸¹ V dopise, který Šafránek napsal 12. února 1938 svému příteli Františku Běhounkovi, píše: „*Bude mi potěšením, budu-li moci Vám příležitostně ukázati výsledky další své práce v oboru televise, kde zejména usiluji o vybudování barevné televise, od jejíhož uskutečnění mne nedělí nic jiného než finanční prostředky.*“⁴⁸²

Historie barevného televizního vysílání v Československu se začala psát až ve Výzkumném ústavu sdělovací techniky (VÚST).⁴⁸³ Zde pracoval Ing. Jirí Vlach, „*který při jednom z jednání se zahraniční návštěvou tlumočil z němčiny, a mimo oficiální program přišla řeč i na barevnou televizi. Problematika barevné televize jej zaujala natolik, že po jejím prostudování přesvědčil nejen vedení ústavu, ale i další organizace o účelnosti zahájení prací na barevné televizi ve VÚST.*“⁴⁸⁴ Roku 1956 bylo ve VÚST založeno oddělení barevné televize.⁴⁸⁵ Vývoj barevné televize probíhal ve spolupráci s Výzkumným ústavem rozhlasu a televize (VÚRT), Teslou Radiospoj a Vývojovým a experimentálním pracovištěm ČST (VEP). VÚRT vyvíjel kamery pro barevnou televizi, barevný diasnímač a odbavovací zařízení.⁴⁸⁶ „*Kromě toho řešil VÚRT koncepční problémy předcházející projektování a instalaci. Tesla*

---

⁴⁸⁰ Timeline of the introduction of color television in countries. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_the_introduction_of_color_television_in_countries

⁴⁸¹ STRASMAJER, Vladimír. *Historie televize v Československu*. Praha: SPN, 1978, s. 51.

⁴⁸² Tamtéž, s. 51.

⁴⁸³ Ve VÚST se vyvíjely všechny součástky a většina zařízení, které vyráběly podniky Tesla. VÚST byl založen 1. 1. 1952 původně sídlil v Praze-Strašnicích. Od roku 1958 se VÚST nacházel v 17 budovách v rozlehlém areálu (10 hektarů) na ulici Novodvorská v Praze. V 80. letech zde pracovalo okolo 75 vědeckých pracovníků, celkový počet zaměstnanců se pohyboval v rozmezí 1500 až 2000. Při privatizaci byl VÚST zařazen do druhé vlny privatizace. Zvítězil privatizační projekt, který chtěl VÚST přeměnit na technologický park. Skupinky bývalých zaměstnanců VÚST si zakládali malé firmy, které pak působily v pronájmu v tomto technologickém parku. In: *TESLA VÚST* [online]. 2010 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://vust.webnode.cz/reminiscence2/>

⁴⁸⁴ *TESLA VÚST* [online]. 2010 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://vust.webnode.cz/reminiscence2/>

⁴⁸⁵ Tamtéž.

⁴⁸⁶ *50 let televize – část III.* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-iii/>

*Radiospoj vyvíjela zařízení pro zpracování signálu, režijní zařízení, monitory a potřebnou impulzní i měřicí techniku. Dále všechna uvedená zařízení vyráběla a projektovala jejich nasazení do televizního provozu i mobilní techniky. Nakonec prováděla všechny montáže. To už na dveře klepala automatizace a výpočetní technika a vedly se nekonečné diskuse o koncepci. Je nutno uznat, že přes dílčí potíže růstu celý systém fungoval a zařízením z Tesly Radiospoj byla osazena většina pracovišť televize v Čechách, na Moravě a na Slovensku. Přiznejme si, že technický výsledek byl výborný, visel však nad ním Damoklův meč skutečnosti, že za železnou oponou jde vývoj mnohem rychleji kupředu.*⁴⁸⁷ VEP se zabýval problémy provozu barevného vysílání.⁴⁸⁸

Zahájení barevného vysílání bylo naplánováno na rok 1965, kdy měl původně začít vysílat i 2. program ČST, což se nestalo.⁴⁸⁹ První zkušební vysílání barevné televize v Československu proběhlo roku 1963.⁴⁹⁰ Vysílalo se z vysílače Petřín v Praze. „Šlo o partyzánskou akci, kterou domluvil Ing. Sobotka s bývalým spolužákem, vedoucím petřínského vysílače a s pracovníky VÚRT. Vysílání se uskutečnilo ve tři hodiny ráno, v době kdy nikdo nemohl očekávat, že televize bude vysílat. Vysílač byl „černobílý“, neupravený pro přenos v systému NTSC, přesto byl obraz přijímaný ve VÚST přijatelný. Tento pokus neunikl pozornosti nadřízených a skončil stížností až na ÚV KSČ, protože: „nebylo to projednáno, ani nikým povoleno a lidem se jen blbne hlava s barevnou televizí“. S rozšířením pověsti o vysílání barevné televize vznikl zájem o její předvedení na hradě, na ÚV KSČ, pro vládu apod. Touto činností vznikaly velké organizační problémy, byla to ale užitečná osvěta, která pomohla rychlejšímu zavedení barevné televize u nás.“⁴⁹¹ V červnu 1964 byl na vysílač Petřín namontován pokusný barevný vysílač, výrobek Tesly Hloubětín, který sloužil k výzkumu šíření ultrakrátkých vln. Tento vysílač vysílal v normách SECAM a NTSC.⁴⁹² V následujícím roce 1965 se během výstavy Dny

---

⁴⁸⁷ 50 let televize – část III. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-iii/>

⁴⁸⁸ Tamtéž.

⁴⁸⁹ FILIPOVÁ, Silvie. *Dvojitý život televize jako objektu i obsahu v letech 1954 - 1972*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 195.

⁴⁹⁰ TESLA VÚST [online]. 2010 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://vust.webnode.cz/reminiscence2/>

⁴⁹¹ Tamtéž.

⁴⁹² FILIPOVÁ, Silvie. *Dvojitý život televize jako objektu i obsahu v letech 1954 - 1972*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 195.

nové techniky v Bratislavě uskutečnil první přímý přenos barevného televizního signálu z Prahy do Bratislavy.⁴⁹³ O dalším barevném vysílání pro veřejnost se dozvídáme ze zprávy ČTK: „Dne 7. ledna 1968 byl v Praze uskutečněn jeden z prvních barevných televizních přenosů. Barevné vysílání pro děti připravili programoví pracovníci Čs. televize a technici Výzkumného ústavu rozhlasu a televize. Z vysílací laboratoře VÚRT v Praze-Vokovicích, kde bylo studiové zařízení barevné televize, mířil signál přes vysílač na Petříně do přijímačů barevné televize umístěných v Mánesově sále Pražského hradu, kde pořad sledovali účastníci pionýrské Novoroční slavnosti.“⁴⁹⁴ Z Petřínského vysílače se barevně vysílaly i X. Zimní olympijské hry, které se odehrávaly od 6. do 18. února 1968 ve francouzském Grenoblu.⁴⁹⁵ Ve stejném roce navštívil Prahu Vladimír Zvorykin,⁴⁹⁶ který přijal pozvání k návštěvě VÚST, kde se zúčastnil jednoho z experimentálních barevných vysílání z VÚRT na vysílač Petřín a z něho do VÚST.⁴⁹⁷ Televizní přijímač ve VÚST byl přepínatelný mezi systémy NTSC a SECAM. VÚRT vysílal podle telefonického požadavku v NTSC, nebo SECAM. Zvorykin porovnával oba systémy a diskutoval s pracovníky VÚST o barevné televizi.⁴⁹⁸

Roku 1967 byla podepsána dohoda mezi Státní komisí pro techniku ČSSR a Výborem pro vědu a techniku Rady ministrů SSSR o přímé spolupráci při zavádění barevného vysílání v ČSSR.⁴⁹⁹ Na konci 60. let probíhala složitá mezinárodní jednání, která řešila otázku přijetí systému PAL, nebo SECAM. Naši odborníci doporučovali přijetí soustavy PAL, která představovala technicky čistější řešení, zatímco Francie a Sovětský svaz prosazovaly SECAM. „Spor o normu se odehrával v době největších aktivit francouzského prezidenta de Gaula. Ten odjel na návštěvu

---

⁴⁹³ FILIPOVÁ, Silvie. *Dvojí život televize jako objektu i obsahu v letech 1954 - 1972*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 196.

⁴⁹⁴ *Režie barevného vysílání* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://multimedia.ctk.cz/foto/document/2794452/4>

⁴⁹⁵ Zimní olympijské hry 1968. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Zimn%C3%AD_olympijsk%C3%A9_hry_1968

⁴⁹⁶ Ruský vynálezce žijící od roku 1919 v USA. Od roku 1930 pracoval v americké firmě RCA. Jeho nejvýznamnější vynálezy jsou ikonoskop (snímací elektronka) a barevná televize. In: Vladimír Zvorykin. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-13]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vladimir_Zvorykin

⁴⁹⁷ *TESLA VÚST* [online]. 2010 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://vust.webnode.cz/reminiscence2/>

⁴⁹⁸ Tamtéž.

⁴⁹⁹ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983, s. 254.

do Sov. svazu a slíbil vybudovat zde továrnu na barevné obrazovky, když Rusové přijmou normu SECAM. Rozhodnout se mělo v roce 1970 na zasedání třetí studijní skupiny Technické komise OIRT, které předsedal český delegát. Před odjezdem přišel pokyn z ministerstva zahraničí, že je zapotřebí, aby česká delegace hlasovala v souladu se sovětskou.⁵⁰⁰ OIRT⁵⁰¹ rozhodlo, že její členové budou vysílat barevně v normě SECAM IIIb. V rozhodnutí OIRT bylo uvedeno jen slovo vysílat. Díky tomu si čeští odborníci nakonec prosadili normu PAL. Tak že všechna televizní technika, kterou vyráběla Tesla Radiospoj a televizní technika zakoupená na západě pracovala v normě PAL. To znamená, že celý výrobní proces televizního pořadu, včetně střihu, triků a záznamu, probíhal v normě PAL. Až na konečném výstupu televizního studia na střeše u vysílače byl transkodér, který televizní signál z normy PAL transkodoval do normy SECAM a vysílač jej odeslal do sítě vysílačů v ČSSR, které vysílaly v normě SECAM.⁵⁰² Tohle se, ale nedalo použít až do konce 80. let v televizních studiích Brno, Ostrava a Košice, protože jak již bylo napsáno v předchozích kapitolách tato studia byla vybavena televizní technikou MAGNOLIA, sovětské výroby, která pracovala v normě SECAM. Až na konci 80. let, když byla tato technika vyměněna za techniku od Tesly Radiospoj a techniku západních výrobců bylo možné „podvádět“ i v těchto studiích ČST.

V roce 1972 ČST vysílala barevně Mistrovství světa v ledním hokeji v Praze.⁵⁰³ Ve stejný rok bylo vybudováno Experimentální studio Jezerka,⁵⁰⁴ nacházející se v budově bývalé restaurace Jezerka v Praze-Nuslích.⁵⁰⁵ Bylo vybaveno televizními kamerami Philips LDK 3, které pracovaly v normě PAL.⁵⁰⁶ Studio Jezerka sloužilo jako školící středisko pro práci s barevnou televizí pro všechny

---

⁵⁰⁰ TESLA VÚST [online]. 2010 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://vust.webnode.cz/reminiscence2/>

⁵⁰¹ Mezinárodní organizace pro rozhlas a televizi, členy byly hlavně země východního bloku. In: Evropská vysílací unie. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_vys%C3%ADlac%C3%AD_unie

⁵⁰² *50 let televize – část III.* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-iii/>

⁵⁰³ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi.* Praha: Panorama, 1983, s. 254.

⁵⁰⁴ *50 let televize – část III.* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-iii/>

⁵⁰⁵ FILIPOVÁ, Silvie. *Dvojitý život televize jako objektu i obsahu v letech 1954 - 1972.* Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 196.

⁵⁰⁶ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi.* Praha: Panorama, 1983, s. 109.

pracovníky ČST. Učili se zde pracovat s novými typy zařízení a zkoušely se zde nové možnosti, které barevná televize poskytovala. Zejména experimenty s barevností kostýmů, rekvizit, nasvícení scény a triky.⁵⁰⁷ Ze studia Jezerka bylo 9. května 1973 zahájeno pravidelné barevné vysílání na 2. programu ČST.⁵⁰⁸ Barevně se na 2. programu na českém okruhu vysílalo i před 9. květnem 1973. V roce 1971 se vysílaly barevně jeden až dva pořady týdně, průměrně to byla hodina barevného vysílání týdně. Jednalo se převážně o filmy ze zahraničí. V roce 1972 se vysílalo barevně průměrně 1,5 hodiny týdně.⁵⁰⁹ Na 1. programu ČST bylo barevné vysílání zahájeno 9. května 1975.⁵¹⁰

9.3. Začátky barevného televizního vysílání na Slovensku

Na Slovensku v bratislavském studiu ČST se vydali opačnou cestou než v Praze. Nečekali, až bude vyvinuta a vyráběna televizní technika pro barevné vysílání v Praze. Ani čekat nemohli, v roce 1970 se v Tatrách na Štrbském plese odehrálo 28. Mistrovství světa v klasických lyžařských disciplínách. Protože západní Evropa už tři roky vysílala v barvě a zejména významné sportovní události se od roku 1967 v západní Evropě vysílaly barevně. I Československo nechtělo zaostávat a proto bylo rozhodnuto, že MS v Tatrách se bude vysílat barevně.⁵¹¹ Televizní technika se proto musela koupit v zahraničí. Vybrána byla západoněmecká firma Bosch Fernseh GmbH.⁵¹² Československá televize byla ale v této době finančně vyčerpána kvůli výstavbě televizních center Kavčí hory a Mlynská dolina. Peníze na nákup nové televizní techniky poskytl podnik Slovnaft, který byl hlavním sponzorem MS

---

⁵⁰⁷ *Retro – Fenomén televize* [dokumentární film]. ČR, 2008. ČT.

⁵⁰⁸ ČST v datech. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>

⁵⁰⁹ ŘEHÁK, Miloš. *Barevná televize přede dveřmi*. Praha: Studijní odbor Československé televize, 1972. Edice Československé televize, s. 62.

⁵¹⁰ ČST v datech. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>

⁵¹¹ ŘEHÁK, Miloš. *Barevná televize přede dveřmi*. Praha: Studijní odbor Československé televize, 1972. Edice Československé televize, s. 58.

⁵¹² Firma Bosch Fernseh GmbH byla založena roku 1929 a vyráběla všechny druhy televizní techniky. V 70. a 80. letech byla nejúspěšnějším výrobcem a prodejcem na světě. Její výrobky se vyznačovaly velmi vysokou kvalitou, velmi dlouhou životností a jednoduchou obsluhou, používaly se na všech kontinentech. In: Fernseh. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fernseh>

v Tatrách.⁵¹³ V roce 1969 byl zakoupen přenosový vůz na podvozku nákladního auta Mercedes-Benz LP 1624, vybavený čtyřmi barevnými televizními kamerami Bosch Fernseh KCU 40⁵¹⁴ a jednou malou černobílou kamerou pro snímání titulků.⁵¹⁵ Tento přenosový vůz dokázal pracovat v normě PAL i SECAM.⁵¹⁶ Nový přenosový vůz bylo třeba nejdříve vyzkoušet a naučit se s ním pracovat, ve stejném roce se uskutečnilo i první pokusné barevné vysílání z vysílače Kamzík.⁵¹⁷ Přenosový vůz byl využit při prvním oficiálním barevném vysílání ČST 14. února 1970. MS v Tatrách se konalo od 14. února do 22. února 1970.⁵¹⁸ V těchto dnech se uskutečnilo 6 barevných a 26 černobílých přímých televizních přenosů, které přebíralo 21 televizních společností z celého světa.⁵¹⁹ Dohromady to bylo 25 hodin.⁵²⁰ Vysílalo se v normě SECAM, ze Štrbského plesa putoval televizní signál na vysílač Kamzík a odtud do zahraničí.⁵²¹ Černobílé přenosy zajišťovaly přenosové vozy Škoda 706 RTO. Diváci v Československu mohli MS v Tatrách sledovat jen černobíle v této době se u nás ještě neprodával barevný televizor. Proto bylo dovezeno z Francie několik kusů barevných televizorů od firmy EMO a maďarský výrobce televizorů Videoton půjčil šest barevných televizorů.⁵²² A dále prototypy televizoru Tesla Color

---

⁵¹³ *Štrbské Pleso sa stalo v roku 1970 pre zahraničie "Areálom snov"* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.vtedy.sk/majstrovstva-sveta-vysoke-tatry-klasicke-lyzovanie>

⁵¹⁴ Kamery Bosch Fernseh KCU 40 se začaly vyrábět na jaře 1969 a po celá 70. léta byly nejmodernějšími a nejlepšími televizními kamerami, které daleko předstihli konkurenci. Zatímco všechny konkurenční kamery používaly jako snímač 3 plumbicony: červený, zelený, modrý, Bosch Fernseh KCU 40 používala jako snímač 3 plumbicony: bílý, červený, modrý. Díky bílému plumbiconu, měla kamera vysokou barevnou citlivost a perfektní kvalitu obrazu a barev. Nejen německé televizní stanice používaly tyto kamery i po roce 2000. I v současné době, kdy se i pořady natočené v minulém století, vysílají ve Full HD rozlišení, je obraz natočený těmito kamerami a převedený do Full HD velmi kvalitní v porovnání s obrazem kamer od jiných výrobců i novějších typů, který byl taktéž převeden do Full HD. In: *Fernseh KCU 40 Color TV Camera*. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://www.tvcameramuseum.org/pdfs/bosch/kcu40broc.pdf>

⁵¹⁵ *Noc v archíve* [dokumentární film]. Slovensko, 2010. STV.

⁵¹⁶ Tamtéž.

⁵¹⁷ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983, s. 254.

⁵¹⁸ *Majstrovstvá sveta v severskom lyžovaní 1970*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://sk.wikipedia.org/wiki/Majstrovstv%C3%A1_sveta_v_severskom_ly%C5%BEovan%C3%AD_1970

⁵¹⁹ PSOTKA, Július. *Tatry navždy přešli do dějin lyžování*. *Vysoké Tatry*, roč. IX., čís. 2, s. 4–25.

⁵²⁰ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

⁵²¹ *Před 40 lety poprvé v Československu vysílala barevná televize* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/pred-40-lety-poprve-v-cssr-vysilala-barevna-tv/>

⁵²² Tamtéž.

4401A⁵²³ byly umístěny ve výlohách různých obchodů hlavně v Bratislavě (například obchodní dům Prior na Kamenném náměstí).⁵²⁴ V Domě svazu československo-sovětského přátelství v Bratislavě se barevné přenosy promítaly barevně na velké promítací plátno.⁵²⁵ Přenosový vůz a technika od firmy Bosch Fernseh GmbH se osvědčili. A proto touto technikou byly později vybaveny i studia v televizním centru v Mlynské dolině.⁵²⁶

Další barevné vysílání se odehrálo 15. listopadu 1970. Ve stejný čas od 21:05 se na prvním i druhém programu ČST vysílala baletní suita *Carmen* v podání baletu Slovenského národního divadla. S tím rozdílem, že na druhém programu se *Carmen* vysílala barevně, ale na prvním programu černobíle.⁵²⁷ Následující rok, 1. června 1971 se z Mlynské doliny poprvé vysílalo barevně, pohádka *Klinko a Kompit král'* na druhém programu slovenského okruhu.⁵²⁸ Českoslovenští diváci ji, ale opět viděli jen černobíle. První barevný televizor československé výroby Tesla Color 4401A se začal vyrábět až v roce 1972.⁵²⁹ Prvních 700 kusů tohoto televizoru bylo možné zakoupit až v posledním čtvrtletí roku 1972 v obchodním domě Prior v Bratislavě na Kamenném náměstí.⁵³⁰ V televizní reportáži vysílané 31. července 1972 je řečeno, že cena tohoto televizoru nepřesáhne 9 000 Kčs.⁵³¹ Nakonec se Tesla Color 4401A prodával za 12 400 Kčs.⁵³² Tesla Color 4401A měl uhlopříčku obrazovky 59 cm, vážil 46 kg, uměl normy PAL i SECAM a vyráběla ho Tesla Orava.⁵³³ I v bratislavském studiu ČST, stejně jako v pražském, se vysílalo barevně i před oficiálním zahájením pravidelného barevného vysílání na 2. programu ČST 9. května

---

⁵²³ *Tesla, 4401A, Color (Tesla Color) "SECAM" (Televizor)* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://www.radiohistoria.sk/Oldradio/main.nsf/wcatalid/0003855>

⁵²⁴ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

⁵²⁵ Tamtéž.

⁵²⁶ Viz kapitola o bratislavském studiu ČST na straně 44.

⁵²⁷ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

⁵²⁸ *História STV* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://www.rtvsk.sk/clanky/10/historia-stv>

⁵²⁹ *Malá encyklopedie televizní techniky 2 - historie televizního vysílání v Československu a dnešním Česku* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.digitalnitelevize.cz/magazin/obecne/mala-encyklopedie-televizni-techniky/mala-encyklopedie-televizni-techniky-2-historie-televizniho-vysilani-v-ceskoslovensku-a-dnesnim-cesku.html>

⁵³⁰ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

⁵³¹ Tamtéž.

⁵³² *Tesla, 4401A, Color (Tesla Color) "SECAM" (Televizor)* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://www.radiohistoria.sk/Oldradio/main.nsf/wcatalid/0003855>

⁵³³ Tamtéž.

1973.⁵³⁴ Mezi prvními bratislavskými barevnými televizními inscenacemi jsou například: *Švédská zápalka* (1971),⁵³⁵ *Hájníková žena* (1971),⁵³⁶ *Stoj slnko – hýb sa zem* (1972)⁵³⁷. První celodenní barevné vysílání se uskutečnilo 31. prosince 1973 na 2. programu.⁵³⁸ V roce 1975 pokrývalo vysílání 2. programu ČST 43% rozlohy ČSSR.⁵³⁹ Na 1. programu ČST bylo barevné vysílání zahájeno 9. května 1975.⁵⁴⁰ V roce 1980 bylo odvysíláno 73% objemu vysílání ČST v barvě.⁵⁴¹ O přípravě ČST na barevné vysílání byli diváci dobře informováni dokumentárními pořady. Například *Farebná televízia* (1969) z VÚRT, kde byl detailně popsán a předveden prototyp barevné televizní kamery v šasi z kamery Tesla TKO 402 a barevný televizor.⁵⁴² Nebo *Farebné vysielanie pred dvermi* (1970), kde byl popsán a předveden přenosový vůz Mercedes-Benz LP 1624.⁵⁴³

9.4. Vývoj televizních kamer Tesla pro barevné vysílání

V roce 1972 byl zahájen vývoj barevné televizní kamery Tesla TKP 305, která jako snímač používala tři plumbicony⁵⁴⁴ o průměru 30 mm (červený, zelený, modrý). Sériová výroba začala v roce 1975.⁵⁴⁵ Kamera byla vybavena světovou novinkou, systémem krytí složkových obrazů s nezávislým nastavováním v jeho různých částech, včetně rohů. U zahraničních výrobců se podobné systémy začaly objevovat až o 3 roky později.⁵⁴⁶ Kamera Tesla TKP 305 nebyla vhodná pro vybavení přenosových vozů kvůli své velikosti a hmotnosti. A proto byl zahájen vývoj další

---

⁵³⁴ ČST v datech. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>

⁵³⁵ *Švédská zápalka* [televizní inscenace]. Československo, 1971. ČST.

⁵³⁶ *Hájníková žena* [televizní inscenace]. Československo, 1971. ČST.

⁵³⁷ *Stoj slnko - hýb sa zem* [televizní inscenace]. Československo, 1972. ČST.

⁵³⁸ *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.

⁵³⁹ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983, s. 254.

⁵⁴⁰ ČST v datech. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>

⁵⁴¹ *História STV* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://www.rtvsk.sk/clanky/10/historia-stv>

⁵⁴² *Noc v archíve* [dokumentární film]. Slovensko, 2009. STV.

⁵⁴³ *Noc v archíve* [dokumentární film]. Slovensko, 2010. STV.

⁵⁴⁴ Plumbicon je typ snímačí elektroniky, která převádí světelný obraz scény na elektrický signál, stejně jako lidský zrak převádí vnímaný světelný tok na nervová podráždění. In: DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984. Polytechnická knihnice (SNTL), s. 27.

⁵⁴⁵ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983, s. 254.

⁵⁴⁶ *50 let televize – část IV.* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/17/>

kamery Tesla TKP 306. Prototypy této kamery byly testovány při přenosech z Tatranského poháru v roce 1979.⁵⁴⁷ Kamera Tesla TKP 306 byla menší a lehčí než TKP 305, takže kamerami TKP 306 byly vybavovány i přenosové vozy (přenosový vůz Tesla TQP 861 (LIAZ 100) vyráběný od roku 1981⁵⁴⁸) a od roku 1983 studia ČST.⁵⁴⁹ Kamer Tesla TKP 306 bylo vyrobeno přes 100 kusů a poslední z nich byly používány až do roku 1996.⁵⁵⁰ Ve světě šel vývoj rychle kupředu. Na přelomu 70. a 80. let se hlavně ve zpravodajství začaly používat ruční kamery (kameraman si nosí kameru na rameni). V roce 1982 zahájili ve VÚRT vývoj malé univerzální kamery Tesla TKP 308, která jako snímač používala 3 plumbicony o průměru 18 mm.⁵⁵¹ Sériovou výrobu této nové moderní kamery se nepodařilo zahájit. „*Nebylo možno počítat s účastí vývojových složek Tesly Radiospoj a nebylo ani jisté zavedení do výroby v tomto závodě. Argumentem byl nedostatek devizových prostředků, přestože devizové nároky nového typu byly nižší než u vyráběné kamery TKP 306. ČST odmítla ze svého devizového přidělu na výrobu přispět. Vývoj byl s nadměrným úsilím dokončen v roce 1986, kdy byla kamera předvedena na Kavčích horách. Tahanice o devizové prostředky a nerealizovaná spolupráce s NDR, která prostředky nabízela, ale nebylo je možno převést, způsobila, že se nakonec vyrobilo jen 10 ks těchto kamer. Většina se dostala do televize mimo Prahu a do Umenovedného ústavu v Bratislavě, který poskytl část deviz.*“⁵⁵² I přes nepříznivé podmínky pokračovali pracovníci VÚRT v letech 1987 a 1988 ve vývoji dalšího typu kamery, v souladu se světovým vývojem. Tato nová kamera konstrukčně vycházela z kamery TKP 308, ale jako snímač používala CCD čipy. Výroba CCD čipů se připravovala v Tesle Piešťany.⁵⁵³ „*Celkové podmínky pro výzkum a vývoj se postupně zhoršovaly. Stárnoucí a početně se zmenšující kolektiv kamerových specialistů ve VÚRT se nedařilo doplňovat mladými perspektivními inženýry. V roce 1987 byla kamera předvedena studentům specializace zvuková a obrazová technika FEL ČVUT. Představa, že kamera vzbudí zájem o práci v tomto oboru, byla zcela naivní. Nadšení, se kterým přistupovali k vývoji mladíci v padesátých a šedesátých letech, a některým to vydrželo až do*

---

⁵⁴⁷ 50 let televize – část IV. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/17/>

⁵⁴⁸ MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNÍČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983, s. 254.

⁵⁴⁹ 50 let televize – část IV. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/17/>

⁵⁵⁰ Tamtéž.

⁵⁵¹ Tamtéž.

⁵⁵² Tamtéž.

⁵⁵³ Tamtéž.

*důchodu, se patrně již nemohlo opakovat.*⁵⁵⁴ V roce 1990 byl ukončen veškerý výzkum a vývoj televizní studiové techniky v Československu.⁵⁵⁵ Tímto krokem se Československo vyřadilo z prestižní skupiny několika málo vyspělých zemí, které si dokázaly sami vyvíjet a vyrábět televizní techniku.

---

⁵⁵⁴ *50 let televize – část IV.* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/17/>

⁵⁵⁵ Tamtéž.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabýval historií Československé televize a to hlavně z hlediska výstavby jednotlivých studií a jejich technického vybavení. Při zkoumání technického vybavení studií ČST jsem se zaměřil hlavně na typy televizních kamer, TMZ a přenosové vozy. Na začátku mé bakalářské práce jsem se zabýval počátky vývoje televize v Československu ve 30. a 40. letech 20. století. Zjistil jsem, že v této době zde žilo mnoho nadšenců, kteří si stavěli televizní přijímače a snažili se zachytit televizní vysílání ze zahraničí. Vzhledem k velikosti Československa, zde bylo i mnoho televizních vynálezců, kteří si stavěli kompletní televizní řetězce a patentovali si různé technické zlepšení televize. Nejvýraznějším vynálezcem této doby byl Jaroslav Šafránek, který se i snažil o to, aby se začalo co nejdříve oficiálně vysílat. Překvapivým zjištěním byl německý výzkum televize v severních Čechách v době druhé světové války. Na základě tohoto výzkumu a s německými zařízeními byla následně vyvinuta československá televizní technika, se kterou ČST v 50. letech vysílala. Lze tedy konstatovat, že po technické stránce to byla spíše televize německá než československá. Od počátků úvah, o zavedení televizního vysílání v Československu, byl kladen důraz na to, abychom si televizní techniku vyvíjeli a vyráběli sami. Zajímavé je, že se nikdo nepokoušel vyvinout československý TMZ, ani zde nebyla snaha ušetřit devizové prostředky tím, že bychom si magnetické pásky do TMZ vyráběli. Přestože zde byl podnik Emgeton, který vyráběl magnetické pásky do magnetofonů a počítačů.⁵⁵⁶ V souvislosti s přípravami na barevné vysílání, byla nakoupena televizní technika od západních výrobců, protože v zemích východního bloku techniku pro barevné vysílání ještě nikdo nevyráběl. A od této události pozorujeme postupný odklon od televizní techniky Tesla. Zejména v bratislavském studiu ČST, ve prospěch německé firmy Bosch Fernseh GmbH. Firma, která se v době 2. světové války přestěhovala na naše území a na konci války se zase částečně odstěhovala. Technika Bosch Fernseh byla v 70. a 80. letech nejkvalitnější a tudíž celosvětově nejpoužívanější. To, že ČST (v rozmezí let 1970 až 1992) používala techniku od různých výrobců z celého světa,

---

⁵⁵⁶ MAŠEK, Jaroslav. *Bývalá socialistická značka Emgeton vyrábí telefony* [online]. [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/byvala-socialisticka-znacka-emgeton-vyrabi-telefony.A081030_105417_ekoakcie_fih

mělo za následek různou kvalitu obrazu. Otázkou zůstává, jak moc byly tyto rozdíly viditelné na tehdejších televizorech a jestli je diváci vnímali.

I pro barevné televizní vysílání byla snaha vyvinout si a vyrábět všechnu techniku v Československu. Kvůli dlouhému rozhodování, kterou televizní normu zvolit, se to nakonec podařilo se značným zpožděním, když už ČST několik let vysílala barevně. První televizní technika pro barevné vysílání se musela koupit v zahraničí, v západní Evropě. Přejít na barevné vysílání byl postupný, nebylo to tak, že od oficiálního zahájení barevného vysílání se vše vysílalo barevně.

Při budování jednotlivých studií ČST lze pozorovat určitou podobnost. V Praze, Brně a Košicích zahajovali televizní vysílání z prostorů, které byly rekonstruovány z původních společenských a kulturních sálů. Zatímco v Ostravě a Bratislavě zahajovali vysílání přímo z hlasatelny v budově televizního vysílače. Následně byly ČST postupně přidělovány další prostory. Ve všech studiích ČST byly jejich prostory v 50. a 60. letech nedostačující a nevyhovující. Což v Praze a Bratislavě vedlo k výstavbě velkých televizních center, kde byly všechny složky ČST na jednom místě. Televizní centra se ale nakonec celá nedostavěla podle původních plánů. V Ostravě a Brně se i nadále pokračovalo v rekonstrukcích různých společenských sálů na televizní studia. V Košicích bylo na konci 80. let postaveno nové moderní studio. Z mého výzkumu dále vyplývá, že bratislavské studio ČST bylo nejlépe vybavené a televizní centrum Mlynská dolina lépe vyprojektované, než Kavčí hory v Praze. Televizní centrum Mlynská dolina lze teoreticky donekonečna rozšiřovat, díky stavebnicovitému uspořádání a rozdělení do dvou rozvojových směrů. Ale televizní centrum Kavčí hory je uzavřený prostor, který nelze již dále rozšiřovat přímým napojením na stávající budovy.

Největším přínosem mé bakalářské práce je historie, vývoj a popis televizních kamer, TMZ a přenosových vozů, které ČST používala, tomuto tématu se doposud nikdo jiný nevěnoval. Dalším velkým přínosem je zpracování historie začátků barevného televizního vysílání v Československu, tomuto tématu se také doposud nikdo jiný nevěnoval. Tato bakalářská práce je také první odbornou prací, která se podrobně zabývá historií jednotlivých studií ČST najednou. Z toho vyplývá, že tuto bakalářskou práci lze využít pro další výzkumy, nebo při výuce dějin televize. Jistě bude přínosná i pro další zájemce o historii.

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny

1. *50 rokov štúdia STV Košice* [dokumentární film]. Slovensko, 2012. RTVS.
2. Ampex Nagra VPR-5 connected together with Sony BVP-330 in action. In: *Youtube* [online]. 28.2.2014 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.
3. AMPEX VPR3 Working video recorder one inch C format. In: *Youtube* [online]. 9.4.2011 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.
4. Ampex VPR-6 prohlídka historického rekordéru. In: *Youtube* [online]. 12.2.2014 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.
5. BRABEC, Otto. *Významový slovník běžnějších odborných pojmů, slangových výrazů a zkratk z oblasti provozu ČST v Praze*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978.
6. *Brána do televízie* [dokumentární film]. Slovensko, 2017. RTVS.
7. ČST v datech. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>
8. Den otevřených dveří v České televizi 2015 díl 2/4 - První magnetický záznam. In: *Youtube* [online]. 12.6.2015 [cit. 2019-03-22]. K dispozici v osobním archivu autora práce.
9. Den otevřených dveří v České televizi 2015 díl 4/4 historické přenosné TVP a záznamová technika. In: *Youtube* [online]. 12.6.2015 [cit. 2019-03-22]. K dispozici v osobním archivu autora práce.
10. *Hájkova žena* [televizní inscenace]. Československo, 1971. ČST.

11. *História STV* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.rtv.s.org/o-rtvs/historia/historia-stv>
12. Hledá se přenosový vůz. In: *Youtube* [online]. 13.4.2014 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.
13. KOŠČO, Ján. *Rozhovory o televízii*. Bratislava: Československá televízia, 1989.
14. *Noc v archíve* [dokumentární film]. Slovensko, 2009. STV.
15. *Noc v archíve* [dokumentární film]. Slovensko, 2010. STV.
16. *Noc v archíve – Lúčime sa s BTP* [dokumentární film]. Slovensko, 2015. RTVS.
17. *Noc v archíve – Rok 1988* [dokumentární film]. Slovensko, 2018. RTVS.
18. *Retro – Fenomén televize* [dokumentární film]. ČR, 2008. ČT.
19. *Retro – Seriály* [dokumentární film]. ČR, 2008. ČT.
20. *Režie barevného vysílání* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://multimedia.ctk.cz/foto/document/2794452/4>
21. Sony plumbicon camera BVP360. In: *Youtube* [online]. 9.4.2011 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.
22. *Stoj slnko - hýb sa zem* [televizní inscenace]. Československo, 1972. ČST.
23. Střihové operace s rekordéry formátu B BCN50 a BCN51. In: *Youtube* [online]. 25.1.2015 [cit. 2019-03-28]. K dispozici v osobním archivu autora práce.
24. *Švédská zápalka* [televizní inscenace]. Československo, 1971. ČST.
25. *Takí sme boli* [dokumentární film]. Slovensko, 1996. STV.
26. *Televise, která měla nebyť* [dokumentární film]. ČR, 2016. ČT.

27. *Televízia po slovensky 1956 - 1964* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.
28. *Televízia po slovensky 1965 - 1969* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.
29. *Televízia po slovensky 1975 - 1979* [dokumentární film]. Slovensko, 2011. RTVS.
30. *Televízia za dverami* [dokumentární film]. Slovensko, 2016. RTVS.
31. Televizní kamera Marconi Mark 8 vyrobená 1972. In: *Youtube* [online]. 29.6.2012 [cit. 2019-03-22]. K dispozici v osobním archivu autora práce.
32. *Televizní studio Ostrava v datech* [online]. [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>
33. *Tesla, 4401A, Color (Tesla Color) "SECAM" (Televízor)* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://www.radiohistoria.sk/Oldradio/main.nsf/wcatalid/0003855>

Literatura

34. *31.8. - dva roky ČT HD* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://forum.digizone.lupa.cz/index.php?topic=1372.0>
35. 405-line television system. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/405-line_television_system
36. *50 let televize – část I.* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-i/>
37. *50 let televize – část III.* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/50-let-televize-%E2%80%93-cast-iii/>

38. *50 let televize – část IV.* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://svetvedy.cz/17/>
39. BARTOŠ, Josef. *Metodika a technika historické práce*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982.
40. Color television. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Color_television
41. DAŠEK, Vladimír a Petr KUBA. *Televize pro každého*. Praha: SNTL, 1984.
42. Dějiny Košic. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Dějiny_Košic
43. DLUGOLINSKÝ, Štefan. *Televízne centrum Mlynská dolina* [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: http://www.imesto.sk/dlugolinsky/Televizne_centrum_Mlynska_dolina.doc
44. Evropská vysílací unie. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_vys%C3%ADlac%C3%A1D_unie
45. Fernseh. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fernseh>
46. *Fernseh KCU 40 Color TV Camera*. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://www.tvcameramuseum.org/pdfs/bosch/kcu40broc.pdf>
47. FILIPOVÁ, Silvie. *Dvojitý život televize jako objektu i obsahu v letech 1954 - 1972*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
48. GLAS, Martin. *Kavčí hory* [online]. [cit. 2019-04-01]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/studia/kavci-hory/>

49. História. *U. S. Steel Košice* [online]. [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.usske.sk/sk/o-nas/informacie-o-spolocnosti/historia>
50. *Košice* [online]. [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.kosice.sk/mesto/charakteristika-mesta>
51. Košice. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://sk.wikipedia.org/wiki/Košice>
52. KRUPIČKA, Miroslav a Dita KRÍŽOVÁ. Historie rozhlasu v kostce. *Český rozhlas* [online]. 2018 [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: https://www.rozhlas.cz/informace/95let/_zprava/historie-rozhlasu-v-kostce-1795183
53. *Léta válečná* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.ceska-televize.uvadi.cz/val.html>
54. ЛИА3-677. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B8%D0%90%D0%97-677>
55. *Magnetický záznam obrazu* [online]. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: http://necyklopedie.wikia.com/wiki/Magnetick%C3%BD_z%C3%A1znam_obrazu
56. Majstrovstvá sveta v severskom lyžovaní 1970. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://sk.wikipedia.org/wiki/Majstrovstv%C3%A1_sveta_v_severskom_ly%C5%BEovan%C3%AD_1970
57. *Malá encyklopedie televizní techniky 2 - historie televizního vysílání v Československu a dnešním Česku* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.digitalnatelevize.cz/magazin/obecne/mala-encyklopedie-televizni-techniky/mala-encyklopedie-televizni-techniky-2-historie-televizniho-vysilani-v-ceskoslovensku-a-dnesnim-cesku.html>

58. MALÝ, Petr. *45 let brněnského studia České televize*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
59. MAŇÁK, Vratislav. *Primář Sova v NDR: Das Krankenhaus am Rande der Stadt* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1237384-primar-sova-v-ndr-das-krankenhaus-am-rande-der-stadt>
60. MAŠEK, Jaroslav. *Bývalá socialistická značka Emgeton vyrábí telefony* [online]. [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/byvala-socialisticka-znacka-emgeton-vyrabi-telefony.A081030_105417_ekoakcie_fih
61. MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. *Tisíc tváří televize: čtení o televizi*. Praha: Panorama, 1983.
62. NEUMANN, Jan. *Autobus Škoda 706 RTO: historie, vývoj, jiná provedení, modernizace*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3437-8.
63. NOVÁČEK, Zdeněk. *Pasivní retranslace v rádiových spojích* [online]. 15.05.2009 [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <http://www.elektrorevue.cz/cz/download/pasivni-retranslace-v-radiovych-spojich/>
64. *Nové televizní studio ČT v Brně* [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ts-brno/vystavba/>
65. NTSC. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/NTSC>
66. NÝVLT, Václav. *První studiový videorekordér musela Československá televize propašovat* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/reportaze/vystava-televizni-techniky.A130430_161036_tec_reportaze_nyv

67. Ostrava. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Ostrava>
68. *Poválečná historie* [online]. [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.uvadi.cz/poval.html>
69. PSOTKA, Július. Tatry navždy prešli do dejín lyžovania. *Vysoké Tatry*, roč. IX., čís. 2, s. 4-25.
70. *Před 40 lety poprvé v Československu vysílala barevná televize* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/pred-40-lety-poprve-v-cssr-vysilala-barevna-tv/>
71. ПАФ-2203. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%90%D0%A4-2203>
72. *Režie barevného vysílání* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://multimedia.ctk.cz/foto/document/2794452/4>
73. ŘEHÁK, Miloš. *Barevná televize přede dveřmi*. Praha: Studijní odbor Československé televize, 1972. Edice Československé televize
74. SATURKOVÁ, Jitka. *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011. Edice České televize. ISBN 978-80-7404-070-2.
75. SEGER, Jiří. *Televize - dílo generací*. Praha: Nadas, 1978.
76. Stará tržnice (Bratislava). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Star%C3%A1_tr%C5%BEnice_\(Bratislava\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Star%C3%A1_tr%C5%BEnice_(Bratislava))
77. STRASMAJER, Vladimír. *Cesta k divákovi: 20 let Československé televize*. Praha: Československá televize, 1973.
78. STRASMAJER, Vladimír. *Historie televize v Československu*. Praha: SPN, 1978.

79. ŠMÍD, Milan. *Historie televize v ČR - 1* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p33his1.html>
80. ŠMÍD, Milan. *Historie televize v ČR - 3* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p35his3.html>
81. ŠMÍD, Milan. *Historie televize v ČR - 5* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p51his5.html>
82. ŠMÍD, Milan. *IVO MATHÉ o výstavbě Kavčích hor* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p33otnmathe.html>
83. ŠMÍD, Milan. *Jak vznikla ótéenka* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p32otn.html>
84. ŠTOLL, Martin. *1. 5. 1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. Praha: Havran, 2011. ISBN 9788087341063.
85. *Štrbské Pleso sa stalo v roku 1970 pre zahraničie "Areálom snov"* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.vtedy.sk/majstrovstva-sveta-vysoke-tatry-klasicke-lyzovanie>
86. ŠVIHÁLEK, Milan. *Padesát let Televizního studia Ostrava*. Ostrava: Česká televize, Televizní studio Ostrava, 2005. ISBN 80-85005-53-0.
87. *TESLA VÚST* [online]. 2010 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://vust.webnode.cz/reminiscence2/>
88. Timeline of the introduction of color television in countries. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_the_introduction_of_color_television_in_countries
89. Vasil Biľak. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vasil_Bi%C4%BEak

90. VAŠEK, Jaromír. *Determinace výroby televizních pořadů vývojem techniky (příklad ostravského televizního studia)*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
91. VAŠEK, Jaromír. *Taková normální normalizace: Tvorba ostravského studia Československé televize v letech 1969–1989*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.
92. Vladimír Zvorykin. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-04-13]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vladimír_Zvorykin
93. VLASÁKOVÁ, Šárka. *Vývoj programového schématu Československé televize v letech 1970 – 1985*. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova
94. VRABEC, Jan. *Organizace televizní tvorby II: základní vývoj podmínek tvorby a výroby programu v prvních patnácti letech činnosti Československé televize: určeno pro posl. fak. filmové a televizní*. 2. vyd. Praha: SPN, 1977.
95. Východoslovenský kraj. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: https://sk.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDchodoslovensk%C3%BD_kraj
96. Zimní olympijské hry 1968. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Zimn%C3%AD_olympijsk%C3%A9_hry_1968

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozšiřování počtu vysílacích dnů..... 22

Tabulka 2: Hlavní projektanti a dodavatelé televizního centra Kavčí hory 28

Seznam zkratek

- A.G. – Aktiengesellschaft
ARD – Arbeitsgemeinschaft der öffentlich-rechtlichen Rundfunkanstalten der Bundesrepublik Deutschland
BBC – British Broadcasting Corporation
CCD – Charge-coupled device
ČSR – Československá republika
ČSSR – Československá socialistická republika
ČST – Československá televize
ČTK – Československá tisková kancelář
DDR – Deutsche Demokratische Republik
FAMU – Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění v Praze
FEL ČVUT – Fakulta elektrotechnická České vysoké učení technické
GmbH – Gesellschaft mit beschränkter Haftung
Kčs – Koruna československá
KOTRC – Kopřivův telerecording
MS – Mistrovství světa
n. p. – národní podnik
NDR – Německá demokratická republika
NTSC – National Television System Committee
OIRT – Organisation Internationale de Radiodiffusion et de Télévision
OKD – Ostravsko-karvinské doly
OTN – Objekt televizních novin
PAL – Phase Alternating Line
RCA – Radio Corporation of America
SECAM – Séquentiel couleur avec mémoire
SNP – Slovenské národní povstání
SSSR – Svaz sovětských socialistických republik
TMZ – televizní magnetický záznam
TRC – telerecording
USA – United States of America
ÚV KSČ – Ústřední výbor Komunistické strany Československa

VEP – Vývojové a experimentální pracoviště ČST

VTÚ – Vojenský technický ústav

VÚRT – Výzkumný ústav rozhlasu a televize

VÚST – Výzkumný ústav sdělovací techniky

Seznam příloh

1. Tabulka počtu majitelů televizních koncesí
2. Nákres televizního centra Kavčí hory – západ
3. Fotografie modelu projektu televizního centra Mlynská dolina
4. Mapa televizních norem pro barevné vysílání používaných ve světě (stav v roce 2000)
5. Fotografie televizních kamer používaných v ČST
6. Fotografie televizních záznamových zařízení používaných v ČST
7. Fotografie přenosových vozů ČST

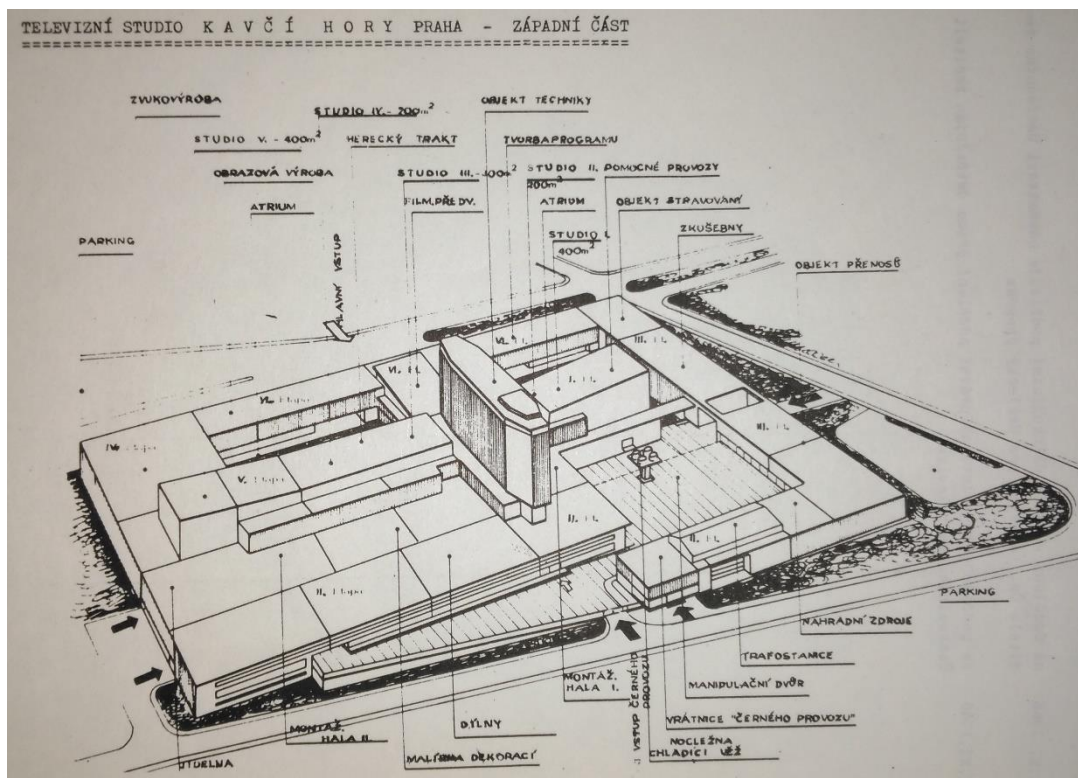
1. Tabulka počtu majitelů televizních koncesí

Rok	ČSSR	Česko	Slovensko
1953	–	–	–
1954	3 833	3 833	–
1955	32 119	32 108	11
1960	794 898	710 837	84 061
1965	2 113 450	1 710 385	403 065
1970	3 091 243	2 375 869	715 374
1975	3 689 212	2 770 543	918 669
1980	4 291 633	3 130 856	1 160 777

Zdroj: MICHALEC, Zdeněk a Václav KVASNIČKA. Tisíc tváří televize: čtení o televizi. Praha: Panorama, 1983, s. 255.

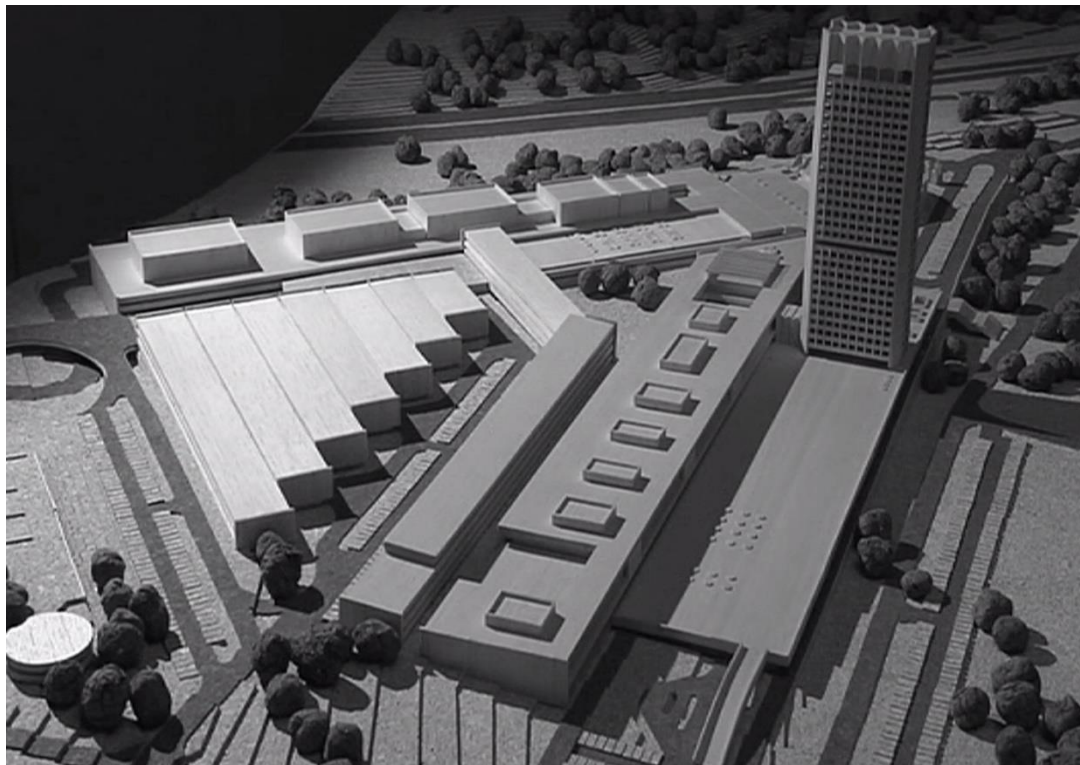

2. Nákres televizního centra Kavčí hory – západ

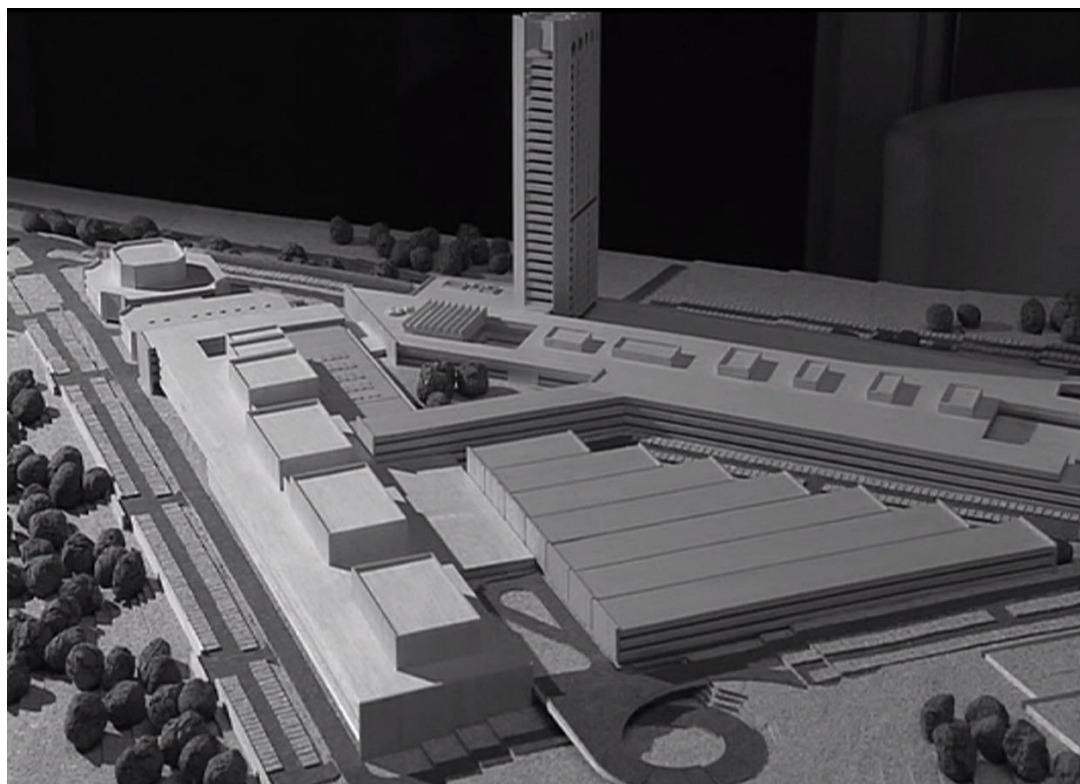

Zdroj: VRABEC, Jan. *Organizace televizní tvorby II: základní vývoj podmínek tvorby a výroby programu v prvních patnácti letech činnosti Československé televize: určeno pro posl. fak. filmové a televizní*. 2. vyd. Praha: SPN, 1977, s. 128.

3. Fotografie modelu projektu televizního centra Mlynská dolina

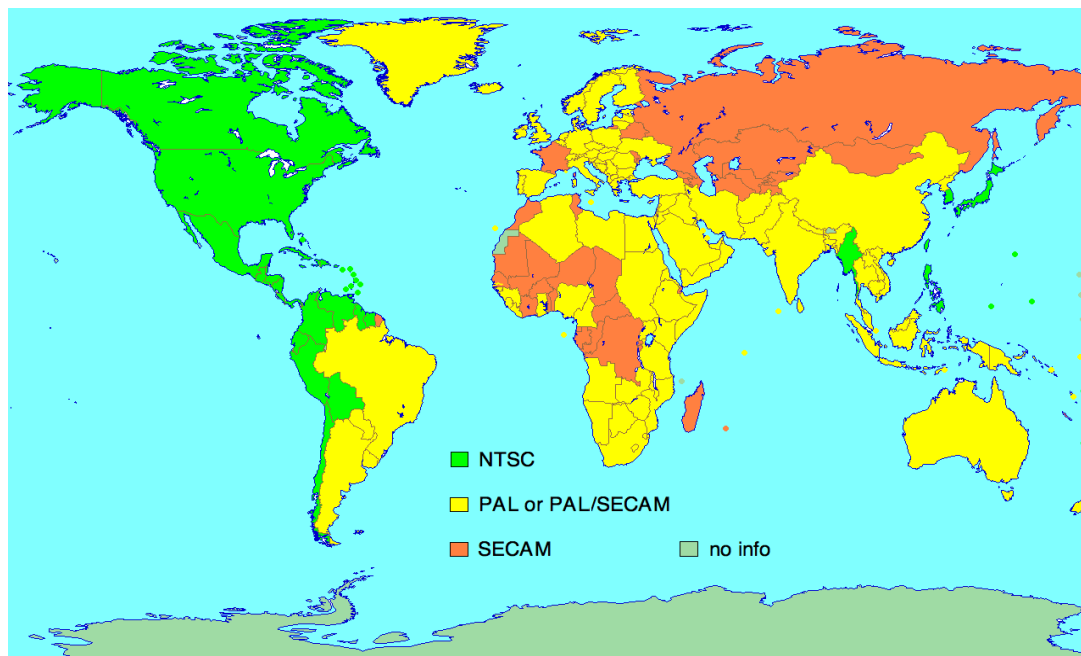

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

4. Mapa televizních norem pro barevné vysílání používaných ve světě (stav v roce 2000)

Zdroj: NTSC-PAL-SECAM.png In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fd/NTSC-PAL-SECAM.png>

5. Fotografie televizních kamer používaných v ČST

První typ černobílé televizní kamery Tesla

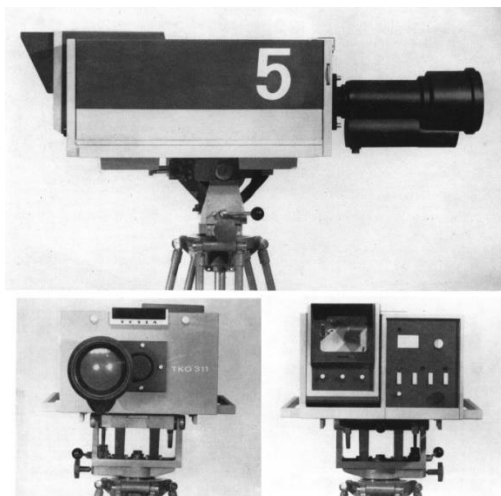
Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Tesla TKO 402

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Tesla TKO 311

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Tesla TKP 305

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Tesla TKP 306

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Tesla TKP 308

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Bosch Fernseh KCU 40

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Bosch Fernseh KCK 40

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Bosch Fernseh KCP 60

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Bosch Fernseh KCR 40

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Bosch Fernseh KCA 110

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Bosch Fernseh KCF 1

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Philips LDK 3

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

KT 116

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

KT 132

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Marconi Mark VIII

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Sony BVP 360

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Sony BVP 330

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Sony DXC 3000P

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

6. Fotografie televizních záznamových zařízení používaných v ČST

Telerecording Marconi

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Machtronics MVR-15

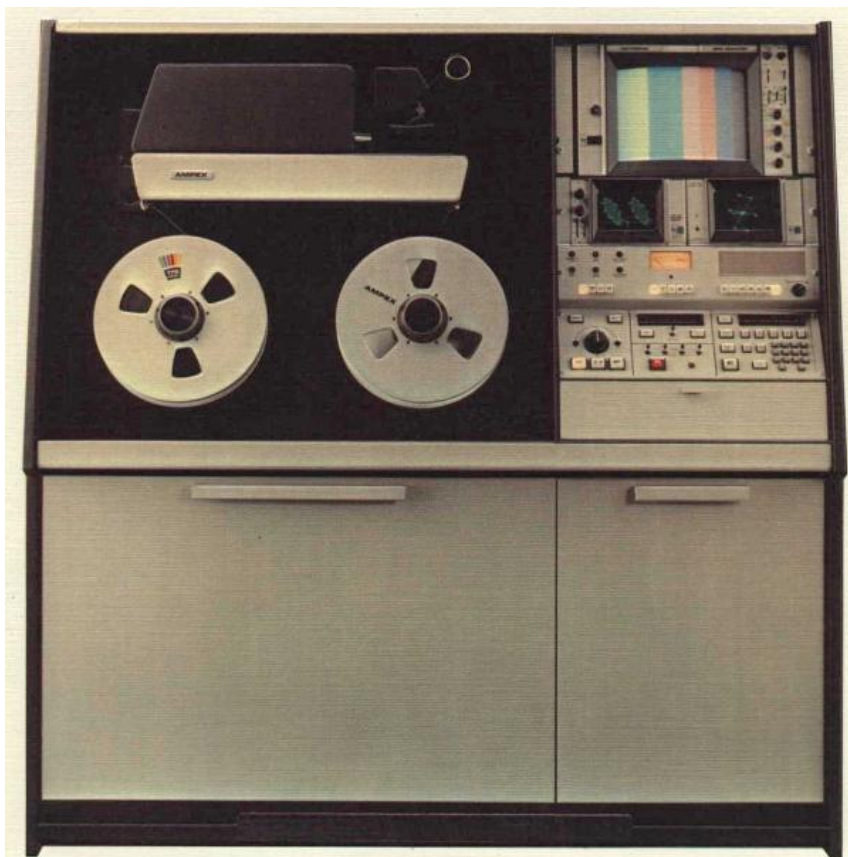
Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Ampex VR 2000

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Ampex AVR-3

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Ampex ACR-25

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Ampex VPR-3

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Ampex VPR-6

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Bosch Fernseh BCN 50

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Bosch Fernseh BCN 51

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Sony BVH 2000

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Sony BVU 850 U-matic

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Sony BVW-35P

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

2" (vlevo) a 1" (vpravo) magnetická páska pro záznam na TMZ

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Kazeta U-matic (vpravo)

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

7. Fotografie přenosových vozů ČST

Škoda 706 RO

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Škoda 706 RTO

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

SVA SAP 11

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

MAGNOLIA

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Tesla TQP 861 (LIAZ 100)

Zdroj: Z osobného archívu autora práce.

Tesla TQP 861 (LIAZ 100) interiér

Zdroj: Z osobného archívu autora práce.

Mercedes-Benz LP 1624

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

Zleva: Mercedes-Benz 2226, Mercedes-Benz LP 1624, Avia, záznamový vůz Mercedes-Benz LP 808

Zdroj: Z osobního archivu autora práce.

NÁZEV:

Historie studií Československé televize z hlediska výstavby jednotlivých studií a televizní techniky

AUTOR:

Martin Švanda

KATEDRA:

Katedra divadelních a filmových studií

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. et Mgr. Jana Jedličková, Ph.D.

ABSTRAKT:

Bakalářská práce má za cíl popsat historický vývoj jednotlivých studií Československé televize (v Praze, Ostravě, Brně, Bratislavě a Košicích) především z hlediska výstavby jednotlivých studií a televizních center Kavčí Hory v Praze a Mlýnská Dolina v Bratislavě. Součástí bakalářské práce je i popis televizní techniky používané v těchto studiích a její vývoj od počátků pokusů s televizí ve 30. letech do roku 1992, kdy Československá televize zanikla.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Československá televize, historie, televizní technika, 20. století

TITLE:

History of Czechoslovak television studios in terms of the building individual studies and television technology

AUTHOR:

Martin Švanda

DEPARTMENT:

The Department of Theatre, and Film Studies

SUPERVISOR:

Mgr. et Mgr. Jana Jedličková, Ph.D.

ABSTRACT:

Bachelor thesis aims to describe the historical development of individual studies of Czechoslovak Television (Prague, Ostrava, Brno, Bratislava and Kosice), especially in terms of building individual studios and television centers Kavčí Hory in Prague and Mlýnská Dolina in Bratislava. Part of the bachelor thesis is a description of the television technology used in these studies and its development since the beginning of experiments with television in the 1930s until 1992 when Czechoslovak television disappeared.

KEYWORDS:

Czechoslovak television, history, television technology, 20th century